

Monogràfics #9
Polítiques d'Infància i
Família a escala local
a Europa. Volum I

CIIMU
*institut d'infància
i món urbà*

Monogràfics #9

Polítiques d'Infància i Família
a escala local a Europa
Volum I

Direcció: Cristina Brullet
Equip d'investigació: Beatriz Ballestín, Raquel Moreno, Marta Fernández

© CIIMU, Barcelona, 2002
Edita: Institut d'Infància i Món Urbà (CIIMU)
Pg. de la Vall d'Hebron, 171
Edifici del Teatre
08035 Barcelona

Dipòsit legal B-54511-2007
ISSN 1579-2307

Amb el suport de l'Organisme Autònom Flor de Maig. Diputació de Barcelona

<http://www.ciimu.org>

Reservats tots els drets. No es permet la reproducció sense el permís de l'editor

POLÍTIQUES D'INFÀNCIA I FAMÍLIA A ESCALA LOCAL A EUROPA

Volum I: L'INFORME

INTRODUCCIÓ

- Objectius
- Alguns elements teòrics
- Metodologia i procediments
- Estructura de l'informe
- Annex: Quadres de síntesi i d'equivalències terminològiques de les diferents prestacions municipals en les llengües originals (català, anglès, francès, italià, alemany, suec)

REGNE UNIT: London (9 boroughs) i Knowsley

1. L'ESTAT DE BENESTAR BRITÀNIC I LES COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS LOCALS A L'ÀMBIT D'INFÀNCIA I FAMÍLIA
2. PRINCIPALS PROGRAMES ESTATALS D'INFÀNCIA I FAMÍLIA D'IMPLEMENTACIÓ MUNICIPAL. EL PARTENARIAT LOCAL.
 - (a) *Early Years Development and Childcare Partnership (EYDCP)* per incrementar la quantitat i la qualitat dels serveis dirigits a la petita infància
 - (b) Programa *Sure Start* contra la pobresa infantil i l'exclusió social.
 - (c) Programa *Early Excellence Centers* per incrementar l'excel·lència escolar amb una millor atenció a la petita infància i les famílies.
 - (d) Programa *Quality Protects* per millorar la direcció i la Gestió dels serveis socials a la infància i les famílies
3. SERVEIS PER A INFANTS I FAMÍLIES A ESCALA LOCAL
 - (A) SERVEIS PER A LA PETITA INFÀNCIA
 - (B) SERVEIS EXTRAESCOLARS PER A INFANTS
 - (C) SERVEIS PER A MARES I PARES
 - (D) SERVEIS SOCIALS PER A INFANTS I FAMÍLIES AMB NECESSITATS ESPECIALS
4. PRINCIPALS FONTS D'INFORMACIÓ

FRANÇA: París, Lille, Montpellier, Arles

1. L'ESTAT DE BENESTAR FRANCÉS I LES COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS LOCALS A L'ÀMBIT D'INFÀNCIA I FAMÍLIA

2. PROGRAMES LOCALS SOBRE INFÀNCIA I FAMÍLIA

- (a) L'atenció a la petita infància a París
- (b) L'atenció a la petita infància a Montpellier a través del partenariat.

3. SERVEIS PER A INFANTS I FAMÍLIES A ESCALA LOCAL

- (A) SERVEIS PER A LA PETITA INFÀNCIA
- (B) SERVEIS EXTRAESCOLARS PER A INFANTS
- (C) SERVEIS PER A MARES I PARES
- (D) SERVEIS SOCIALS PER A INFANTS I FAMÍLIES AMB NECESSITATS ESPECIALS
- (E) PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE LA CIUTAT DE PARÍS

4. PRINCIPALS FONTS D'INFORMACIÓ

ITÀLIA: Roma, Bologna, Prato, Trento

- 1. L'ESTAT DE BENESTAR ITALIÀ I LES COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS LOCALS A L'ÀMBIT D'INFÀNCIA I FAMÍLIA
- 2. PLA PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA CIUTAT DE ROMA (Llei 285/97)
- 3. SERVEIS PER A INFANTS I FAMÍLIES A ESCALA LOCAL
 - (A) SERVEIS PER A LA PETITA INFÀNCIA
 - (B) SERVEIS EXTRAESCOLARS PER A INFANTS
 - (C) SERVEIS PER A MARES I PARES
 - (D) SERVEIS SOCIALS PER A INFANTS I FAMÍLIES AMB NECESSITATS ESPECIALS
 - (E) PRESTACIONS ECONÒMIQUES MUNICIPALS

4. PRINCIPALS FONTS D'INFORMACIÓ

ALEMANYA: Essen, Saabrücken

- 1. L'ESTAT DE BENESTAR ALEMANY I LES COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS LOCALS A L'ÀMBIT D'INFÀNCIA I FAMÍLIA
- 2. PROGRAMES LOCALS PER MILLORAR LES CONDICIONS DE VIDA DE LA INFÀNCIA
 - (a) Essen: "Una gran ciutat per als infants"
 - (b) Saabrücken: noves polítiques per a la infància

3. SERVEIS PER A INFANTS I FAMÍLIES A ESCALA LOCAL

- (A) SERVEIS PER A LA PETITA INFÀNCIA
- (B) SERVEIS EXTRAESCOLARS PER A INFANTS
- (C) SERVEIS PER A MARES I PARES
- (D) SERVEIS SOCIALS PER A INFANTS I FAMÍLIES AMB NECESSITATS ESPECIALS

4. PRINCIPALS FONTS D'INFORMACIÓ

SUÈCIA: Stockholm, Malmö

1. L'ESTAT DE BENESTAR SUEC I LES COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS LOCALS A L'ÀMBIT D'INFÀNCIA I FAMÍLIA
2. PLANS RECENTS PER MILLORAR ELS SERVEIS A INFANTS I FAMÍLIES

- (a) Pla d'Educació escolar de 1998
- (b) Noves reformes 2000
- (c) Nous objectius per les properes actuacions municipals a Malmö

3. SERVEIS PER A INFANTS I FAMÍLIES A ESCALA LOCAL

- (A) SERVEIS PER A LA PETITA INFÀNCIA
- (B) SERVEIS EXTRAESCOLARS PER A INFANTS
- (C) SERVEIS PER A MARES I PARES
- (D) SERVEIS SOCIALS PER A INFANTS I FAMÍLIES AMB NECESSITATS ESPECIALS
- (E) SUBSIDIS MUNICIPALS

4. PRINCIPALS FONTS D'INFORMACIÓ

CONCLUSIONS

- Elements més rellevants de l'anàlisi per països
- Sobre la selecció de les pràctiques més innovadores
- Continuitat de l'informe

ANNEXOS

Volum II : ANNEX INFORMES DE CIUTAT

Annex 1: 9 *Borougs* de London, Knowsley

Annex 2: París, Lille, Montpellier, Arlés

Annex 3: Roma, Bologna, Prato, Trento

Annex 4: Essen, Saabrücken

Annex 5: Stockholm, Malmö

Volum III: REGNE UNIT. ANNEX DE DOCUMENTACIÓ ESTATAL

Volum IV: REGNE UNIT. ANNEX DE DOCUMENTACIÓ MUNICIPAL

Volum V: FRANÇA. ANNEX DE DOCUMENTACIÓ MUNICIPAL

Volum VI: ITÀLIA. ANNEX DE DOCUMENTACIÓ MUNICIPAL

Volum VII: ALEMANYA. ANNEX DE DOCUMENTACIÓ MUNICIPAL

**Volum VIII: SUÈCIA. ANNEX DE DOCUMENTACIÓ ESTATAL I
MUNICIPAL**

POLÍTIQUES D'INFÀNCIA I FAMÍLIA A ESCALA LOCAL A EUROPA

Volum I: L'INFORME

INTRODUCCIÓ

Aquest és un informe descriptiu, inductiu i exploratori sobre les polítiques d'infància i família a escala local a diferents països europeus, que ha estat realitzat al llarg de maig juny i juliol de 2002 en el marc del Consorci-Institut d'Infància i Món Urbà i per encàrrec de la Diputació de Barcelona.

La informació que aporta és un pas per avançar en el coneixement de les polítiques de benestar local dirigides a la infància i les seves famílies a inicis del segle XXI. En general a la Unió Europea les polítiques familiars estan rebent una atenció preferent per causa de les importants transformacions que la població d'aquests països està experimentant en les seves dinàmiques familiars i laborals. Tanmateix, cal tenir present que les polítiques locals s'emmarquen en el context més ample dels diferents sistemes de benestar de cadascun dels països observats: Regne Unit, França, Itàlia, Alemanya, Suècia. En aquest sentit l'informe de les ciutats observades a cada país també aporta en primer lloc una breu descripció dels trets més rellevants a destacar del seu Estat de benestar la qual cosa permet comprendre millor el lloc de les polítiques locals en el context general.

L'informe vol ser una eina per ajudar a formular polítiques familiars a escala local a Catalunya. La seva continuïtat permet realitzar en el futur una anàlisi comparada més teòrica i explicativa dels diferents dispositius i dinàmiques de les polítiques municipals d'infància i família i, per tant, una millor comprensió del com, perquè i per a què impulsar unes o altres polítiques a Catalunya.

L'informe ha estat dirigit per la Dra. Cristina Brullet, professora de la Universitat Autònoma de Barcelona, i realitzat per l'equip investigador format per ella mateixa i les sociòlogues Bea Ballestín, Raquel Moreno i Marta Fernández (CIIMU).

Objectius de l'informe

- Conèixer les polítiques d'infància i família a escala local a Europa.
- Facilitar el debat -a la vista dels resultats de l'informe sobre les polítiques municipals a Catalunya que la Diputació està portant a terme- sobre aquelles intervencions que puguin afavorir el desenvolupament de polítiques progressistes a favor de la infància i les seves famílies a Catalunya.
- Aportar elements al procés de recerca, debat i configuració de propostes pel desenvolupament de la política familiar a Catalunya que està portant a terme la Diputació de Barcelona.

Hem entès per polítiques familiars aquelles que van dirigides a donar suport a les persones dependents d'altres (infants, discapacitats, malalts) i a les persones que en tenen cura en el marc de les relacions familiars. En aquest informe solament prestem atenció a les polítiques familiars en relació a la infància. En tot cas cal tenir present que

a Catalunya el sector de població de la gent gran dependent també manté, en geenal, vincles molt importants amb les seves famílies. Per tant, les polítiques en suport a les famílies també haurien de ser repensades en relació a aquest tipus de dependències.

Al llarg de la democràcia a Espanya i Catalunya s'han desenvolupat importants polítiques globals d'educació, de salut i de protecció social (pensions, subsidi d'atur, serveis socials...). En canvi, les polítiques familiars i d'infància han estat un camp no explícit d'intervenció política, molt fragmentat, poc debatut i poc efectiu per donar resposta a les noves i velles necessitats. Per exemple, és ben conegut el dèficit a Catalunya d'escoles bressol i altres serveis d'atenció a la petita infància, però també la manca d'atenció pública als serveis extraescolars, o a les necessitats d'intercanvi i formació de pares i mares, per nombrar solament algunes de les dimensions de les polítiques familiars que es desenvolupen a escala local a d'altres països d'Europa.

El coneixement que tenim a Catalunya sobre els diferents models o sistemes de benestar a Europa, i la seva manera d'encarar les necessitats d'infants i famílies fa sobre tot referència als sistemes generals de provisió. Mentre, sabem poc sobre el paper de les administracions locals europees en la planificació, gestió, promoció, i/o financiació de prestacions en serveis o monetaris cap a infants i famílies. Per tant, l'informe tracta d'omplir un buit de coneixement i oferir una informació que permeti conèixer bones pràctiques i mesures innovadores.

En aquest informe es presenten una quantitat significativa i diversa de mesures propiciades per diversos governs locals europeus en suport a infants i famílies que es poden contrastar amb el que es fa al nostre context català. La informació que conté facilita eines pel procés de debat que vol endegar la Diputació de Barcelona, al qual el CIIMU participa amb aquesta recerca. Aquest és un debat que caldrà estendre a persones i entitats diverses, implicades amb la administració local i bones coneixedores de les actuacions actuals, però també a representants de les famílies a través de la FAPAC, les Ampa, o altres entitats com sindicats, associacions de mestres, universitats, etc..

Alguns elements teòrics

En el moment d'iniciar la recerca no vàrem localitzar estudis sistemàtics sobre el nostre objecte d'estudi: polítiques familiars locals comparades a Europa. Per tant, vàrem partir dels nostres coneixements i treballs previs sobre les polítiques familiars a escala estatal a Europa en el marc dels diferents sistemes o règims de benestar. Vàrem començar de manera molt inductiva, recollint la informació pertinent i classificant-la a mesura que s'obtenia.

Sortosament el tema està prenent força a la Unió Europea. Ens troben en un moment polític en què es tendeix a valorar cada vegada més les polítiques locals en tant que més pròximes a la ciutadania (principi de subsidiarietat) i amb més coneixement de la seva realitat territorial per donar respostes adequades als problemes de la vida quotidiana de les persones. Justament, quan ja havíem iniciat el nostre procés de recerca es publicà un estudi, editat per la professora Chiara Saraceno¹ de la Universitat de Trento, on es

¹ Saraceno, Chiara (ed) (2002) *Social Assistance Dynamics in Europe. National and Local Poverty Regimes*. Bristol: Policy Press

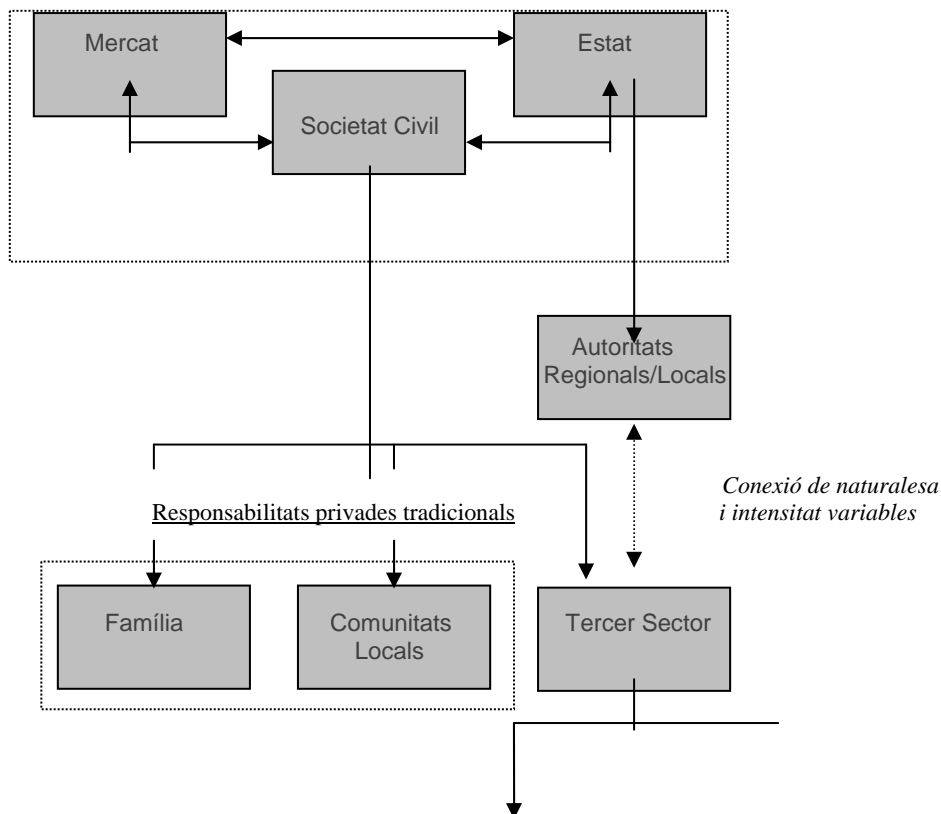
compara els sistemes de benestar local a onze ciutats europees, en base a l'anàlisi concreta de les mesures locals contra la pobresa (Rentes Mímines d'Inserció).

Donat que l'estudi de la professora Saraceno aporta elements teòrics que es vinculen directament amb el tema d'aquest informe, creiem d'interés exposar l'esquema del model d'anàlisi de polítiques locals que proposa. Malgrat que el nostre informe no té per objectiu aprofundir teòricament en l'estudi dels diferents sistemes de benestar local és obvi que la possibilitat de disposar d'elements de comprensió de les dinàmiques generals ens és de gran utilitat heurística.

La descripció que fem més endavant dels serveis que proveeixen diferents ciutats europees adquireix molt més sentit si els ubiquem en un model anàlitic general. De fet, com veurem, les polítiques locals dirigides a infància i família depenen en part molt important del paper que cada país dona a les diferents agències de benestar.

L'esquema de l'estudi que dirigeix Saraceno parteix d'altres models anàlitics anteriors proposats per l'estudi dels diferents sistemes o règims de benestar a Europa (Esping-Andersen 1990, Leibfried 1993, Eardley et al, 1996, Gough et al 1997) però, a diferència d'aquells, en aquest es fa un esforç més específic per esclarir millor el paper de les polítiques locals.

Estructura dels sistemes de benestar local

Font: Mingione, Oberti, Pereirinha, "Cities as local systems"
a Chiara Saraceno (ed) *Social Assistance Dynamics in Europe*, Bristol Policy Press, 2002, p.57

L'esquema és especialment útil per comprendre quines són les diferents agències de provisió de benestar que intervenen d'una o altra manera i en diferent grau o intensitat en la conformació de les dinàmiques generals dels estats de benestar a cada país.

Els autors (Mingione, Oberti, Pereirinha) sintetitzen la seva manera d'aproximar-se a cada context local. Recorden que no solament cal formular les relacions entre l'Estat, el Mercat i la Societat civil sinó que és important anar més lluny i aprofundir en les formes i les dinàmiques de cadascuna d'aquestes tres dimensions.

En primer lloc, quan es parla de la primera dimensió, l'**Estat**, cal examinar les regulacions públiques i institucionals i explicar les seves arrels socials, com s'organitza, quina és la seva extensió i la manera com intervé (vinculant aquesta dimensió amb les altres dues dimensions). Pel que fa al **Mercat** fan notar que aquest es construeix de manera diferent d'un país a l'altre, i fins i tot d'una regió a l'altra. La seva capacitat per la integració social també varia, demostradament, en gran manera. Tot i que molts recursos poden ser integrats o aprofitats en el funcionament i la lògica econòmica, la capacitat del mercat per produir riquesa depèn de com l'economia s'organitza en cada context social i cultural.

La tercera dimensió, la **Societat civil**, que a la recerca de Saraceno i altres s'ha revelat com a fonamental, està escindida en dos. Per una banda, fa referència als continguts i organització interna del **tercer sector**; per una altra banda a la manera amb què les responsabilitats de la **família i parents**, tot i estar regulades institucionalment, són sovint deixades de banda a moltes anàlisis. Aquestes dues subdimensions es componen de varis elements.

Pel que fa a la **família**, assenyalen les diferents maneres d'organització i estabilitat familiar, els models culturals que conformen els rols de gènere i els models de solidaritat intergeneracional, i les regulacions legals sobre obligacions financeres cap a la família i parents.

Pel que fa al **tercer sector** fan notar la presència, la intensitat, la dimensió, la visibilitat, i el punt de vista ideològic dels grups i associacions voluntàries, així com de les organitzacions de l'Església. A més, assenyalen l'increment de les empreses no lucratives (sector privat no mercantil, per exemple cooperatives socials i equivalents) en la provisió de serveis i en la creació d'oportunitats d'ocupació pels treballadors més vulnerables. Aquest paper dual del tercer sector pot ser desenvolupat sota formes

explícites de parteneriat amb els governs locals o sota diverses formes de divisió implícita de responsabilitats.

Aquest conjunt de conceptes i relacions són els que s'utilitzen de manera implícita en aquest mateix informe en el moment de presentar els estats de benestar propis de cada país on han estat observades les polítiques locals d'infància i família.

Ja a la recta final del nostre treball, s'ha publicat un altre estudi coordinat per la Universitat romana de *La Sapienza*² que compara de manera sistemàtica els sistemes d'atenció a la petita infància a 15 països europeus. Aquest és una font important de fonts estadístiques i de contactes per a la recerca comparada en el camp social a la UE. El seu valor rau en l'esforç de comparació descriptiva de la situació a 15 països, però la descripció és, al comparar tants països, molt reduccionista.

De fet la nostra aportació sobre els serveis a la petita infància aporta més elements que l'estudi en qüestió, a banda que no ens hem limitat als serveis a la petita infància sinó també a d'altres prestacions, tal com exposem a continuació.

Metodologia i procediments

La mostra de ciutats

Les ciutats observades no responen a una selecció sistemàtica. Els terminis temporals per la realització de la recerca han impedit una tria argumentada en base a paràmetres socioeconòmics, demogràfics i laborals. En tot cas val a dir que s'ha intentat trobar alguna font d'informació dedicada a descriure el perfil de les ciutats grans i mitjanes de la Unió Europea en base a aquells paràmetres. No l'hem trobat. En canvi, aquesta informació comença a oferir-se directament a les webs d'algunes ciutats europees.

La selecció final, tot i no ser sistemàtica, respon als criteris següents:

- 1) Incloure les capitals de cada país perquè se suposa que tenen major necessitat de desenvolupar polítiques en suport a infants i famílies
- 2) Incloure ciutats de tamany mig on se suposa s'hi pot trobar major innovació local
- 3) Incloure ciutats que tinguin una certa tradició de govern progressista
- 4) Incloure ciutats ja conegudes per la Diputació per les seves dinàmiques progressistes en el camp de la intervenció local.

Així doncs, les ciutats que han estat observades són les següents:

² Pinnelli A, Buccellati T, Mancini P, *Feasibility study about comparable statistics in the area of childcare*. Luxembourg: European Communities, 2002 (es pot descarregar a l'adreça <http://www3.gencat.net:81/joventut/docs/child.pdf>)

Ciutats observades i població aproximada

REGNE UNIT (1996)	
Barking	153.700
Bromley	295.600
Camden	189.100
Croydon	333.800
Enfield	262.600
Harrow	210.700
Hounslow	205.800
Kingston	141.800
Knowsley	154.000 (1997)
Lewisham	241.500
Richmond	179.900
FRANÇA	
Arles	53.000
Lille	1.143.000
Montpellier	229.000
París	2.125.000
ITÀLIA	
Bologna	370.000
Prato	176.000
Roma	2.663.000
Trento.	106.000
ALEMANYA	
Essen	626.000
Saabrücken	192.000
SUÈCIA	
Malmö	262.000
Stockholm	1.500.000

L'instrument principal: La cerca per Internet. Possibilitats i límits

La informació s'ha obtingut al llarg dels mesos de maig, juny i juliol del 2002. Les webs municipals proveeixen d'informacions no homogènies en relació al tema que ens ocupa. Això significa que quan una web no ens informa d'un determinat tipus de servei no podem afirmar que la ciutat no el proveeixi. Per exemple, que l'Ajuntament de París no ens informi dels serveis d'atenció extraescolar (ni públics ni privats) a la infància en edat escolar, no vol pas dir que a la ciutat no n'ofereixi. Tanmateix haver observat diverses ciutats del mateix país ens proporciona informacions complementàries. Per exemple, i per seguir amb França, la ciutat de Lille informa de les iniciatives públiques locals en serveis extraescolars.

Cada país entén les polítiques d'infància i familiars de manera diferent, i aquestes diferències es multipliquen quan ens aproximem als municipis. Això passa de manera més visible en aquells països on no hi ha directrius estatals o no hi ha una tradició o cultura sobre determinats tipus de serveis (per exemple, el Regne Unit mai ha tingut tradició d'escoles bressol públiques amb una forta tradició pedagògica; en canvi sí que la té Itàlia, encara que sigui més intensa en unes o altres regions)

Ara bé, podem dir, gràcies a la informació obtinguda, que les polítiques familiars i d'infància a escala local estan prenent relleu en països on mai abans s'havia entés que fossin un assumpte principal de la seva agenda política. Aquest és, per exemple, el cas del Regne Unit del que justament hem obtingut una informació molt extensa, clara i ben estructurada, tot i que molt complexe. Altres països, com França, amb una forta tradició de política estatal en suport a les famílies també ofereixen informació rellevant pel que fa a la diversitat de serveis a la petita infància o de serveis i espais de suport a la parentalitat (escoles de mares i pares, centres per a les famílies, ludoteques pensades per a infants i famílies, etc...) .

Un indicatiu dels canvis que estan experimentant les polítiques locals en relació a infants i famílies és que, en algunes ciutats, els continguts de les webs han estat retirats per canvis de programa de govern que obliguen a modificar la informació relativa al que ens ocupa (i els ocupa).

No ens hem limitat a cercar a partir de paraules clau de tipus general (família, infància, serveis, ...) que sovint estan presents a les pàgines inicials de les webs de les ciutats. També hem fet ús de buscadors per accedir a informació més específica (per exemple: mediació familiar, bancs dels temps...) tant des de les webs dels municipis quan era possible o des de buscadors més generals (per exemple google) i amb diferents idiomes.

En tot cas, malgrat les limitacions que imposa un treball de camp via internet l'informe que presentem ofereix una visió vàlida de les prestacions que les ciutats de cada país estan oferint a la seva ciutadania. Donat que l'objectiu principal d'aquest informe és conèixer diferents maneres de fer política local en suport a infants i famílies, s'ha cobert l'objectiu.

Per altra banda, també cal saber reconèixer que una de les grans virtuts d'Internet és la possibilitat d'accedir, a través de vincles amb adreces oficials, a documentació molt rellevant sobre el que ens ocupa. Aquest ha estat molt especialment el cas del Regne Unit on quasi totes les webs locals proporcionen vincles per poder accedir a les administracions, oficines, associacions que actúen directament sobre un o altra camp d'intervenció social, de manera que es facilita la obtenció d'informació i l'accés a documentació política rellevant. Però, en general, hem ajustat i focalitzat la nostra observació sobre les webs locals per ajustar-nos als objectius de l'informe i a les limitacions temporals.

El procés d'elaboració i classificació de la informació obtinguda

Classificació bàsica : La informació obtinguda s'ha anat classificant, ciutat per ciutat, en base a cinc dimensions o grans tipus de prestacions.

- (A) Serveis per a la petita infància
- (B) Serveis extraescolars per a infants
- (C) Serveis específics en suport a mares i pares
- (D) Serveis socials per a infants i famílies en situacions de necessitat especial
- (E) Prestacions econòmiques municipals dirigides a les famílies (subsidiis i deduccions)

Aquesta classificació és manté de manera sistemàtica en tots els documents de síntesi produïts.

Informació dels serveis o prestacions locals a cada país: En relació a cada servei /subsidi s'aporta en la mesura que ha estat possible la informació relativa a: Descripció del servei/subsidi, Condicions d'accés, Funcionament, Titularitat, Provisió, Finançament, Cost per les famílies.

Llengua: Cada diferent servei és anomenat en la llengua original i el seu equivalent en català. Al final d'aquesta introducció podeu consultar els quadres d'equivalències terminològiques de tots els serveis / subsidiis en català, anglès, italià, francès, alemany i suec.

Programes especialment rellevants: En el cas d'alguns països fem una menció especial a programes específics a l'agenda local actualment vigents i que ténen una especial rellevància pel que ens ocupa. Pel fet d'estar anunciats i descrits a la web municipal hem considerat que el propi Ajuntament els considera d'interés especial. Ara bé, a vegades són simples declaracions polítiques (per exemple, una introducció a la pàgina de serveis a la petita infància) mentre que en altres casos són veritables programes estratègics. En aquest sentit, la informació sobre aquest apartat és molt desigual entre ciutats i entre països.

L'estructura de l'informe i dels volums annexos

Volum I: L'INFORME

A més d'aquesta introducció, aquest volum conté un Capítol per país on s'hi exposa:

- 1) Primer, una explicació sobre el seu sistema o règim general de benestar. Permet conèixer de manera breu el marc general de la política social i ubicar millor les intervencions locals a favor de la infància i les seves famílies.
- 2) Segon, una breu explicació dels programes rellevants sobre el tema que ens ocupa. Solament quan són proporcionats per o vinculats a les webs municipals.
- 3) Tercer, una descripció secció a secció –segons la classificació abans descrita: (A) (B) (C) (D) (E)- dels diferents tipus de prestacions municipals. En aquest informe de síntesi allò que es destaca és el dispositiu concret, amb independència de la ciutat proveïdora. Tanmateix, cada secció s'inicia amb un quadre de síntesi on s'hi indica la ciutat o ciutats del mateix país que presten un determinat servei o subsidi. Per tant, es tracta d'una fusió de la informació obtinguda del conjunt de ciutats de cada país. Cal tenir ben present que una casella en blanc del quadre que inicia cada secció no significa forçosament que aquella ciutat no ofereixi el servei en qüestió. Significa, únicament, que la ciutat no en dóna informació a la seva web.

Volum II: INFORME DE CADA CIUTAT, PAÍS A PAÍS.

Conté els informes ciutat per ciutat. Unes donen informacions més complertes que d'altres. Es recomana al lector/a que si està interessat/da en conèixer més a fons el detall i funcionament d'un servei en concret, després de llegir el Volum I, consulti en aquest Volum II l'informe de la ciutat de referència. A més, si es vol, en els volums d'annexos que segueixen s'hi pot trobar la font original de la informació obtinguda (fotocòpies de les pàgines web de la ciutat).

Volum III: Regne Unit. Documentació estatal. Recull dels documents baixats de diverses webs. També s'hi troben les adreces webs de major interès.

Volums IV (Regne Unit), V (França), VI (Itàlia), VII (Alemanya), VIII (Suècia). Contenen la documentació municipal baixada de les webs de les ciutats observades al Regne Unit, França, Itàlia, Alemanya i Suècia (aquest país també amb documentació estatal), respectivament. També s'hi troben les adreces web de major interès.

***Annex:
Quadres de síntesi i d'equivalències terminològiques de les
diferents prestacions municipals en les llengües originals
(català, anglès, francès, italià, alemany, suec)***

(A) SERVEIS PER LA PETITA INFÀNCIA. Equivalències terminològiques de serveis equivalents i les modalitats a cada país.

CATALÀ	ANGLÈS	FRANCÈS	ITALIÀ	ALEMANY	SUEC
Escola bressol Guarderia	<i>Nurseries Private nursery Local Authority Nursery Local Authority Day nursery Community / Voluntary Nursery Workplace Nursery</i>	<i>Crèche collective Crèche familiale Crèche parentale Halte garderie Crèche Caramel Crèche associative d'horaires décalés Crèche familiale prévenitIve</i>	<i>Asili nido/ Nido d'Infanzia Nido fasce orarie/ Nido Part-time Centro Gioco</i>	<i>Krabbelplätze /Kinderkrippen / Krippen</i>	<i>Förskola</i>
Jardins d'infància Parvulari	<i>Pre-school/playgrup</i>	<i>Jardin maternal Jardin d'enfants</i>		<i>Kindergärten/ Kita Kindertagesstätten Kinderladen/ Elterninitiative</i>	<i>Förskola Öppen förskola</i>
Educació infantil a l'escola pública	<i>Nursery Schools and classes Reception classes</i>	<i>École Maternelle</i>	<i>Escuela materna/ Escuela Infanzia</i>		
Jardins d'infància “ sense portes ni parets”				<i>Waldkindergarten</i>	
Mainaderes agregades o independents	<i>Chilminder Nannis</i>	<i>Assistente maternale agréée o indépendante</i>	<i>Operatrice d'infanzia a domicilio</i>	<i>Tagesmütter</i>	<i>Familjedaghem</i>
Treball i cura compartida dels infants entre famílies	<i>Job /Childcare sharing</i>				
Au Pairs	<i>Au Pairs</i>	<i>Au Pairs</i>			
Cangurs	<i>Baby Sitting</i>	<i>Baby Sitting</i>			
Treballadores domèstiques	<i>Mothers Help</i>	<i>Emplois famiilaux</i>			

Nota1: Quan un terme ve precedit del signe barra (/) fa referència a un servei de les mateixes característiques que el terme anterior (un mateix servei és nombrat de maneres diferents)

Nota 2: Una casella en blanc no significa que no hi hagi el servei en el país de referència. Vol dir, solament, que les webs municipals no ofereixen informació al respecte.

(B) SERVEIS EXTRAESCOLARS PER A LA INFÀNCIA. Equivalències terminològiques de serveis equivalents i les modalitats a cada país.

CATALÀ	ANGLÈS	FRANCÈS	ITALIÀ	ALEMANY	SUEC
Servei de planificació i coordinació de les activitats extraescolars del municipi	<i>Out of School Development Advise</i>	<i>Caisse des écoles</i>			
Esplais/casals d'estiu		<i>Centres de loisir sans hébergement</i>	<i>Estate in città</i>	<i>Sommerferienprogramm Kinder-und Jugendhäuser</i>	
Centres / serveis d'activitats extraescolars	<i>Out of school services : Kid's Clubs Breakfast Clubs One o'clock clubs After school clubs Hollyday playskemes</i>	<i>Centre de Loisir (3-6) Centres de loisir (6-12)</i>	<i>Centro educativo (6-14)</i>	<i>Städtische Ganztagsgrundschulen Hörtplätze / Kinderhorte Halboffener Hort</i>	<i>Fritidshem Öppen fritidsverksamhet</i>
Mainaderes per a infants fins 10 anys en horaris extraescolars					<i>Familjedaghem</i>
Mediateques / Ludoteques /Biblioteques, infantils i juvenils	<i>Toylibraries Childres and Young People Library Service</i>	<i>Mediateques Ludoteques</i>	<i>Ludoteca Spazio Lettura</i>		
Centres de lleure a la natura i Parcs d'aventura / Colònies d'estiu a la natura		<i>Echolothèque Paris Natura Granges</i>	<i>Soggiorni estivi</i>	<i>Spielplätze Abenteuerspielplätze</i>	
Festival de música infantil				<i>Kinderrock-CD</i>	
Pàgina web infantil				<i>Kinder-Kampus Club</i>	

Nota1: Quan un terme ve precedit del signe barra (/) fa referència a un servei de les mateixes característiques que el terme anterior (un mateix servei és nombrat de maneres diferents)

Nota 2: Una casella en blanc no significa que no hi hagi el servei en el país de referència. Vol dir, solament, que les webs municipals no ofereixen informació al respecte.

(C) SERVEIS PER A PARES I MARES. Equivalències terminològiques de serveis equivalents i les modalitats a cada país.

CATALÀ	ANGLÈS	FRANCÈS	ITALIÀ	ALEMANY	SUEC
Oficina infantil d'informació				<i>Kinderbüro</i>	
Centres polivalents per les famílies		<i>Service de protection maternelle et infantile (PMI)</i>	<i>Centri per le famglie</i>		
Centres d'informació i assessorament a les famílies	<i>Childcare Information Service</i>	<i>Maison des enfants</i>		<i>Familienberatung</i>	<i>Centres d'informació i assessorament a les famílies</i>
Centre social pediàtric per les famílies amb fills				<i>Familienberatung</i>	
La casa dels pares i mares i professionals de la família		<i>Maison de la parentalité</i>			
Servei d'assessorament escolar				<i>Schulberatung</i>	
Servei d'assessorament psicofísic escolar				<i>Schulpsychologische Beratung</i>	
Espais familiars / formació de mares i pares	<i>The Bromley ChildrenPproject</i> <i>The Knowsley Kidwise Courses</i> <i>Parenting Matters Schemes</i> <i>Parents for Change Forum</i> <i>Family Focus</i> <i>"Tree Tots" Educare</i> <i>Support and Advocay Groups</i>	<i>Lieux d'accueil enfants-parents</i>	<i>Formazione Genitori</i> <i>Spazio aperto famiglia</i>		<i>Espais familiars / escoles de mares i pares</i>

Banca del temps			<i>Banca del tempo</i>		
Mediació familiar		<i>Mediation</i>	<i>Mediazione familiare</i>		<i>Mediació familiar</i>
Punts de trobada pare /fills			<i>Spazio d'incontro</i>		
Espais per les relacions intergeneracionals		<i>L'équip de l'intergeneration</i>			
Institut de psicologia infantil i juvenil				<i>Jugendpsychologisches Institut</i>	
Associació de treballadors/es a domicili per feines domèstiques i guarda d'infants		<i>Association d'emploi familiaux</i>			
Associacions i escoles de pares i mares		<i>Associations familiales</i>			

Nota 1: Quan un terme ve precedit del signe barra (/) fa referència a un servei de les mateixes característiques que el terme anterior (un mateix servei és nombrat de maneres diferents)

Nota 2: Una casella en blanc no significa que no hi hagi el servei en el país de referència. Vol dir, solament, que les webs municipals no ofereixen informació al respecte.

D) SERVEIS SOCIALS PER INFANTS I FAMÍLIES EN SITUACIONS ESPECIALS.

Equivalències terminològiques de serveis equivalents i les modalitats a cada país.

CATALÀ	ANGLÈS	FRANCÈS	ITALIÀ	ALEMANY	SUEC
<i>Infants i famílies amb necessitats especials</i>					
Atenció precoç i recolzament a la criança	<i>New Cross Family Support / Portage Service</i>				
Centres de Família / Equips de Suport Familiar / Unitats Familiars	<i>Family (parent) centres / Family support teams / Family Units</i>		<i>Intervento alle famiglie</i>		
Assessorament Psicopedagògic a escoles i famílies	<i>Educational Psychology Service (EPS)</i>				
Assessorament a infants en situació de necessitat	<i>Children in Need Assessment</i>				
Serveis de suport psicològic i social a infants i famílies amb problemes	<i>"Help with Family Problems" / Child and Family Service</i>				
Servei d'avaluació de necessitats d'infants en situació d'abús i/o risc social	<i>Children in Need Assessment</i>			<i>Jugendschutz</i>	
Hospital a casa	<i>Hospital at Home</i>				
Els centres socials de barri		<i>Les centres sociaux</i>			
Serveis socials polivalents		<i>Les Services sociaux polyvalents</i>			
Protecció de la infància		<i>L'Aide sociale à l'enfance</i>			

Centres de planificació i Educació familiar		<i>Centre de planification et d'Education familiale</i>			
Serveis telefònics per persones i famílies en dificultat		<i>SOS-Sida /SOS-Sexualité/...</i>	<i>Filo diretto per genitori</i>		
Educadors/res socials			<i>L'operatore familiare</i>		
Serveis educatius a domicili			<i>Servizi educativi a domicilio</i>		
Assessorament per a pares i mares sols per cercar feina				<i>Beratungsstelle für Allein Erziehende Sozialhilfeempfänger/Innen mit häuSlicher Bindung</i>	
Infants a l'Hospital					<i>SI</i>
Grups de suport per a mares solteres i adolescents					<i>SI</i>
<i>Famílies amb infants discapacitats</i>					
Equips d'atenció a infants amb discapacitats	<i>Disabled Children's Team</i>				
Assessorament a famílies amb infants amb necessitats especials	<i>Advice for Children and Families</i>				
<i>Infants sota custòdia</i>					
Servei d'Adopció i Acolliment Familiar	<i>Family Placement Service (Adoption and Fostering)</i>		<i>Accoglienza</i>	<i>Unterbringung Minderjährige Heimunterbringungen in städt. Kinderheimen</i>	<i>SI</i>
Cases d'acollida d'infants sota custòdia	<i>Children's Homes</i>				

Serveis Terapèutics a infants sota custòdia	<i>Therapeutic Services</i>				
Servei individual de salut per a infants sota custòdia	<i>"Health Plus"</i>				
Serveis d'Advocats i Treballadors Socials en defensa dels Drets dels Infants sota custòdia	<i>Children's Rights Workers</i>				
Serveis en suport dels joves durant i després de la tutela	<i>Looked After & Adolescent Service / "Housing Knowsley's Young People" / Leaving Care</i>				
Serveis Residencials per a Adolescents problemàtics sota custòdia	<i>Residential Services for Young People</i>				
Creació de la figura de Tutors/es d'infants sota custòdia	<i>Mentoring Programme</i>				
Centres maternals d'acollida		<i>Les centres maternels</i>			
Acolliment i accions a favor de famílies de detinguts		<i>Accueil des familles de détenus</i>			
Infància maltractada					
Serveis de Protecció a la infància maltractada	<i>Child Protection / Safer Children</i>				
Serveis de suport a la persona que 'cuida'					
Suport i informació a voluntaris/ies (adults, infants i joves) que tenen cura d'altres	<i>Carers Support & Information / Young Carers Looking After Someone</i>				

Serveis de monitor de joc per donar un descans a les persones que cuiden infants discapacitats o amb risc d'exclusió social	<i>Activity Respite / Day Respite</i>				
Promoció del Voluntariat			<i>Volontariato a favore di minori</i>		
Assistència als cuidadors/es familiars					<i>SI</i>

Nota1: Quan un terme ve precedit del signe barra (/) fa referència a un servei de les mateixes característiques que el terme anterior (un mateix servei és nombrat de maneres diferents)

Nota 2: Una casella en blanc no significa que no hi hagi el servei en el país de referència. Vol dir, solament, que les webs municipals no ofereixen informació al respecte.

(E) SUBSIDIS I DEDUCCIONS MUNICIPALS A LES FAMÍLIES .

Equivalències terminològiques de subsidis equivalents i les modalitats a cada país.

<u>CATALÀ</u>	ANGLÈS	FRANCÈS	ITALIÀ	ALEMANY	SUEC
Ajuda per a la millora de l'habitatge		<i>Aide a l'amélioration de l'habitat</i>			
Subsidi d'habitatge per a famílies nombroses		<i>Allocation logement famille nombreuse</i>			
Ajuda per la millora de l'habitatge per a famílies amb un fill discapacitat		<i>Aide à l'amélioration de l'habitat pour familles avec un enfant handicapé</i>			
Ajudes d'habitatge per a famílies monoparentals		<i>Aide au logement des familles monoparentales</i>			
Subsidi d'habitatge			<i>Assistenza alloggiativa</i>		
Subsidi per maternitat			Assegno di maternità		
Excedència retribuïda de 9 mesos			<i>Indennità di maternità</i>		
Subsidi París per a naixement múltiple		<i>Allocation pour naissance multiple</i>			
Subsidi per a família nombrosa			<i>Assegno famiglie numerose</i>		

Subsidi per a contractar una Assistent maternal agregada		<i>Allocation Paris petit enfant assistante maternell</i>			
Subsidi per a contractar una Assistent Maternal a domicili		<i>Allocation Paris petit enfant garde a domicile</i>			
Subsidi per a famílies amb algun infant discapacitat		<i>Allocation de soutien aux parents d'enfants handicapés</i>			
Subsidi per a atendre un parent malalt		<i>Allocation d'accompagnement</i>			
Ajuda a famílies que pateixen una disminució sobtada de recursos		<i>Aide aux familles en cas de chute brutale de ressources</i>			
Carnet París-Família		<i>Carte Paris – famille</i>			
Subsidi a vidus i vídues i complement sanitari		<i>Allocation ville de Paris aux veuves et aux veufs et le complément santé Paris</i>			
Subsidi per a infants gitanos			<i>Sussidi economici mensili in favore dei minori zingari</i>		
Salari mínim de suport	SI	SI	SI	SI	SI

<i>Deduccions econòmiques per despesa electricitat</i>					
Deducció tarifària de la despesa elèctrica a famílies amb fills		<i>Avantages tarifaires EDF</i>			
Deducció tarifària de la despesa elèctrica a famílies amb algún fill discapacitat		<i>Avantages tarifàries EDF</i>			

Nota1: Quan un terme ve precedit del signe barra (/) fa referència a un servei de les mateixes característiques que el terme anterior (un mateix servei és nombrat de maneres diferents)

Nota 2: Una casella en blanc no significa que no hi hagi el servei en el país de referència. Vol dir, solament, que les webs municipals no ofereixen informació al respecte.

***REGNE UNIT:
Prestacions municipals per a infants i famílies***

REGNE UNIT : Knowsley i deu boroughs del Great London (Barking, Bromley, Camden, Croydon, Enfield, Harrow, Hounslow, Kingston, Lewisham, Richmond)

1. L'ESTAT DE BENESTAR BRITÀNIC I LES COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS LOCALS A L'ÀMBIT D'INFÀNCIA I FAMÍLIA ¹

El model bàsic d'Estat de Benestar britànic es va construir a partir de la Segona Guerra Mundial a través del desenvolupament del Pla Beveridge. La proposta es basava en un sistema de protecció social universal que cobria les contingències de la gent gran, les pensions per invalidesa, els subsidis d'atur, els subsidis per malaltia i les prestacions familiars. Aquest sistema de protecció es financiarà mitjançant un sistema contributiu constant. Com a complement a la protecció social s'articularen un Sistema de Salut universal i unes polítiques d'ocupació plena com a garantia de la sostenibilitat del sistema. Aquest model, tot i que no es va implementar al cent per cent es pot reconèixer avui a la base de les discussions sobre el sistema actual de benestar a Gran Bretanya.

Les grans línies del debat actual sobre les polítiques socials (família i gent gran) a Gran Bretanya giren al voltant del control del mercat de les polítiques socials. A Gran Bretanya l'assistència a la gent gran i les polítiques de suport a la família són vistes com un mercat emergent. De manera que el sector mercantil i el tercer sector pugnen entre ells per la prestació de serveis i, per tant, pels recursos associats a aquestes prestacions. Val a dir que aquestes recursos estaven prèviament a mans del sector públic, tan nacional com local. També és cert que alguns sectors de la política social ha estat sempre a mans del sector privat o del tercer sector.

La posició dels governs Blair ha estat la de tenir com a primera prioritat la lluita contra la pobresa, sobretot infantil, a través de fer que les famílies tinguin uns recursos econòmics suficients (és a dir, a través de polítiques d'ocupació i activació de l'economia). L'estat només intervindria en la provisió directa de serveis quan es demostrés que ni el mercat ni el tercer sector proveeixen els serveis adequadament.

En aquest sentit cal mencionar el paper del tercer sector (*Voluntary Sector*), el paper del sector mercantil i el paper de les comunitats locals. El tercer sector ha tingut sempre un paper molt significatiu en l'assistència a la gent gran i en alguns aspectes de les polítiques de suport a la família com ara els infants, o l'habitatge. Hi ha organitzacions estatals molt importants que tenen un paper molt destacat en afavorir les condicions de vida dels infants.

El sector mercantil de provisió de serveis ha crescut molt en els darrers anys. Avui dia, és el responsable de la majoria de residències assistides per la gent gran i d'un terç de les residències per a joves. Gairebé el 75% de les escoles bressol són privades.

¹ Per a més informació general sobre l'estat de benestar britànic (marcs legals, organismes competents, prestacions econòmiques universals, fonts d'informació, etc.) vegeu el document "La política familiar i de gent gran al Regne Unit" (Diputació de Barcelona-CIL. Document intern) que ha estat la font d'informació per elaborar aquest apartat.

Les polítiques implícites de família han estat sobretot polítiques de lluita contra la pobresa, amb èmfasi especial en l'assistència social i en els subsidis segons els recursos disponibles. De fet, a meitat de la dècada dels 90 Gran Bretanya tenia una de les taxes de pobresa més altes dels països industrialitzats (només la superaven Rússia i els EEUU), i era un país amb una taxa de pobresa infantil elevada.

Objectius actuals de la política familiar

Els objectius de les polítiques de família s'han anat extenent per diversos àmbits a mesura que la família ha adquirit més importància com a tema polític. Gran Bretanya comença a articular un important sistema de serveis de suport a la família tot i que les mesures que s'han articularat continuen posant l'èmfasi en l'assistència social i es donen ajuts i subsidis segons el nivell de renda familiar. Els principals objectius de les polítiques d'infància i família són:

1. Reduir l'índex de pobresa de les famílies i infants. Un 33.% dels nens/es viuen sota el llindar de la pobresa.
2. Propiciar l'estabilitat dels matrimonis i de les relacions conjugals per fer front a l'alt índex de divorci.
3. Conciliar la vida familiar i la vida laboral. Els homes britànics són els que tenen jornades laborals més llargues d'Europa.
4. Evitar els embarassos en adolescents. Gran Bretanya té l'índex més alt de la UE d'embarassos entre la població adolescent i no sembla que disminueixi. EL 85% de les mares adolescents no estan casades i són molt dependents dels subsidis públics.

Competències del Govern Central

El govern britànic havia fet front als problemes de les polítiques de suport a les famílies ha través de diverses agències i departaments governamentals. Aquesta fragmentació es va intentar controlar a través de la creació d'una Comissió Interministerial sobre la família el 1998 que va estar presidida pel Ministre de l'Interior (*Home Office*). D'aquesta manera s'ha articularat una visió més integral i genèrica de la problemàtica. Aquesta comissió (ara *Family Policy Unit*) va publicar el 1998 un primer document governamental sobre polítiques familiars: el llibre blanc '*Supporting Families*'.

Cadascun dels països que conformen la Gran Bretanya té responsabilitats diferents en els afers socials. No obstant això, el govern central té dos funcions principals:

1. Regular / controlar la provisió de l'àmbit públic i de l'àmbit privat (el mercantil i el tercer sector).
2. Controlar / supervisar l'evolució de la prestació de serveis. És a dir, fixar objectius i/o estàndards per la prestació de serveis de qualitat a nivell d'administració central o de nivell local.

Competències del Govern local

Bàsicament té competències en la implementació de les diverses polítiques i acords presos a nivell estatal, modulats segons les necessitats locals. El nivell local és responsable de part del sistema educatiu, serveis socials, salut maternal/infantil a través de la xarxa de serveis de salut comunitària i els agents de salut., habitatge social i serveis culturals i recreatius en general.

Històricament, les comunitats locals han tingut un paper crucial gràcies a la seva capacitat d'influència sobre la direcció dels serveis socials locals. Aquesta capacitat ha estat especialment important en les polítiques per a infants i famílies que, com veurem a continuació, s'estan expandint mitjançant una forta política de promoció del partenariat local entre les diverses agències proveïdores de benestar i altres entitats (empreses, sindicats, etc)

2. PROGRAMES ESTATALS D'INFÀNCIA I FAMÍLIA D'IMPLEMENTACIÓ MUNICIPAL AMB UN PARTENARIAT LOCAL

(a) *Early Years Development and Childcare Partnership* (EYDCP) per incrementar la quantitat i la qualitat dels serveis per a la petita infància

Aquest programa té la seva fonamentació en el *National Childcare Strategy Green Paper: "Meeting the Childcare Challenge"*² que es va presentar al maig del 1998. Aquest document expressava la necessitat de formular i implementar plans d'iniciativa local (Councils) per desenvolupar els serveis a la infància (de 0 a 14 anys, amb especial èmfasi en els serveis a la petita infància 0-4) mitjançant el partenariat entre els diferents actors socials: sector públic, privat i voluntariat / cooperatiu.

La idea clau pel que fa els serveis a la petita infància és que han de ser planificats per cada administració local a través d'un projecte elaborat pel propi ajuntament en estreta col·laboració amb un cos articulat d'entitats que representin els interessos de la petita infància a l'àrea. Aquest projecte a construir i implementar per cada ajuntament es coneix com *Early Years Development and Childcare Partnership*. Ara bé, els plans del *Partnership* han de seguir unes línies mestres de continguts que són establertes per la *Secretary of State for Education and Employment*, del Departament d'Educació i Treball (*Department of Education and Employment: DfEE*).

Les respostes a aquesta estratègia han estat aclaparadorament positives i actualment a Anglaterra es compta amb 150 Partenariats en funcionament que desenvolupen els serveis a la petita infància. A la pàgina web del Departament dedicada al Programa: <http://www.dfes.gov.uk/eydcp/> es poden consultar una gran quantitat d'informes i guies de bones pràctiques que faciliten als ajuntaments la implementació del programa. Es pot consultar, per exemple, el document [Implementation Planning Guidance 2002–2003](#), on s'expliquen les orientacions de futur per avançar en el Programa; o també el document

² Vegeu a l'annex el text complert presentat per Tony Blair al Parlament.

Working with local agencies and other partnerships and networks, on es detalla el paper del govern local i de les entitats del Partenariat³.

Objectius del programa de partenariat pel desenvolupament dels serveis

El principal objectiu del Partenariat, amb l'autoritat local, és preparar i redactar un Pla que cobreixi les necessitats dels infants i els seus pares i mares i monitoritzar el progrés en la seva implementació. Per tal d'assolir aquesta finalitat, el Partenariat hauria de:

- Potenciar les experiències de cura, jocs i educació de la petita infància i dels infants fins a l'edat de 14 anys, incloent aquells amb necessitats educatives especials, i aquells que presenten discapacitats (fins els 16 anys).
- Aplegar els sectors públic, privat i de voluntariat en un esperit de cooperació i de partenariat autèntic basat en les bones pràctiques existents.
- Atendre les aspiracions i necessitats dels infants i els seus pares i mares a nivell local prestant atenció al suport de les famílies.
- Desenvolupar una comprensió conjunta del significat de la diversitat en el context local, i la manera d'aconseguir-la.
- Atendre els requeriments del mercat laboral local i les necessitats de mares i pares treballadors així com les dels empresaris locals, buscant sempre consell al *Training and Enterprise Council* local.
- Generar un debat genuí entre tots els proveïdors de serveis a la infància, i buscar l'acord en la manera com les necessitats poder ser satisfetes més eficaçment.
- Reconèixer la força particular que tenen tant el sector privat com el de voluntariat, i reconèixer que sovint donen suports importants a les famílies.
- Entendre la realitat de les limitacions pressupostàries i d'altres, que condicionen l'actuació de les autoritats locals
- Prestar atenció al valor dels diners, tenint en compte tant el cost com la qualitat, i reconèixer que la major part del finançament per a la provisió de serveis podrà ser viable en un curt període de temps.

Els **principis estratègics** que guien el Partenariat es poden consultar al *Planning Guidance 2000-2001* elaborat pel Department for Education and Employment i inclòs a l'annex (*DfEE*).

Membres del Partenariat: Qui són

És responsabilitat de l'autoritat local preparar el conveni de Partenariat tot seguint les línies establertes a nivell estatal. En qualsevol cas, tots els diferents Partenariats han d'assegurar la representació adequada dels interessos dels següents grups:

- Ajuntament (Departaments d'Educació, Serveis Socials, Serveis de Lleure, etc...).
- Els *District Councils* a les àrees on se superposen dues autoritats locals.
- Les escoles públiques o concertades, incloent les *nursery schools*
- El *Training and Enterprise Council* local
- Les empreses locals, amb possibilitat de ser representades a través de la Cambra de Comerç

³ Vegeu annex.

- Els proveïdors de cura i educació del sector privat per infants de 0-4 anys, incloent les escoles privades independents
- Els proveïdors del sector privat d'activitats extraescolars i educació en el lleure pels infants de 5-14 anys
- Els proveïdors de cura i educació del sector voluntari per infants de 0-4 anys
- Els proveïdors del sector voluntari d'activitats extraescolars i educació en el lleure pels infants de 5-14 anys
- Els serveis locals d'informació per la infància
- Els *further education colleges* (escoles de formació superior i/o continuada?)
- El servei de salut
- Els proveïdors d'altres serveis de l'autoritat local com les *nurseries* i els *family centres*
- Les mainaderes (*childminders*) registrades
- Les autoritats diocesanes
- Els grups per infants amb necessitats educatives especials i/o d'infants amb discapacitats (usuaris i proveïdors)
- L'*Employment Service* i els *New Deal Partnerships*
- Els pares i mares i les associacions que els representen
- El Partenariat pel *Sure Start* local (si correspon)

Els Partenariats han de trobar, a més, formes per implicar en el projecte a d'altres grups que no tenen per què afegir-s'hi com a membres, necessàriament, però que poden participar aportant punts de vista interessants i importants de cara al procés de planificació i d'implementació. Aquests grups poden ser: els *Early Years Forums*, els sindicats de treball, les organitzacions de mestres, les associacions de minories ètnico-culturals, de refugiats, de famílies monoparentals, dels infants amb Necessitats Educatives Especials o discapacitats i les seves famílies, etc.

En alguns casos, pot succeir que cap persona tingui la capacitat necessària per representar el gran ventall d'interessos aplegats o l'ampli espectre de perspectives que necessàriament conflueixen. En aquests casos pot ser més efectiu establir una xarxa de contactes i de procediments de consulta. La guia del Programa ofereix orientacions per crear aquesta xarxa de contactes i consultes.

En qualsevol cas, però, el Partenariat ha d'assegurar que hi siguin representats els proveïdors de cura i educació pels infants de 0-14 anys. Per altra banda, cap grup no hauria de tenir nivells de representació més elevats que d'altres. En aquest sentit, el sistema de votació no pot afavorir de cap manera a un sector per sobre d'un altre.

Les decisions s'hauran de prendre en funció del tamany del Partenariat. Malgrat tot, es recomana que el nombre de membres no sigui superior a 30, perquè això dificultaria la contribució efectiva de tots els membres a les reunions.

Molts Partenariats han trobat que la creació de subgrups per realitzar tasques particulars, informant-ne del seu funcionament al plenari, ha estat particularment útil i valuós. Aquests grups poden ser creats en funció de variables com l'àrea geogràfica, el sector de provisió, el grup d'edat cobert pels serveis, etc. Cal vetllar perquè hi hagi un equilibri en les responsabilitats i el volum de treball de cada subgrup sectorial. Les decisions

preses per aquests subgrups han de ser subjecte de ratificació per part del Partenariat principal.

Presidència (Chairing) del Partenariat

Les directrius estatals expressen que és una bona pràctica que el/la President/a del Partenariat sigui elegit o reelegit pels membres a la primera convocatòria de reunió anual. És important que el Partenariat presti sèria atenció a la manera en què és escollit el President: en qualsevol cas, però, el procés ha de ser transparent i ben documentat. Cal encoratjar la presència de Presidents independents, com per exemple pares o mares, que podrien animar a la participació d'altres persones amb poca experiència en l'assistència a reunions formals. En alguns casos seria apropiat considerar la possibilitat d'una Presidència rotatòria. És molt important que el/la President/a es guanyi la confiança de tots els membres.

Orientacions per dissenyar el Pla 2000-2001. El paper del partenariat

La responsabilitat de preparar i implementar el Pla recau sobre l'autoritat local (*council*), que haurà de treballar amb i a través d'una varietat de corporacions i agències, a la llum dels seus deures estatutoris, les seves polítiques més àmplies i els recursos disponibles. El Pla, així doncs, ha de ser acceptat per l'autoritat local, a través dels procediments habituals del Comitè, una vegada ha estat dissenyat. Tanmateix, malgrat la responsabilitat formal recaigui en l'ajuntament, el Pla ha de rebre el suport i ha de ser desenvolupat per tots els membres del Partenariat. Més encara, el Pla ha de reflectir el treball d'un veritable partenariat entre la gent que el lidera i li dóna suport.

Per a aconseguir aquests objectius s'haurien de seguir els següents procediments:

- L'autoritat local ha de convocar i donar suport al Partenariat en el seu treball;
- a la llum de la informació de fons proporcionada per l'autoritat local, el Partenariat l'ha d'ajudar a dissenyar un Pla que ha de ser realista i pràctic;
- el Pla ha de ser consensuat pel Partenariat i traspasat al Comitè o Comitès rellevants per la seva aprovació. En el cas que fos necessari, el Pla hauria de ser retornat al Partenariat per ser discutit i revisat de forma més aprofundida; en tot cas, el Pla no pot ser esmenat sense el coneixement i l'acord del Partenariat;
- el Pla ha de ser sotmès a l'aprovació de la Secretaria de l'Estat. Els Plans que no hagin estat consensuats amb el Partenariat seran retornats a l'autoritat local per tal que puguin ser objecte de discussió i consulta;
- l'autoritat local, treballant amb el Partenariat, els proveïdors i d'altres agents, ha d'assegurar que el Pla és implementat des de la data que sigui fixada.

Per altra banda, el Partenariat hauria de denunciar si hi ha condicionaments estatutoris i pràctics per part de l'autoritat local. Tanmateix, la majoria d'ajuntaments han aconseguit establir relacions genuïnament intenses i positives amb el seu Partenariat, i totes les autoritats locals haurien de continuar en aquesta línia.

En aquest sentit, el Pla haurà de mostrar evidència d'un acostament genuí, obert i col·laboratiu entre els proveïdors de serveis per a la infància, i els altres serveis i interessos. El Partenariat ha de poder tenir accés a una informació suficient per

capacitar-lo a l'hora de decidir sobre diferents opcions en un ambient de debat raonat on tots els participants siguin respectats i convidats a presentar els seus punts de vista.

Funcionament del Partenariat

És molt important que tots els membres del Partenariat entenguin clarament el seu propi rol, el rol del mateix Partenariat i la relació entre el Partenariat i l'autoritat local. Per ajudar a això el Departament ha elaborat un esquema operacional que correspon a l'Apèndix H del *Planning Guidance 2000-2001* (consultable parcialment a l'annex de documentació del RU). En aquest sentit són claus els termes de referència, que el Partenariat ha de produir i consensuar, i també la comprensió compartida i consensuada dels rols de cada membre. Aquesta delimitació de rols ha de ser posada per escrit un cop consensuada pel Partenariat.

És també molt important que els procediments de funcionament del Partenariat siguin molt clars, incloent els assumptes del dia a dia. Cap membre no hauria de quedar en una posició que li impedeixi de dirigir-se a un altre, o bé de documentar-se en el moment de buscar clarificació sobre els procediments en relació amb qualsevol aspecte del treball del Partenariat.

(b) Programa *Sure Start* contra la pobresa infantil i l'exclusió social

El Programa *Sure Start* té com a objectiu la inversió⁴ en la millora de la salut i el benestar de les famílies amb infants menors de 4 anys, fins i tot abans del seu naixement. Així, els professionals de tot el repertori de serveis a la infància de les àrees pilot han estat cridats per treballar conjuntament amb els pares i mares per tal d'assegurar que aquests nens i nenes esdevinguin saludables, segurs i preparats per l'aprenentatge quan arribin a l'escola. Els recursos estan dirigits a les àrees de més necessitat, perquè arribin a aquells infants que, per diversitat de raons, es troben en risc seriós de no aconseguir desenvolupar el seu propi potencial. Per tant, *Sure Start* constitueix un esglaió més en la lluita del govern britànic contra la pobresa infantil i l'exclusió social. Funciona mitjançant:

- l'establiment de programes *Sure Start* locals, a través d'uns Partenariat similars als establerts pel Programa anterior, per millorar els serveis a les famílies amb infants 0-3
- la difusió de les bones pràctiques extretes dels programes locals per tal de fer-les arribar a totes aquelles entitats implicades en la provisió de serveis per la petita infància.

Es calcula que cap el 2004 hi haurà almenys 500 programes *Sure Start* locals. Aquests programes estaran concentrats en els barris i veïnats on una alta proporció d'infants viuen en situació de pobresa: es tracta que el programa *Sure Start* els ajudi a reeixir gràcies a les noves maneres de treballar per millorar els serveis.

⁴ Es tracta d'una inversió de 452 milions de lliures durant el trienni 1999-2002. L'abril del 2002 aquest finançament es va ampliar en 580 milions de lliures que cobririen les despeses fins el març del 2004.

Fins el moment, 269 programes han començat a treballar, i uns altres 253 estan ja implementant els seus propis plans. A la primavera del 2002 ha estat anunciada una sisena onada de programes que inclouen alguns canvis respecte a les anteriors. Aquests canvis estan dirigits a clarificar i millorar el procès que dóna lloc a un programa Sure Start. Els programes locals treballaran amb els pares i mares (tant els que ja en són com els que estan a punt de ser-ho) per millorar les oportunitats de vida dels infants a través d'un millor accés a:

- Suport familiar
- Consells de nutrició
- Serveis de salut
- Aprenentatge precoç

En resum, l'objectiu explícit del Programa Sure Start és treballar amb els pares/mares, les parelles que estan a punt de ser-ho i els infants, per tal de promoure el desenvolupament físic, intel·lectual i social de la petita infància –particularment aquells que estan en situació de desavantatge -de manera que els infants puguin *florir* (“*flourish*”) a la llar i quan arribin a l'escola. Es tracta d'aconseguir que l'actual generació d'infants trenqui el cercle de la desigualtat i l'exclusió. Aquest objectiu general es desgrana en fites més concretes:

Objectiu 1: Millorar el desenvolupament social i emocional

En particular, mitjançant la vinculació precoç entre els pares i mares i els seus infants, tot ajudant el funcionament de les famílies i capacitant la identificació precoç i el suport als infants amb dificultats emocionals i de comportament.

Objectiu 2: Millorar la salut

Concretament, mitjançant el suport als pares en la cura dels seus infants per tal de promoure un desenvolupament saludable abans i després del naixement.

Objectiu 3: Millorar les habilitats d'aprenentatge dels infants

Realitzable a través del reforç d'uns entorns de qualitat que promoguin l'aprenentatge precoç, i proporcionin un joc estimulador i amè a la vegada, així com la millora de les habilitats de llenguatge i la identificació i suport precoç en el cas dels infants amb necessitats educatives especials.

Objectiu 4: Enfortir les famílies i les comunitats

En concret, involucrant les famílies en l'enfortiment de la capacitat comunitària dels barris per sostenir el programa i així crear camins alternatius als de la pobresa.

Per una ampliació de la informació es pot consultar la pàgina web del propi Programa: <http://www.surestart.gov.uk>, que inclou documents de guia pel disseny i la implementació del programa a nivell local (vegeu part del *Guide to planning and running your Programme. Autumn 2001* a l'annex).

(c) Programa *Early Excellence Centres* per incrementar l'excel·lència escolar

Es tracta d'un programa per donar a conèixer i estendre les pràctiques educatives dels centres d'Excel·lència Precoç. El 1999 n'hi havia 21 a tota Gran Bretanya. El 2002 ja en són 49; i pel 2004 s'espera que n'hi hagi 100.

Aquests centres estan desenvolupant un seguit de models de bones pràctiques dins un pla integrat d'educació precoç i cura infantil, amb la implicació i el suport dels pares/mares, els cuidadors i els serveis a les famílies. Els Partenariats són encoratjats a posar per escrit la seva experiència en la planificació de cara al desenvolupament de la cura dels infants i dels serveis a la petita infància a nivell local.

Així, els "Early Excellence Centres" ofereixen als pares, mares i els infants una alta qualitat en la provisió d'educació precoç així com dels serveis a la cura de la infància i al suport de les famílies i els adults. Eleven els "estàndards" de la provisió local i ajuden de manera més general compartint les seves bones pràctiques amb d'altres centres, i tot organitzant activitats formatives pels professionals locals. Per tant, aquests centres estan dissenyats per ser els "fars" de l'excel·lència en els serveis a la petita infància. Mostren com l'educació, la cura i el suport d'altres famílies es poder articular per oferir uns serveis holístics i integrats pels pares/mares i els petits infants durant tot el dia, i durant tot l'any.

(d) Programa *Quality Protects* per millorar la direcció i la gestió dels serveis socials per a la infància

Quality Protects és un programa dissenyat el 1998 per millorar la direcció i la gestió dels serveis socials infantils. El Govern britànic ha establert uns objectius específics que han de ser aconseguits per millorar el benestar dels infants en situació de necessitat (*in need*) i els infants sota custòdia (*looked after*), incloent els infants amb discapacitats.

Per tant, el programa *Quality Protects* és una part clau de l'estratègia més àmplia desplegada pel govern per lluitar contra l'exclusió social. Focalitza la seva intervenció en els infants (i les seves famílies) en situació clara de vulnerabilitat. Els elements clau que donen entitat al Programa són:

- Els nous objectius del Govern nacional per als serveis a la infància, els quals per primera vegada estableixen un seguit de resultats als quals s'ha d'arribar en la provisió de benestar pels infants "in need" i "looked after", donant fins i tot en alguns casos un llistat d'objectius específics a assolir.
- Un important rol dels consellers locals (*local councillors*) en el desenvolupament del programa, i com a responsables que els pares i mares dels infants sota custòdia rebin uns serveis de la més alta qualitat.
- Una avaluació anual dels *Quality Protects Management Action Plans* locals que ha de donar compte de com s'han intentat millorar aquests serveis.
- El partenariat entre el govern central i el local, i també el Partenariat a l'interior dels mateixos, incloent els serveis de salut i el voluntariat.
- Una nova subvenció de 885 milions de lliures per als serveis a la infància amb problemes, a pagar en el període de 5 anys.

El programa té una pàgina web pròpia consultable a l'adreça: <http://www.doh.gov.uk/qualityprotects/> .

3. SERVEIS PER A INFANTS I FAMÍLIES A ESCALA LOCAL

Les diferents prestacions que s'ofereixen a les deu ciutats observades són classificades en cinc seccions: A) Serveis per a la petita infància B) Serveis extraescolars per infants i adolescents, (C) Serveis per a mares i pares (D) Serveis socials per a infants i famílies amb necessitats especials (E) Subsidis i deduccions a càrrec de l'administració local. A l'inici de cada secció un quadre de doble entrada dona compte de quins municipis/districtes ofereixen cada tipus de servei.

A cada secció es descriuen, de manera resumida, els serveis que han estat localitzats a 9 (dels 33) districtes/municipis (*boroughs*) del gran Londres i a Knowsley. L'informe complet es pot consultar a l'annex d'aquest mateix capítol. Si encara es vol més informació es pot consultar el volum annex del Regne Unit que conté tota la documentació original que ha estat la nostra font d'informació principal.

Per tant, en el que segueix no detallem les particularitats de serveis similars en diferents ciutats sinó que emfasitzen la informació bàsica del servei en sí mateix. Això obeeix al compliment del principal objectiu de l'informe: obtenir una informació que permeti detectar pràctiques i mesures innovadores en el camp de la intervenció social a escala local en suport a la infància i les seves famílies.

A) SERVEIS PER A LA PETITA INFÀNCIA

TIPUS DE SERVEI	Barking	Bromley	Camden	Croydon	Enfield	Harrow	Hounslow	Kingston	Knowsley	Lewisham	Richmond
Mainadera al domicili propi (registrada) <i>Childminders</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Mainadera a la llar de l'infant (no registrada) <i>Nannies</i> ⁵	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Grup de joc preescolar <i>Pre-school (playgroup)</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Guarderia / Escola Bressol / Parvulari <i>Nurseries</i> ⁶	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Escola infantil / Parvulari <i>Nursery Schools and Classes / Reception Classes</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Ajudant de la mare / Treball domèstic <i>Mother's Help</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
<i>Au Pairs</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Cura compartida dels infants entre famílies <i>Job / Childcare Sharing</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ

1. Escoles bressol / Parvulari - Nurseries

Les *nurseries* estan pensades per tal que els infants menors de 5 anys aprenguin i es diverteixin en grup mentre els seus pares treballen o estudien. Així, acullen a bebès, a infants que comencen a caminar (*toddlers*) i a infants de 3 i 4 anys. Algunes *nurseries* formen part de serveis que també atenen infants majors de 5 anys.

La majoria de *nurseries* estan registrades per l'autoritat local i són inspeccionades cada any. Normalment resten obertes durant tot el dia i només tanquen algunes setmanes de l'any. Generalment, el seu horari de treball es entre 8:30 am – 6 pm., tot i que poden

⁵ Es contemplen les següents modalitats del servei: *Live-in nannies, Daily Nannies*. Vegeu Informe.

⁶ Existeixen les següents modalitats de Nurseries: *Private nursery, Local authority nursery, Public Day Nursery, Community / Voluntary nursery, Workplace nursery*. Per consultar informació més detallada vegeu Informe.

oferir diferents horaris que atenguin les necessitats dels pares i mares amb horaris de treball canviants. Algunes *nurseries* ofereixen places a temps parcial organitzades en sessions de matí i de tarda.

Les *nurseries* són portades per un equip coordinat la meitat del qual ha rebut formació específica. En teoria, hi ha d'haver un adult per cada quatre infants d'entre 2 i 3 anys, i un altre per cada tres infants menors de 2 anys. La majoria tenen places per acollir entre 26 i 40 infants. Els infants són atesos, en general, en diferents grups d'edat.

En qualsevol cas, hi ha diferents tipus de *nursery* amb diferents maneres de funcionar, per la qual cosa s'adverteix als pares i mares que s'informin molt bé de les possibilitats més adequades a les seves necessitats. Les *nurseries* poden ser d'iniciativa pública local, de cooperatives, d'iniciativa privada, o de partenariat entre les empreses i les autoritats locals, o entre les empreses i la iniciativa privada. Els tipus més comuns són els següents:

-Private Nursery: Escola bressol privada, és la més comuna de trobar al Regne Unit.

-Local Authority Nursery: Escola bressol municipal

-Public / Local Authority Day Nursery: Escola bressol municipal que ofereix atenció a temps complert o parcial als infants amb necessitats especials per causa d'alguna discapacitació o mancança en el seu desenvolupament, o bé en base a les circumstàncies socioeconòmiques de la família. Les Day Nurseries també poden ser proveïdes per la iniciativa privada o del tercer sector (*charities, communities*).

-Community / Voluntary nursery: Escoles bressol comunitàries de titularitat mixta entre l'autoritat local i una cooperativa que inclou tant l'equip de treball com els pares. En el cas de les "Voluntary", la titularitat és compartida amb el tercer sector (*non-profit*). Acostumen a rebre finançament públic, per la qual cosa la matrícula és més assequible en comparació amb les privades. En el cas de greu precarietat econòmica de la família s'ofereixen places gratuïtes.

-Workplace nursery: Escola bressol d'empresa. Organitzada per les empreses, només atén els infants dels seus treballadors/res. Les empreses que ofereixen aquest servei tradicionalment pertanyen al gremi de les manufactures i la indústria tèxtil.

Les despeses d'una escola bressol varien bastant segons les àrees: en general es paga entre 80 i 180 lliures per infant i setmana. Si forma part del programa *Early Years Development and Childcare Plan*, rep una subvenció que li permet d'oferir places a temps parcial gratuïtes (sense incloure ni els àpats ni les excursions) al llarg dels tres cursos previs a l'escolarització obligatòria. De la mateixa manera que succeeix alguns *Playgroups*, des del setembre del 2000 la formació dels infants que assisteixen als centres de pre-escolar finançats pel govern s'ha orientat cap a l'assoliment dels objectius homologats en el Pla sota l'epígraf *Early Learning Goals*.

Les *Crèches* fan les mateixes funcions que les *nurseries*, però amb més èmfasi en la supervisió que no pas en la socialització. La seva característica és que s'adrecen de manera específica a pares i mares que estudien i necessiten ajuda mentre assisteixen a les classes. Molt sovint són pares i mares matriculats en algun programa d'educació o preparació d'adults (vegeu per exemple, en aquest mateix capítol l'epígraf C. Servei 4). Sovint estan ubicades prop de les empreses que fan els cursos de formació ocupacional o de les universitats (*Vid. CD Rom Mannheim*).

2. Grups de joc pre-escolar - Pre-school / Playgroup

Els grups de pre-escolar, també coneguts com *playgroups* o *playschools*, estan pensats per a què els nens/es aprenguin i juguin en petits grups, sovint a prop de casa seva. Els seus objectius són de socialització i de supervisió, però també lúdics: es tracta de proporcionar formació a través del joc. Poden estar organitzats tant per associacions de pares i comunitàries (parroquials, etc.), com per entitats privades, com pels departaments de serveis socials directament (en aquest últim cas, la majoria de vegades es crea el servei pensant en els infants en risc o desavantatge social).

Estan registrats a l'Ajuntament corresponent i són inspeccionats (tant pel que fa als educadors com pel que fa a les instal·lacions) cada any. Algunes *Pre-schools* proporcionen formació precoç d'habilitats que faciliten l'entrada al sistema educatiu, formació que és inspeccionada per l'*Ofsted*. Com a mínim la meitat del personal ha d'estar format per treballar amb infants. I també es requereix que hi hagi una persona responsable per cada 8 infants d'entre 3 i 5 anys, i una altra per cada 4 infants d'entre 2 i 3 anys. La majoria de *Pre-schools* tenen places per un nombre de nens i nenes que oscil·la entre els 10 i els 20. En cap cas no hi hauria d'haver més de 26 infants per grup.

La majoria d'aquests espais funcionen durant sessions que duren al voltant de dues i tres hores, tot i que alguns obren tot el dia. En general, els infants fan sessió de matí o bé de tarda. A vegades hi ha dues sessions al dia cinc dies per setmana, i de vegades el servei només obre una o dues vegades a la setmana. El període de funcionament solt coincidir amb el calendari escolar. El personal del *Pre-school* pot ser ocasionalment ajudat pels pares i mares que tenen un punt de trobada en aquests espais.

Els serveis tenen un cost d'entre 2 i 5 lliures per sessió però molts hi inclouen educació gratuïta precoç a temps parcial per infants de 4 anys, i ara fins i tot per infants de 3 anys, finançada pel govern. Quan tenen finançament públic, es comprometen a la consecució dels objectius establerts per l'administració pública i definits en els *Early Learning Goals*.

3. Escola infantil / Parvulari - Nursery Classes / Nursery Schools

Les *Nursery classes* i les *Nursery schools* proveeixen d'educació pre-escolar als infants de 3 i 4 anys. Ofereixen atenció a temps complet i parcial, i el personal d'atenció està format per mestres i auxiliars. Es troben registrades i són inspeccionades.

Les *Nursery classes* (Educació Infantil) formen part de les escoles de primària. Són les pròpiament destinades a infants de 3-4 anys. Els nens i nenes que hi assisteixen tenen l'oportunitat de jugar i d'aprendre conjuntament amb altres infants, i, per tant, d'adquirir habilitats per poder-se adaptar a l'escolarització obligatòria. Les ***Reception classes*** (Aules especials d'Educació infantil) acullen infants d'aquestes mateixes edats però que tenen necessitats educatives especials, dins les escoles de primària públiques. Fan les mateixes funcions que una *Public Day Nursery*, amb la diferència que aquestes no estan vinculades a una escola de primària.

Les *Nursery schools* (Parvularis) destinades a infants de 3 a 5 anys, són centres independents de les escoles de primària. Poden ser privats o públics. Aquests últims són gratuïts amb l'excepció dels àpats i les excursions que han de ser abonats per les famílies. En el cas de les privades, els preus varien enormement segons si el servei és totalment privat o pertany al sector associatiu/voluntariat. De totes maneres, els centres privats sovint ofereixen places gratuïtes a temps parcial per alguns infants de 3 i 4 anys subvencionades pel govern britànic (*Early Years Plan*).

A les *nursery classes públiques*, la ratio és de 2 adults per cada 26 nens/es. En el cas de les *nursery schools públiques* l'equip està format com a mínim per 2 adults per cada 20 nens/es. Un ha de ser mestre d'educació infantil qualificat i l'altre pot ser un auxiliar qualificat. Pel que fa a les *nursery schools privades*, la ratio és la mateixa que a les públiques si el director/a també fa tasques d'atenció als infants (2/20), però quan n'està exclòs la ratio és de 2 adults per cada 26 nens/es.

Els horaris de funcionament de les *nursery schools* (parvularis) són entre les 9 am i les 3:30 pm. Alguns infants hi assisteixen a temps parcial, el que significa que fan una sessió de matí o bé de tarda amb una durada aproximada de dues hores i mitja. Malgrat que la majoria de centres tanquen durant les vacances (poden fer-ho 13 setmanes a l'any), algunes de privades es mantenen obertes durant el període vacacional.

Des del setembre del 2000, la formació dels nens i nenes que assisteixen als centres de pre-escolar finançats pel govern ha d'estar orientada cap a l'assoliment d'una sèrie d'objectius homologats pel *Early Years Plan* (*Early Learning Goals*). Tot seguint una planificació acurada, els infants desenvolupen habilitats com la parla, l'escolta, la constància, la concentració, el treball en grup i la cooperació amb altres infants. També han d'aprendre les nocions de lectura, escriptura i numeració que el prepara pel *Key Stage 1* (Escola primària). El finançament també pot córrer, de manera parcial, a càrrec de subvencions dels Ajuntaments (*local grants*), de les administracions regionals, i també d'entitats privades i organitzacions no governamentals.

4. Cura compartida dels fills/es - Job / Childcare Sharing

Acord entre els cuidadors (les mares, normalment) de diverses famílies per compartir la cura dels infants de manera que cada mitja jornada, o cada X temps, una de les famílies s'ocupa d'atendre un petit grup d'infants. Es demana que aquest servei informal es registri a la *Childcare Registration Unit* de l'autoritat local. Però si hom cuida d'un infant a casa seva per més de dues hores al dia a canvi d'un pagament, llavors és requerit per llei que es registri com a "*childminder*".

5. Mainaderes al domicili propi (registrades) - Childminders

Les *childminders* tenen cura dels infants de menys de 8 anys a la seva pròpia llar⁷. Com a màxim es poden fer càrrec de 6 infants alhora, dels quals només fins a tres poden tenir menys de 5 anys. La majoria d'elles treballen amb 3 infants per sota els 5 anys i

⁷ Concretament, estan obligades a registrar-se i a ser inspeccionades per l'Ofsted les mainaderes que cuiden infants menors de 8 anys, tot i que de fet moltes *childminders* cuiden infants més grans d'aquestes edats durant les franges de temps no escolar.

tres fins els 7 anys. En el cas dels bebès, només estan autoritzades a atendre'n 2 com a màxim per grup. Els propis fills de la cuidadora són comptats dins el grup d'infants atesos. Les *childminders* que treballen amb una assistent auxiliar poden tenir cura d'un nombre més elevat d'infants per grup (no s'especifica quin és el nombre màxim permès en aquest cas).

Les *childminders* han de proveir de cura, diversió i activitats d'aprenentatge. Treuen el màxim profit dels parcs locals, els espais de joc, les ludoteques, els grups *drop-in* i els centres comunitaris. Amb elles (o ells) els infants tenen l'oportunitat de fer bons amics amb els altres infants que també són atesos per altres mainaderes. Normalment, recorren a elles les parelles que ambdós treballen o estudien fora de casa. Són força escollides pels pares i mares de minories ètniques.

Les mainaderes són autònomes i elles mateixes decideixen l'horari laboral en funció de les seves necessitats, però han de negociar amb les famílies l'horari i les condicions laborals. Normalment l'horari sol ser de 8:00 a.m. a 6 p.m.. Algunes treballen també els caps de setmana. Hi ha la possibilitat de contractar horari parcial, que inclou anar a recollir i/o portar els nens a escola, o portar-los a un *playgroup*. Els preus del servei poden variar molt d'una zona a una altra: entre 60 i 120 lliures a la setmana per infant quan el servei és de jornada complerta (*full-time*).

Per registrar-se com a *childminder* no es requereix una qualificació determinada. Tanmateix, un nombre elevat d'Ajuntaments organitzen els seus propis cursos de qualificació. Així, poden obtenir el *Certificate in Childminding Practice*, expendit pel CACHE en associació amb la *National Childminding Association*. Cada vegada són més comuns i nombrosos els cursos disponibles a través de la *Open University*. L'autoritat local inspecciona la feina de les *childminders* que han de registrar-se abans de començar a treballar amb els infants. Es fan controls (de la casa que fa de guarderia i de les persones que hi viuen) per assegurar que les condicions (sanitàries, organitzatives, etc.) són correctes.

El Govern Central, a través de l'*Ofsted (Office for Standards in Education)*, és qui planifica la supervisió i control anual d'aquest servei. Proveeix de guies a les autoritats locals (Departament de Serveis Socials) per tal que aquestes puguin aconseguir millor el seu rol regulador establert a la *Children Act 1989*.

Les famílies que contracten una *Childminder* registrada poden demanar una ajuda econòmica, la *Childcare Tax Credit*, per pagar una part dels costos del servei (vegeu a l'annex les condicions d'accés a aquesta prestació econòmica que ofereix el govern central).

6. Mainaderes a la llar de l'infant (no registrades) - Nannies

Les *nannies* atenen els infants al domicili parental. Les que compten amb formació específica (aquesta formació no és obligatòria) proporcionen una cura d'alta qualitat i professionalitat. Poden cuidar infants de qualsevol edat, i sovint fan un horari flexible adaptat a les hores de treball de la família. A les famílies se'ls demana que proporcionin a les *nannies* unes bones condicions de treball, un salari raonable i que els hi facin les assegurances corresponents.

A diferència de les *childminders*, les *nannies* no estan registrades ni són inspeccionades per l'*Ofsted*. Per tant la ***Childcare Tax Credit*** (vegeu annex documentació RU) no està disponible per ajudar les famílies a pagar els costos del servei. Les *nannies*, però, estan cobertes per les regulacions del Salari Mínim Nacional. Hi ha diferents tipus de *Nannies*:

Live-in nannies: Corresponen a aquelles que pernocten a la casa de l'infant/s que cuiden i, per tant, necessiten una habitació privada i menjar a banda del salari.

Daily Nannies: Vénen durant unes hores a casa de la família per atendre l'infant.

Nanny-share: *Nanny* compartida per més d'una família, i que atén cadascuna d'elles a temps parcial, o per temporades alternades. Quan una *Nanny* cuida els fills de més de dues famílies alhora, és requerida per l'*Ofsted* per registrar-se com a *childminder*.

7. Ajudants de la mare / Treballadores domèstiques - *Mother's Help*

Les "Ajudants de la mare" són persones que treballen dins les llars familiars, tant per la cura dels infants com per fer treball domèstic (cuinar, comprar...). Poden residir amb la família o bé anar a la casa regularment. Aquestes persones no reben cap formació específica, per la qual cosa des de l'administració i les entitats d'informació es recomana que no se les deixi soles a càrrec dels infants.

8. *Au Pairs*

Una (o un) *Au Pair* és una persona estrangera entre 17 i 27 anys que viu com a membre d'una família per aprendre l'anglès. Les normes establertes per la *Home Office* fixen un màxim de 5 hores diàries de dedicació al treball domèstic "lleuger" (*light*) i de cura dels infants a canvi d'una habitació, dos dies complerts lliures i un salari d'entre 35 i 40 lliures a la setmana. El servei d'*Au Pair* no pot durar més de dos anys amb la mateixa persona. Normalment les/els *Au Pairs* no solen tenir cap titulació relacionada amb l'atenció als infants, i per això les autoritats recomanen no deixar l'*Au Pair* sol/a al càrrec d'infants en edat preescolar.

B) SERVEIS EXTRAESCOLARS PER A LA INFÀNCIA

TIPUS DE SERVEI	Barking	Bromley	Camden	Croydon	Enfield	Harrow	Hounslow	Kingston	Knowsley	Lewisham	Richmond
Serveis extraescolars diversificats <i>Out of School Services⁸ / Kid's Clubs</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Assessorament al desenvolupament d'activitats extraescolars <i>Out of School Development Adviser</i>								SÍ			
Biblioteques per infants i joves <i>Children and Young People's Library Service</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Ludoteques <i>Toylibraries</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ

1. Servei d'Assessorament al desenvolupament d'activitats extraescolars - *Out of School Development Advise*

Servei de suport a als serveis extraescolars (*before and after school clubs, holiday schemes...*). S'ofereix tant als clubs i esplais existents com a les noves iniciatives i projectes. Als serveis de nova creació se'ls dona quatre tipus de suport:

- Funding**: Informació sobre com obtenir subvencions, ajuda per omplonar les sol·licituds i per confeccionar els projectes i plans de viabilitat.
- Marketing**: Suport per publicitat i plans de difusió i comunicació.
- Quality**: Guiatge i avaluació per assegurar els nivells de qualitat exigits a cada servei. Suport per la planificació.
- Recruitment**: Suport per la selecció de personal adequat: assessorament per anunciar les ofertes, com realitzar entrevistes, com avaluar els candidats. Als serveis existents, el suport consisteix en:
 - Training**: Informació sobre formació disponible, provisió de cursos segons necessitats.
 - Funding**: Informació sobre subvencions, beques d'equipament, ajudes a grups amb dificultats de sostenibilitat o altres.
 - Networking**: La *Out of School Network* coordina un fòrum per la discussió de qualsevol tema relatiu als espais extraescolars.

⁸ Les diferents modalitats que es poden trobar són: *Breakfast Clubs; One O'clock Clubs; After School Clubs; Holyday Playschemes; Fun Camps. Vegeu Informe.*

-Wider Issues: informació i consell sobre tot allò relacionat amb la cura dels infants, incloent el *Working Families Tax Credit* i el *Child Care Tax Credit*.

-Advice for Schools, Parents and Employers: Informació, assessorament i xerrades per escoles, pares i empreses per ajudar-los a definir necessitats d'espais extraescolars.

2. Serveis extraescolars diversificats - Out of School Services / Kid's Clubs

Els serveis extra-escolars estan destinats als nens/es en edat escolar. Proporcionen un espai per jugar, aprendre i divertir-se en grup. Usualment s'ubiquen a les mateixes escoles de primària o a prop d'elles, i la majoria s'han establert amb la finalitat d'ocupar-se dels infants en horari extraescolar mentre ambdós progenitors treballen fora de casa.

Aquests serveis poden ser registrats a l'autoritat local en els casos en què tenen cura d'infants menors de 8 anys, durant més de dues hores al dia, i són inspeccionats un cop l'any. Són portats per un equip de monitors (*playworkers*) que planifiquen activitats d'aprenentatge i de joc. Els monitors sovint passen per l'escola a portar o a recollir els infants. Hi ha diferents tipus de servei extra-escolars o *Kid's Clubs*. Els més comuns són:

-Breakfast clubs: Clubs d'esmorzar; funcionen tots els matins abans de començar les classes per tal que els infants esmorzin junts.

-After school clubs: Clubs oberts a les tardes, entre les 3:30 pm i les 6 pm., al sortir de l'escola.

-One o'clock clubs: Els "Clubs de la Una" són molt populars durant l'estiu. Ofereixen activitats lúdiques d'interior i a l'aire lliure per infants menors de 5 anys acompanyats.

-Holiday playschemes: Grups d'esplai que funcionen durant les vacances escolars, amb un horari aproximat d'entre 8:30 am i 6 pm.

Almenys la meitat de la plantilla que es dedica a aquests serveis ha de ser personal format. Les *ratio* adults/infants depèn de les edats dels infants. Cal afegir que alguns serveis extra-escolars no necessiten ser registrats, per exemple, aquells que s'adrecen a nens i nenes de 8 anys en amunt. Però la major part dels infants usuaris d'aquests serveis tenen entre els 5 i els 11 anys. Alguns centres també proveeixen places per infants de 3 i 4 anys destinades a complementar (*fit around*) l'educació pre-escolar i el jardí d'infància. Alguns serveis tenen previstes places per nens de 10 a 14 anys.

Els preus d'aquests serveis estan entre les 15 i les 40 lliures per nen i setmana en el cas de les activitats estrictament extra-escolars, i d'entre 35 i 90 lliures per les activitats d'esplai durant les vacances (*holiday playschemes*).

Finalment, cal nombrar els **Fun Camps** que ofereixen activitats d'esbarjo durant les vacances d'estiu, per infants amb i sense necessitats educatives especials. També hi ha esplais específics pels infants discapacitats amb severes dificultats d'aprenentatge, els **Fun Camps Xtra.**, amb un adult per cada 2 infants de 5 a 16 anys. Tota la plantilla té titulació i ha estat entrenada per assegurar la professionalitat i la qualitat del servei.

A diferents boroughs de Londres s'estan creant nous serveis i noves places per activitats extraescolars gràcies al treball en partenariat. Inclouen el desenvolupament del joc, les

arts, l'esport, la cuina..., i espais per veure la TV o fer els deures. Als pares i mares se'ls dóna l'oportunitat de participar-hi de forma remunerada o voluntària com a monitors. A més, poden estalviar-se fins el 70% del cost del servei gràcies al **Working Families Tax Credit**. (vegeu informació sobre aquesta prestació a l'annex de documentació del RU)

3. Serveis de Biblioteca per Infants i Joves - Children & Young People's Library Service

La gran majoria de *Boroughs* disposen d'aquest servei de biblioteca adreçat a la infància i la joventut. Els serveis inclouen fons de llibres, vídeos, i gravacions d'àudio específiques per infants, i també activitats de vacances, concursos i competicions, visites guiades per escoles, sessió de contes per nens i nenes de 3-5 anys, i informació per fer els deures i optimitzar la lectura.

4. Ludoteques - Toylibraries

Les ludoteques a gran Bretanya solen estar integrades com un espai annex a les biblioteques per infants i adolescents. Almenys així ho hem pogut observar en la cerca que hem fet als *boroughs* de la mostra.

C) SERVEIS PER A PARES I MARES

TIPUS DE SERVEI	Barking	Bromley	Camden	Croydon	Enfield	Harrow	Hounslow	Kingston	Knowsley	Lewisham	Richmond
Informació sobre l'atenció a la infància <i>Childcare Information Service</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Escola de pares i mares per un millor rendiment escolar i integració social <i>The Bromley Children Project / The Knowsley Kidwise Courses</i>		SÍ									
Servei mixt d'educació d'infants i formació laboral de pares i mares <i>"Tree Tots" Educare</i>									SÍ		
Espais familiars <i>"Parenting Matters" Scheme</i>									SÍ		
Xarxes-Fòrum de pares/mares per definir necessitats de serveis <i>"Parents for Change Forum"</i>									SÍ		
Revista gratuïta per pares i mares d'infants 0-12 <i>"Family Focus"</i>					SÍ						
Base de dades assessorament jurídic per famílies de minories ètniques <i>Support and Advocacy Groups</i>											SÍ

1. Servei d'Informació sobre l'atenció a la infància - *Childcare Information Service*

Es troba a tots els *councils* britànics i ofereix informació detallada sobre els serveis oferts a la petita infància, incloent llistat d'entitats, així com d'activitats extraescolars i espais. Gran varietat de fulletons i tríptics informatius. També ofereix consell sobre les

fontes de finançament disponibles per als grups de joc creats en partenariat entre sector públic i el tercer sector (voluntariat).

2. Escola de mares i pares per una millor criança dels fills i un millor rendiment escolar - *The Bromley Children Project / The Knowsley Kidwise Courses*

El 1997 es crea el projecte del *Bromley Education and Social Services and Housing* per treballar amb les escoles de primària. El seu principal objectiu és ajudar els infants a aprofitar al màxim el seu temps escolar amb el suport dels pares. Els coordinadors treballen estretament amb la comunitat, escolten les propostes de pares i mares sobre allò que consideren més útil per ells i els seus infants de manera que són els propis progenitors són els qui determinen els continguts del servei. Com a resultat, s'organitzen una gran varietat d'activitats en llocs propers a les escoles i en partenariat amb diferents agències. Per exemple:

- Grups de suport mutu organitzats per pares i mares
- Cursos de formació continuada
- Oportunitats de formació específica per pares
- Activitats d'assessorament, aconsellament i guia
- Suport individual davant les dificultats emocionals i pràctiques de la parentalitat.

A través d'aquestes activitats els pares i mares guanyen noves habilitats, qualificacions, i amics, i creixen en auto-estima a més d'augmentar el seu grau d'implicació en l'educació dels fills/es. El projecte ha tingut un gran èxit gràcies a l'entusiasme, la implicació i el suport dels pares i mares.

Un altre projecte molt similar s'ha desenvolupat a Knowsley. La iniciativa es basa en recerques que demostren, primer, que els infants que reben el suport dels pares/mares en els seus estudis (especialment amb els deures) tenen moltes més possibilitats d'aconseguir l'èxit acadèmic en la seva trajectòria escolar. I, en segon lloc, que una bona educació precoç es tradueix a la llarga en una disminució de problemes socials.

Així, els pares i mares fan uns cursos bàsics que els donen pautes per poder ajudar els seus fills. Quan els han acabat, en fan uns altres que inclouen classes d'informàtica, millora de les habilitats d'aprenentatge de la lectura i la matemàtica, manualitats...; o bé fan cursos d'accés a l'educació superior.

Els cursos van associats amb facilitats de pagament (matrícules baixes) de les despeses de guarderia (*crèche*) quan hi ha fills/es d'edat preescolar, i amb horaris compatibles amb l'horari habitual de les escoles dels infants.

3. Servei mixt d'educació d'infants i formació laboral de pares i mares - "*Tree Tots*" Educare

Nou servei: Al mateix temps i en el mateix edifici, s'ofereixen cursos de formació ocupacional a pares i mares i es cobreixen les necessitats d'atenció educativa dels fills més petits d'aquests pares i mares. Les classes d'educació d'adults són proveïdes pel *Knowsley Community College*.

Knowsley ha tingut en compte, al crear aquest servei, que molts adults solament tornen a entrar en contacte amb el món educatiu, després d'haver deixat l'escola, quan porten els seus propis fills als centres de preescolar. Així, el *Tree Tots* proporciona formació a dues bandes: facilita l'aprenentatge de pares, mares i infants. Per les famílies que ja porten els seus fills a les escoles de primària, hi ha un servei molt similar anomenat "***Back To School***", que anima els pares i mares a fer diferents cursos a la mateixa escola dels fills. Es tracta igualment de cursos orientats laboralment, a la recerca futura de feina.

4. Espais familiars "Coses de pares/mares" "Parenting Matters" Scheme

Serveis de nova creació, en partenariat, a *Knowsley*, adreçat a les famílies que estan experimentant dificultats. Té com a objectiu oferir a pares i mares l'oportunitat de fer canvis positius en les seves vides.

S'ofereixen programes basats en el treball en grup dins la comunitat local. Es crea un ambient de suport amè i informal que permet compartir i intercanviar idees, però també l'aprenentatge de noves habilitats de parentalitat. El treball és preventiu, i aspira a ajudar els pares i mares aprofitant les seves pròpies habilitats en la cria dels fills. S'assumeix que tots els pares i mares volen reeixir en la seva tasca, i volen el millor pels seus infants. Mitjançant l'exploració de diferents estratègies, s'espera que siguin capaços d'evitar possibles crisis en el futur.

Durant 1997 van funcionar 10 grups amb un total de 78 pares i mares. La feina feta va beneficiar 174 infants.

5. Xarxes-Fòrum de pares i mares per la definició de les necessitats de serveis per a la infància - "Parents for Change Fòrum"

Es un nou servei/activitat. Es tracta d'un Fòrum en xarxa de Pares i Mares que s'ha estès a tot el país per tal que els progenitors puguin contribuir al desenvolupament dels serveis a la infància, així com ser una veu col·lectiva davant dels proveïdors.

Tot i que es tracten temes generals sobre la infància, el Fòrum de Knowsley està constituït per famílies de la ciutat que tenen infants amb discapacitats. Els seus membres es troben mensualment i elaboren i distribueixen un full informatiu mensual.

6. Revista gratuïta de suport a mares i pares d'infants 0-12 anys - "Family Focus"

Exemple de revista gratuïta, en aquest cas editada a *Enfield* per pares i mares amb fills entre 0 i 12 anys. La primera edició és de maig del 2002. Es troba a la biblioteca local, als playgroups, al centre cívic, als centres d'esplai i a algunes botigues del *borough*.

Ofereix notícies i opinions sobre la vida local, idees d'oci per a les famílies: actes i activitats, llocs per viatjar, pel·lícules i representacions teatrals, informació sobre descomptes familiars i contactes, etc.

7. Base de dades sobre recursos i assessorament jurídic per infants i famílies de minories ètnico-culturals - Support and Advocay Groups

Base de dades elaborada al *borough* de *Richmond (London)* sobre grups comunitaris en suport de les famílies i infants de minories ètnico-culturals. La seva finalitat és oferir recursos per atendre les seves necessitats específiques.

D) SERVEIS SOCIALS PER INFANTS I FAMÍLIES EN SITUACIONS ESPECIALS

D1. Infants i famílies amb necessitats especials

TIPUS DE SERVEI	Barking	Bromley	Camden	Croydon	Enfield	Harrow	Hounslow	Kingston	Knowsley	Lewisham	Richmond
Atenció precoç i recolzament a la criança <i>New Cross Family Support / Portage Service</i>	SÍ									SÍ	
Centres de Família / Equips de Suport Familiar / Unitats Familiars <i>Family (parent) centres / Family support teams / Family Units</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Assessorament Psicopedagògic a escoles i famílies <i>Educational Psychology Service (EPS)</i>	SÍ				SÍ						
Assessorament a infants en situació de necessitat <i>Children in Need Assessment</i>							SÍ				
Serveis de suport psicològic i social a infants i famílies amb problemes <i>"Help with Family Problems" / Child and Family Service</i>		SÍ	SÍ		SÍ						
Servei d'avaluació de necessitats d'infants en situació d'abús i/o risc social <i>Children in Need Assessment</i>											
Hospital a casa <i>Hospital at Home</i>									SÍ		

1. Serveis d'atenció precoç i recolzament a la criança - *New Cross Family Support / Portage Service*

El *Lewisham Early Years Service*, el *Lewisham and Guy's Mental Health Trust* i els *Lewisham Social Services*, treballen en partenariat per la intervenció i suport precoç als infants (menors de 5 anys) i les seves famílies. L'equip el formen treballadors familiars, psicòlegs de la infància i un *outreach worker*. El projecte ofereix assessorament a pares i mares per la criança dels fills i activitats dissenyades per reduir l'estrès i recolzar una parentalitat positiva.

El *Portage Service* a Barking també és un servei d'atenció precoç per infants amb necessitats educatives especials i les seves famílies que es basa en els principis de cooperació i partenariat. Treballa estretament amb logopedes, fisioterapeutes, psicòlegs escolars, i els serveis infantils d'atenció a les alteracions de la vista i l'oïda. Manté un contacte fluït amb els *playgroups*, les *day nurseries* i les escoles locals. Ajuda a transmetre habilitats d'aprenentatge als infants preescolars que pateixen retards en una o més àrees del seu desenvolupament. Un *Portage Home Visitor* fa visites setmanals a la llar de l'infant i treballa estretament amb pare i mare, amb qui fa un seguiment del progrés de l'infant i elabora iniciatives a partir d'aquest progrés

2. Centres de Família / Equips de Suport Familiar / Unitats Familiars -- *Family (parent) centres / Family support teams / Family Units/ Help with Family Problems Program / Child and family Service*

Serveis destinats a famílies "*at risk*" i infants "*in need*". Els dona suport quan es veu amenaçada la seva estabilitat i continuïtat com a unitat familiar (per problemes de relació, psicològics, etc.), o quan tenen infants que presenten trastorns del comportament. Les places en aquest servei són força limitades perquè s'apliquen criteris estrictes a l'hora d'acceptar les sol·licituds. La selecció depèn del nivell de necessitat detectat pels responsables del servei.

A *Barking (London)*, es treballa amb famílies que tenen infants entre 0 i 11 anys. Els serveis inclouen: sessions d'atenció diürna pels infants menors de 5 anys, treball sobre les habilitats de maneig del comportament dels infants, i treball en grup amb infants, pares i mares. Els professionals treballen en partenariat amb pares i mares o tutors, cuidadors i d'altres agències. L'objectiu és escoltar els pares i mares i ajudar-los a ordenar les seves idees. Es vol prevenir les ruptures familiars (*family breakdown*) i salvaguardar els infants dins les seves famílies i comunitats.

Aquest tipus de centre, en modalitats diverses, existeix a molts councils sota noms diferents. Per exemple el *Parent's Centre d'Enfield* on també s'està desenvolupant el Projecte *Exclusions and Mediation* que proporciona suport, informació i consell de manera independent, gratuïta, imparcial i confidencial a les famílies, i ofereix ajuda a joves en risc d'exclusió social. A Kingston el servei funciona amb el nom de *Family support & Children's Resource Centres*. A Camden hi ha el *The Caversham Centre: Help for children under 11*, que proporciona atenció especialitzada als infants "in need" menors d'11 anys i les seves famílies. Treballa amb les famílies perquè aprenguin

a ajudar a protegir els seus fills. Inclou també serveis diversos adaptats a la diversitat de situacions i possibles accions preventives.

3. Assessorament Psicopedagògic a escoles i famílies - *Educational Psychology Service (EPS)*

L'EPS, està format per un grup de professionals que depenen del Departament d'Educació, Arts i Biblioteques: Psicòlegs escolars (mestres amb formació en psicologia), Mestres Especialistes en Intervenció (*Specialist Intervention Teachers*) i Equip Administratiu (*Professional Administrative Team*). Treballen amb les escoles, amb els infants de necessitats educatives especials (SEN), les famílies i d'altres agències i organitzacions. En aquest sentit, el servei s'assembla força als EAPs catalans: els Equips d'Assessorament Psicopedagògic.

Promociona el desenvolupament dels infants a nivell emocional, social i d'aprenentatge, de manera que tots els infants es puguin beneficiar d'una educació de qualitat d'acord amb les seves necessitats individuals. En aquest sentit, promou la inclusió i les actituds positives cap a la diversitat treballant sobre els entorns educatius.

Al *borough d'Enfield (London)* existeix un servei molt similar anomenat ***Child Guidance Service***, que treballa amb les famílies i les escoles. Ofereix assessorament, teràpia, i servei de consultes per infants amb dificultats emocionals, educacionals o trastorns de comportament. Existeix també un ***Behaviour Support Service*** per als infants de primària amb dificultats emocionals i de comportament, que treballa a les escoles. En el cas de la secundària, el ***Tuition Centre*** proporciona formació als alumnes que fan absentisme i altres alumnes en risc d'exclusió. A més, els alumnes que fan absentisme són seguits per l'***Education Welfare Service***, que és també el responsable d'assegurar que tothom està al corrent pel que fa als arranjaments de protecció de la infància

4. Serveis de suport psicològic i social a infants i famílies amb problemes - *Help with Family Problems* / *Child and Family Service*

El programa d'ajuda a les famílies amb problemes endegat a *Camden* prioritza poder mantenir unides les famílies. Només quan les necessitats del nen/a o l'adolescent únicament poden solucionar-se fora de la llar familiar, es procedeix a un acolliment familiar o residencial de curta durada. Les seves activitats es dirigeixen a:

- promoure la seguretat dels infants amb necessitats especials (“in need”).
- donar suport als pares i mares perquè puguin tenir els infants dins les seves famílies
- atendre els punts de vista dels infants i les famílies a l'hora de prendre decisions

Per aconseguir-ho es compta amb els següents recursos:

- Entrevistes a infants i famílies.
- S'assessora per contactar amb altres organitzacions
- Es coordina els serveis de salut, educació i vivenda, per assegurar l'ajuda necessària.

- Es busquen vies perquè els pares puguin cuidar de les seves criatures amb les millors condicions possibles. S'informa sobre altres instàncies que poden oferir aquest suport.
- Supervisen els infants o adolescents que semblen trobar-se en una situació de risc.

A *Bromley* –consultable sota l'epígraf ***Behaviour / emotional problems- support – children & families***- disposen també d'un servei d'informació i suport per infants i famílies amb problemes emocionals o de conducta. La seva metodologia de treball inclou: entrevistes familiars, sessions de treball individual amb els infants i els membres de la família, assessorament per part d'altres professionals com psicòlegs, psicoterapeutes i psiquiatres, i programes de tractament regularitzat

A *Enfield*, el ***Child and Family Service*** ofereix suport per un ampli ventall de “problemes familiars”, particularment aquells que tenen a veure amb els conflictes relacionals.

5. Servei d'avaluació de necessitats d'infants en situació d'abús i/o risc social - *Children in Need Assessment*

Servei al *Borough* de *Hounslow* que només actua quan des de Serveis Socials se sospita que algun infant o adolescent ha estat o pot ser objecte d'abús o estar en situació de risc social. Abans de realitzar l'avaluació els responsables del servei recullen i avaluen la màxima informació possible sobre l'infant i la seva família per tal de decidir quina mena de suport necessiten.

6. Hospital a casa - *Hospital at Home*

Es tracta d'un servei d' “Hospital a casa” endegat a *Knowsley*, i que té com a objectiu evitar l'ingrés hospitalari d'infants o la reducció del temps quan ha calgut ingressar. Els 864 nens i nenes de la ciutat que van accedir a aquest servei l'any passat representen el 17% de totes les admissions pediàtriques. El servei ha estès el seu rol a la cura dels bebès i dels infants que requereixen oxigen contínuament, dels infants fills de mares drogaaddictes, i dels infants amb èczema sever.

D.2. Famílies amb infants discapacitats

TIPUS DE SERVEI	Barking	Bromley	Camden	Croydon	Enfield	Harrow	Hounslow	Kingston	Knowsley	Lewisham	Richmond
Equips d'atenció a infants amb discapacitats <i>Disabled Children's Team</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Assessorament a famílies amb infants amb necessitats especials <i>Advice for Children and Families</i>		SÍ									

7. Equips d'atenció a infants amb discapacitats - *Disabled Children's Team*

Els equips ofereixen ajuda per :

- Establir contacte amb organitzacions i grups de voluntaris
- Negociar amb escoles, serveis de salut i d'habitatge i altres agències benèfiques i altres autoritats;
- Tenir un treballador/a social per cuidar l'infant a la seva pròpia llar, perquè els pares puguin passar més temps amb els altres infants de la família.
- Tenir monitors (*play workers*) que donen cura i suport als infants en activitats extraescolars o de joc.
- Contactar amb d'altres famílies que poden acollir el nen de forma regular i proporcionar un descans als pares de la rutina d'atenció diària. Ocasionalment, el servei organitza períodes curts d'estància dels infants en una llar residencial.

El *Wider Horizons for Children with Disabilities and their Families* és un nou projecte amb finalitats similars a l'anterior que es troba a la ciutat de *Knowsley*. Però en aquest cas té caràcter comunitari i de partenariat. Es treballa amb pares i mares, joves i proveïdors de serveis. En aquest moment treballen en els projectes següents:

- Revisió dels serveis actuals per contribuir a nous desenvolupaments dels mateixos
- Treball amb el *Community and Youth Service* i el *Children's Society* per desenvolupar 4 projectes pilot de joc inclusiu, i un per 6 adolescents de més edat.
- Recull d'informació sobre serveis i recursos comunitaris
- Desenvolupament d'un sistema de suport al voluntariat perquè pugui organitzar-se per oferir activitats de lleure a infants i adolescents discapacitats.
- Suport al projecte per part dels *Parents for Change Fòrum*.

8. Assessorament a Famílies amb infants amb discapacitats - Advice for Children and Families

Servei d'assessorament per les famílies amb fills menors discapacitats o malalts que presenten problemes a la vida familiar. El servei del council de *Bromley* disposa de:

- Un *Children's Disability Team* pels infants discapacitats
- Un *Paediatric Social Services Team* pels infants que són als hospitals
- Un Servei d'informació i consultes sobre els serveis d'atenció a la petita infància: *childminders, day nurseries, pre-school groups (playgroups)* que poden atendre als infants amb problemes.

Els professionals socials i especialistes decideixen fins a quin punt les necessitats són urgents i quina resposta cal donar-hi en consonància.. En tot cas el treballador social o l'especialista té l'obligació de dialogar i parlar amb la família dels problemes que han motivat l'activació del servei, de forma que es dugui a terme un assessorament adequat perquè les famílies entenguin quina pot ser la millor ajuda dels Serveis Socials.

D3. Infants sota custòdia

TIPUS DE SERVEI	Barking	Bromley	Camden	Croydon	Enfield	Harrow	Hounslow	Kingston	Knowsley	Lewisham	Richmond
Servei d'Adopció i Acolliment Familiar <i>Family Placement Service (Adoption and Fostering)</i>	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ
Cases d'acollida d'infants sota custòdia <i>Children's Homes</i>		SÍ		SÍ							
Serveis Terapèutics a infants sota custòdia <i>Therapeutic Services</i>		SÍ							SÍ		
Servei individual de salut per a infants sota custòdia <i>"Health Plus"</i>									SÍ		
Serveis d'Advocats i Treballadors Socials en defensa dels Drets dels Infants sota custòdia <i>Children's Rights Workers</i>									SÍ		
Serveis en suport dels joves durant i després de la tutela <i>Looked After & Adolescent Service / "Housing Knowsley's Young People" / Leaving Care</i>								SÍ	SÍ		
Serveis Residencials per a Adolescents problemàtics sota custòdia <i>Residential Services for Young People</i>									SÍ		
Creació de la figura de Tutors/es d'infants sota custòdia <i>Mentoring Programme</i>									SÍ		

9. Servei d'Adopció i Acolliment Familiar - *Family Placement Service (Adoption and Fostering)*

A tots els *Councils* consultats es troben serveis socials que atenen els problemes en relació a l'adopció i l'acollida d'infants en risc. A *Bromley*, el *Family Placement Service* treballa sobre la idea que tots els nens i nenes haurien de poder gaudir d'una vida familiar feliç i segura, essent cuidats per adults que se'ls estimin. Normalment els nens/es tenen aquestes necessitats cobertes pels seus pròpies pares o els membres de la família extensa, però de vegades això no és possible, temporalment o per un període de llarga durada. D'aquí neix la necessitat de disposar de famílies d'acollida i adoptants.

La secció d'adopció dels Serveis Socials cobreix l'adopció interna, internacional i l'adopció dels *step parents*; l'assessorament en els registres de naixement; el suport i l'assessorament post-adopció als pares biològics que consideren renunciar a deixar el seu fill en adopció. La secció d'acolliment cobreix l'acolliment a curt i llarg termini, i l'acolliment d'adolescents. Es constata la necessitat de reclutar més famílies d'acollida locals per tal de mantenir els infants en contacte amb les seves pròpies comunitats.

Cal destacar que a *Bromley* necessiten urgentment més famílies acollidores de l'Àfrica negra i afrocaribenyes, suposadament per satisfer més adequadament les necessitats dels infants nascuts de famílies del mateix origen ètnico-cultural.

10. Cases d'acollida d'infants sota custòdia - *Children's Homes*

“La casa dels nens i les nenes” és una iniciativa de les agències de voluntariat del *Council de Bromley (London)*, registrades a la Secretaria de l'Estat per la Salut i inspeccionades per l'autoritat local. Les persones que vulguin establir una *Children's Home* han de tenir un coneixement substancial i una experiència demostrable en aquesta àrea de treball. A l'entrada web no s'especifica què es fa exactament en aquest servei: se suposa que són cases d'acollida per infants sota custòdia.

11. Serveis Terapèutics pels infants sota custòdia - *Therapeutic Services*

Projecte per fer arribar els serveis de teràpia familiar als infants sota custòdia i als infants i famílies que reben els serveis de la Unitat de Suport Familiar. L'objectiu del servei és la reducció del nombre d'infants que passen a ser tutelats pels Serveis Socials (*Looked After System*) per causa de ruptura familiar. També es tracta de fer minvar el nombre de crisis en els emplaçaments d'acollida.

La direcció del Servei està a càrrec d'un partenariat públic format pels Serveis Socials, el Departament de Salut i el Departament d'Educació. El finançament és proporcionat per aquests dos Departaments, i els Serveis Socials faciliten l'acomodació i els contactes.

12. “Health Plus” – Servei individual de salut per infants sota custòdia

Servei d'Infermera Especialista que treballa amb els infants sota custòdia amb la finalitat de: Proporcionar-los un assessorament holístic en temes de salut; Assegurar una informació, guiatge i suport individual en relació a la salut; Actuar com la persona de contacte per monitoritzar les necessitats sanitàries dels infants sota custòdia

El servei vol crear una base de dades que capaciti la monitorització de les necessitats de salut dels infants custodiats pels Serveis Socials. Es tracta, en definitiva, de crear un sistema efectiu per fer realitat els requeriments de salut d'aquests infants.

El cost del servei va a càrrec del Departament de Salut, però el servei és dirigit pel personal del *St. Helens and Knowsley Community Health NHS Trust*, dependent de Serveis Socials.

13. Children's Rights Workers – Serveis d'Advocats i treballadors socials en defensa dels Drets dels Infants sota custòdia

Servei d'Advocacia adaptat a les necessitats dels infants tutelats pels Serveis Socials. Per tant, s'ha constituït de manera que sigui accessible i acceptable per aquests infants. La seva ubicació és a *Knowsley*. El servei té com a missió assegurar que la veu dels infants sota custòdia sigui escoltada tant individualment com col·lectivament.

Als responsables del servei també se'ls ha encarregat la representació dels interessos d'aquests nens i nenes en els mecanismes de planificació de polítiques públiques per tal que els seus drets siguin respectats. El seu rol inclou igualment un servei de consulta pels infants amb la finalitat de capacitar-los per ser els seus propis advocats, tant a nivell individual com mitjançant l'establiment de *Fora* (fòrums) que facilitin aquest servei de consulta. Amb aquest servei es tracta d'arribar a un *Statement of Rights for Children Looked After*. Finançament a càrrec dels propis Serveis Socials.

14. Looked After & Adolescent Service / “Housing Knowsley's Young People” / Leaving Care - Serveis en suport dels joves durant i després de la tutela

Serveis especialitzats per atendre els infants, adolescents i joves que estan sota custòdia de l'autoritat local de forma permanent, o bé han deixat d'estar tutelats i requereixen assistència continuada, tant per buscar feina com per accedir a un habitatge. És un servei disponible a la majoria dels councils britànics.

En concret, el Servei *Leaving Care* fa el seguiment i suport cap a la vida adulta dels joves d'entre 16 i 21 anys que han estat en acolliment familiar o residencial. Des del servei se'ls escolta per ajudar-los a planificar el seu futur. Les àrees d'ajuda estan centrades en l'educació, la formació laboral, la salut, l'habitatge i el suport emocional. Les atencions més concretes són:

-Casework: Seguiment personalitzat del desenvolupament de les habilitats per la vida independent i la preparació per la sortida del servei d'acollida. S'ofereix suport des d'abans de marxar del servei d'acolliment fins que ja viuen independents.

- Aftercare:** Quan viuen independitzats, suport per identificar les seves necessitats. També se'ls informa sobre d'altres organitzacions de suport.
- Mother and baby group:** Atenció setmanal per grups de joves mares que han estat sota custòdia dels serveis socials. Ampli ventall d'activitats i actes. Espai per compartir l'experiència del maternatge. Es potencia l'ajuda mútua i s'ofereix informació professional sobre el desenvolupament infantil, i la salut primària i sexual.
- Consultation:** Grups de "feedback" per recollir els comentaris sobre els serveis, per tal d'ajudar a millorar-los en futurs desenvolupaments.
- Housing:** Suport per trobar habitatge adequat : llocs d'acollida habituals, llocs semi-independents, acomodació temporal i arrendaments permanents.
- Leaving care grant:** Beques per a instal·lar-se i equipar la seva nova casa.
- Education, training and employment:** Suport pel desenvolupament d'habilitats, qualificacions i experiència necessaris per trobar feina.
- Drop-in:** Servei setmanal per als *care-leavers*. Els ofereix un espai per trobar-se i expressar quines són les seves necessitats i interessos.
- Financial support :** suport financer en les següents circumstàncies: emergències; salari mínim de manteniment (*income maintenance*) quan els subsidis reclamats no són concedits; suport per a la formació, necessitats de la vivenda i altres.

A *Kingston* el servei inclou un important programa anomenat ***Admovere Project & Leaving Care Team*** que té dues branques: la primera aplega els adolescents de 14-16 que estan en situació de risc social i que no assisteixen a l'escola reglada per raons de delinqüència o exclusió. La segona branca està destinada als joves de 16-20 anys que es troben en risc d'atur permanent dins la comunitat. Per altra banda, es compta amb la ***Beverley House***, un projecte per acomodar i proporcionar sostre als joves d'entre 16 i 20 anys en situació de vulnerabilitat. La casa ofereix 8 dormitoris amb cuines individuals.

A *Knowsley* el ***Supported Living for Care Leavers*** proporciona suport als joves que han passat per la custòdia dels Serveis Socials i que s'estan independitzant. El programa pretén beneficiar especialment les noies adolescents en situació de vulnerabilitat. El suport es fa a través dels *supported lodgings* (allotjaments mantinguts o finançats per l'autoritat local) i els *supported tenancy schemes* (plans de lloguer finançat) desenvolupats pel *Young People's Housing Fòrum*. Aquest fòrum assegura la coordinació entre els potencials proveïdors d'acomodació als joves que deixen d'estar sota tutela. S'espera que aquest punt de trobada eviti la duplicació d'esforços en la provisió de sostre per aquests adolescents i joves, que fins ara s'ha vingut donant. Des del servei s'ha obert una *UP communication* entre les agències implicades en la provisió d'habitatge i els serveis d'informació sobre habitatge. El Fòrum està format pels representants del *Housing, Community and Youth*, i els Departaments de Serveis Socials, així com per representants del *MAP, SHAP plc, el Liverpool Young Peoples Housing Advisory Group, Shelter, Centre 63 (Kirkby)*, i el *Riverside Housing Association and Probation*.

Els projectes actuals del Fòrum *Young People's Housing Fòrum* inclouen:

- Anàlisi dels indicadors de la situació de la població d'entre 16 i 25 anys "sense sostre" que inclou també les raons per les quals es en aquesta situació. Se sap ja d'entrada que les noies estan sobre-representades en aquest grup de joves sense sostre.

- Enquesta als serveis d'informació sobre habitatge i els serveis d'advocacia, per promocionar un fulletó informatiu.
- Creació d'un protocol d'assessorament per tal que els Serveis Socials i el d'Habitatge puguin operar de manera efectiva sobre adolescents de 16 a 18 anys.
- Revisió de les polítiques interagencials existents, i de les propostes per posar-les al dia.
- Desenvolupament de lloguers subvencionats
- Pla de millora de la seguretat per als residents en blocs d'alt risc elaborat pel Departament d'Habitatge
- Establiment d'un alberg per accessos d'emergència

15. Serveis Residencials per Adolescents problemàtics sota custòdia - Residential Services for Young People

Projecte endegat pels Serveis Socials de *Knowsley* per crear programes intensius d'intervenció sobre adolescents sota custòdia que presentin comportaments distorsionadors en els seus emplaçaments residencials. El programa pilot va durar sis setmanes i va ser aplicat amb un petit grup d'adolescents acollits en tres unitats residencials. L'objectiu del servei és reduir al màxim el nombre de trasllats imprevistos d'adolescents problemàtics. Es tracta, en definitiva, de reduir la necessitat d'emplaçar aquests adolescents fora de la seva comunitat.

El projecte és de titularitat i finançament totalment públics, a càrrec dels Serveis Socials

16. Creació de la figura de Tutors/res d'infants sota custòdia - Mentoring Programme

Servei basat en la figura del “mentor/tutor” portat a terme a la ciutat de *Knowsley*, per tal de proporcionar vincles als joves i adolescents que estan en risc d'exclusió social per conductes criminals i estan mancats de referents familiars. L'objectiu és promoure la inclusió d'aquests joves i adolescents a la comunitat amb programes individuals de suport. D'aquesta manera s'espera reduir els delictes comesos pels infants sota custòdia. El finançament del servei és responsabilitat del LA Youth Justice Service.

D.4. Infància maltractada

TIPUS DE SERVEI	Barking	Bromley	Camden	Croydon	Enfield	Harrow	Hounslow	Kingston	Knowsley	Lewisham	Richmond
Serveis de Protecció a la infància maltractada		SÍ							SÍ		
<i>Child Protection / Safer Children</i>											

17. Child Protection / Safer Children – Servei de Protecció a la infància maltractada

Es tracta d'un servei que ofereix informació i suport als pares i cuidadors per poder actuar legalment i utilitzar els Serveis Socials en els casos d'abús i maltractament d'infants. Ofereix protecció a la infància maltractada o desassistida.

Tal i com s'expressa al *Council de Bromley (London)*, el servei està adreçat a qualsevol infant menor de 18 anys en situació de "looked after" per l'autoritat local i que sigui susceptible de necessitar protecció contra l'abús físic, sexual o emocional, o per causa d'abandonament i/o negligència.

En la majoria de casos, la investigació que realitza el Servei va dirigida cap a la provisió d'ajuda o assistència a l'infant i a la seva família. En els casos extrems l'actuació implica que el nen sigui desplaçat de la llar familiar i entri sota la protecció de l'autoritat local. I en molts casos s'actua mitjançant l'entrada del nom de l'infant al Registre de Protecció de l'infant del *Borough* i el desenvolupament d'un pla de protecció de l'infant en el qual les agències implicades amb la família hi treballen plegades. El pla és coordinat pels serveis socials i dirigit per un treballador social conegut com *key worker* ("treballador clau").

Totes les agències estatutàries i de voluntariat recollides al *Borough* que proveeixen serveis a la infància poden participar en el pla de protecció a la infància; per exemple, així ho fan el Servei de Salut, la policia i les escoles locals. Totes aquestes agències operen sota el guiatge del *Bromley's Area Child Protection Committee (ACPC)* que és liderat pels serveis socials.

El servei "*Safer Children*" per infants afectats per la violència familiar té el seu emplaçament a *Knowsley*. Ofereix atenció i suport des de la Unitat de Famílies Sense Sostre, combinada amb la iniciativa voluntària habitual (concretament, es compta amb un equip de 5 voluntaris per treballar-hi). Té com a fita la creació d'un sistema de recollida i gestió d'informació que quantifiqui i monitoritzi els efectes de la violència domèstica sobre els infants, per tal de proporcionar una identificació precoç dels infants que estan en risc d'abús a causa de la violència domèstica. El servei treballa en estreta relació amb el *Policy Family Support Unit* de *Knowsley*. El responsable del Servei són els Serveis de Suport contra la Violència Domèstica de *Knowsley*, que també es cuiden del finançament.

D5. Serveis de suport a la persona que 'cuida'

TIPUS DE SERVEI	Barking	Bromley	Camden	Croydon	Enfield	Harrow	Hounslow	Kingston	Knowsley	Lewisham	Richmond
Suport i informació a voluntaris/ies (adults, infants i joves) que tenen cura d'altres <i>Carers Support & Information / Young Carers Looking After Someone</i>		SÍ									
Serveis de monitor de joc per donar un descans a les persones que cuiden infants discapacitats o amb risc d'exclusió social <i>Activity Respite / Day Respite</i>						SÍ			SÍ		

18.- Suport i informació a les persones voluntàries (adults o infants i joves) que tenen cura d'altres - Carers Support & Information / Young Carers looking after someone

Es tracta d'un servei per donar suport i informació als cuidadors voluntaris que tenen cura de persones en situació de fragilitat o vulnerabilitat, bé sigui per raó d'una malaltia de llarga durada, de discapacitat o d'un problema de salut mental.

Al council de *Bromley (London)* s'especifica que els cuidadors susceptibles de beneficiar-se del servei poden ser un parent, un amic o un veí de la persona de qui es té cura però en cap cas pot ser algú que cobra per l'ajuda, ni tampoc un voluntari pertanyent a una ONG.

La persona voluntària que accedeix al servei tant pot ser un home, una dona o un adolescent/infant que proporciona diferents tipus d'ajuda, com per exemple:

- assistència per dutxar, banyar, anar al lavabo, vestir o alimentar a qui ho necessita.
- acompanyar en les sortides i entrades al domicili
- donar suport en una crisi quan sigui requerit
- assistir en les compres, o en les gestions monetàries, entre d'altres
- donar ullades per tal de comprovar que la persona assistida es troba bé

Els serveis que s'ofereixen a aquestes persones voluntàries inclouen l'ajuda pràctica a la llar, equipament, atenció diürna al malalt o discapacitat i relleus per obtenir períodes de descans. Donen informació sobre mecanismes per obtenir subsidis i altres avantatges econòmics, i també ajuda per poder tenir cura d'aquests familiars dins i fora de la llar.

Cal donar compte de que algun d'aquests serveis dóna suport específic als infants i adolescents que, per circumstàncies adverses (malaltia, accidents, etc.) han de fer de cuidadors dels seus germans, pares o altres familiars.

19. Serveis de monitors de joc per donar un descans a les persones que tenen cura d'infants discapacitats o amb risc d'exclusió social - *Activity Respite/ Day Respite*

L' *Activity Respite* és un Projecte iniciat a l'ajuntament de Knowsley que selecciona monitors que han de proporcionar un descans als cuidadors d'infants sota custòdia, d'infants discapacitats i d'infants i/o adolescents amb problemes d'exclusió social. El servei funciona a través de sessions de joc per grups d'un màxim de 20 nens i nenes triats individualment, a partir d'un procés de planificació i seguiment de la cura d'aquests infants. El finançament del servei és responsabilitat d'un Partenariat negociat amb els serveis d'activitats de lleure i el sector de voluntariat.

El *Day Respite*, també és una iniciativa dels Serveis Socials (Children and Families Division) de Knowsley que recluta cuidadors de dia per tal d'ajudar a les famílies que necessiten un "respir" (*respite*) o a les famílies monoparentals que experimenten dificultats per causa de malalties físiques o emocionals, o per problemes familiars. Es tracta d'un servei de titularitat pública però fornit gràcies al voluntariat. Pel seu finançament, compta amb una *Revenue Support Grant (1 WTE Registration and Inspection Officer)*. I també amb un finançament parcial per part de la *Childcare Allocation*.

A Harrow hi ha una *Family Placement Unit* que té com a missió reclutar persones a títol individual i famílies voluntàries que s'ofereixin per cuidar infants amb discapacitats físiques o d'aprenentatge durant curts períodes, per tal de proporcionar un descans als cuidadors habituals. Aquest lapse de temps pot durar una tarda, un cap de setmana, unes vacances, o fins i tot un parell d'hores. Des del servei s'ofereix formació i entrenament per aquestes famílies, així com el pagament de les despeses que l'atenció a l'infant pugui ocasionar. Properament es presentarà un informe basat en enquestes sobre el funcionament del servei.

4. PRINCIPALS FONTS D'INFORMACIÓ

a) FONTS ESTATALS⁹

1. *Department for Education and Skills*

Adreça web: <http://www.dfes.gov.uk/>

El Departament d'Educació i Treball del Regne Unit (***Department for Education and Employment (DfES)***) informa dels temes educatius, tot incloent l'atenció a la petita infància (mitjançant el *Parent's Centre* i la xarxa informativa *Childcare Link*) i les seves famílies. Des d'aquest Departament s'ha elaborat el Programa de partenariat per la provisió de serveis als infants en edat preescolar: ***Early Years Development and Childcare Partnership*** (vegeu apartat de Programes rellevants). Programa que s'emmarca en una estratègia més àmplia que el govern de Tony Blair ha elaborat també a través d'aquest departament i que s'anomena ***Meeting the Childcare Strategy*** (vegeu document original a l'annex estatal del RU).

2. *Childcare Link*

Adreça web: <http://www.childcarelink.gov.uk/whitebox>

Xarxa informativa a nivell nacional i local sobre els serveis d'atenció a la petita infància i de la qual se n'encarreguen el *Department for Education and Skills* i el *Department for Work and Pensions*¹⁰, tot i que disposa de plana web pròpia. L'interessant d'aquesta entitat és que reuneix un llistat complet dels serveis que s'ofereixen a qualsevol municipi del país. El servei està pensat com un mecanisme de suport a les iniciatives ***Welfare-To-Work*** i la ***National Childcare Strategy***

3. *Office for Standards in Education (OFSTED)*

Adreça web: <http://www.ofsted.gov.uk/>

Oficina nacional pels Estàndards en Educació. És tracta d'una oficina no ministerial que treballa paral·lelament al *Department for Education and Skills*, tot i que n'és independent. El seu objectiu és millorar la qualitat dels serveis educatius a través de l'establiment d'uns estàndards a acomplir independentment del sector de provisió del servei. Des de l'Ofsted es treballa mitjançant la inspecció regular de tots els centres i serveis que treballen per la formació dels infants: privats, públics i del *tercer sector*, així com amb l'edició d'informes públics, i posant a disposició un servei d'assessorament i informació per totes aquelles entitats i ajuntaments que ho necessitin.

⁹ De cadascuna d'aquestes fonts estatals hem obtingut un seguit de documents que es troben recollits a l'Annex estatal, on s'adjunta un índex que sintetitza el contingut dels documents i amplia la informació sobre les entitats llistades.

¹⁰ També hi treballen l'Executiu Escocès i l'Assemblea Nacional per Gales.

4. Parents at Work

Adreça web: <http://www.parentsatwork.org.uk>

Es tracta d'una ONG sense ànim de lucre que es dedica a informar i assessorar sobre els temes que afecten la conciliació entre el treball i la parentalitat. La seva plana web està dividida en tres seccions que es diferencien clarament pel públic al qual va adreçada:

-*The Parent Zone*: Conté informació detallada pels pares i mares treballadors/es especialment relativa al suport que se'ls pot oferir en forma de drets laborals (subsidis i permisos, negociació amb l'empresa per poder conciliar família i treball), serveis d'atenció a la infància i treball flexible.

-*The Employer Zone*: Explica com l'entitat informa i assessora les empreses en tots els aspectes relatius a la conjugació vida-treball, com el treball flexible, l'atenció als cuidadors, etc.

-*Awards and Best Practice Zone*: Recull bones pràctiques relacionades amb el tema d'interès de l'entitat (conciliació vida laboral/familiar) i els procediments que hom ha de reunir per poder arribar a ser *The Employer of the Year* o bé *Britain's Best Boss*.

5. Sure Start

Adreça web: <http://www.surestart.gov.uk/>

Entitat pública nacional que parteix del programa estatal del mateix nom i que es dedica a lluitar contra la pobresa infantil i l'exclusió social a través del treball amb les famílies, els futurs pares/mares i els propis nens/es (particularment aquells en situació de desavantatge), per assegurar que l'entrada d'aquests infants al sistema escolar obligatori sigui exitosa i es pugui trencar el cercle de la desigualtat.

Per més informació consultar l'apartat de Programes rellevants.

6. Quality Protects (Department of Health)

Adreça web: <http://www.doh.gov.uk/qualityprotects/>

Entitat dependent del *Department of Health* creada a partir del programa d'igual nom (consultar apartat de Programes rellevants) i que forma part de l'estratègia més àmplia del govern britànic per combatre l'exclusió social. Focalitza la seva tasca en el treball d'atenció a un dels col·lectius d'infants que viuen en una situació més clara de desavantatge i vulnerabilitat: aquells sota custòdia municipal (*looked after*) o que han entrat per una altra via al sistema de protecció pública, i també amb altres infants en situació de necessitat (infants amb discapacitats, amb necessitats educatives especials, etc).

b) WEBGRAFIA AJUNTAMENTS CONSULTATS

La recerca als councils britànics ha estat molt orientada de cara a prioritzar la informació recollida a les entrades del **Departament de Serveis Socials**, ja que és aquí on s'aplega la major part de les dades sobre els serveis adreçats a la infància i les famílies. Val a dir que a gairebé totes les adreces web disposen d'un **Catàleg de serveis A to Z** que permet buscar per mots clau com "família", "infància" o "serveis a la infància".

1. Barking: <http://www.barking-dagenham.gov.uk/>
2. Bromley: <http://www.bromley.gov.uk/>
3. Camden: <http://www.camden.gov.uk/>
4. Croydon: <http://www.croydon.gov.uk/>
5. Enfield: <http://www.enfield.gov.uk/>
6. Harrow: <http://www.harrow.gov.uk/>
7. Hounslow: <http://www.hounslow.gov.uk/>
8. Kingston: <http://www.kingston.gov.uk/>
9. Knowsley: <http://www.knowsley.gov.uk/>
10. Lewisham: <http://www.lewisham.gov.uk/>
11. Richmond: <http://www.richmond.gov.uk/>

FRANÇA:
Prestacions municipals per a infants i famílies

FRANÇA: Paris, Lille, Montpellier, Arles

1. L'ESTAT DE BENESTAR FRANCÉS I LES COMPETÈNCIES DE L'ADMINISTRACIÓ LOCAL EN L'ÀMBIT D'INFÀNCIA I FAMÍLIA ¹

El model de benestar francès

Les polítiques de Benestar social s'inicien a França a principis del segle XX i es desenvolupen amb més força a partir de l'acabament de la segona guerra mundial. Des dels inicis fins ara s'han integrat i articulat les polítiques de treball amb les polítiques sanitàries i amb les socials. Algunes de les seves característiques principals avui en dia són:

- 1) Èmfasi en les polítiques socials universals alhora que es van introduint criteris categorials.
- 2) Esforç de solidaritat territorial amb projectes per a barris desfavorits i zones rurals; projectes de desenvolupament social i urbà.
- 3) Esforç de solidaritat social amb prestacions categorials cap els sectors més desfavorits i amb mesures de solidaritat entre generacions per a mantenir el sistema de pensions de jubilació
- 4) Increment de les polítiques actives d'ocupació per a la integració en el món laboral (especialment per a dones i joves) amb iniciatives governamentals per protegir els drets i condicions dels treballadors/res.
- 5) Importància de les iniciatives polítiques que fomenten la igualtat homes dones.
- 6) Èmfasi en mesures per a l'autonomia i la independència de joves i gent gran.
- 7) Priorització de mesures polítiques que ajuden al foment de la natalitat.

La política familiar francesa

Les accions de protecció pública a la família es van originar a finals dels anys 30 mitjançant la creació d'assignacions familiars l'any 32 i el naixement del codi de família en el 39 i es van potenciar després de la segona Guerra Mundial. Els governs de dretes han tendit a posar l'èmfasi en les polítiques pronatalitat, mentre que els governs d'esquerreres han tendit a posar l'èmfasi en els efectes de la política familiar sobre l'equitat social.

¹ Per a més informació general sobre l'estat de benestar francès (marcs legals, organismes competents, prestacions econòmiques estatals, fonts d'informació, etc.) vegeu el document "La política familiar i de gent gran a França" (Diputació de Barcelona-CIL. Document intern) que ha estat la font d'informació per elaborar aquest apartat.

En 1996 es va crear un ministeri d'Assumptes socials que agrupava al ministeri de treball, al de seguretat social, al de sanitat pública i al de la població. Actualment integra també les polítiques de formació professional i les de ciutat, la qual cosa sembla posar de relleu la importància que es dona en aquest país al paper de les ciutats i del territori pel que fa al desenvolupament de polítiques de cohesió social. En l'any 2000 es crea un Ministeri Delegat per a la Família.

Les múltiples prestacions econòmiques són un mecanisme privilegiat de provisió de les polítiques de família. Un subsidi universal familiar en suport a la criança dels fills/es és la prestació econòmica més important, però en les darreres dues dècades, l'èmfasi s'ha posat també en subsidis en funció del nivell de renda familiar (subsidis categorials). Així, s'han anat definint subsidis per orfes, per a nens amb discapacitats, per a l'atenció a infants per sota dels 3 anys, per a pares/mares solters, per a famílies d'infants que comencen l'escola, etc.

Els plans nacionals de la dècada dels 80 i dels 90 van seguir amb els mateixos objectius: prioritzar els ajuts a famílies joves, famílies nombroses, famílies amb rendes baixes. Actualment els objectius són: donar suport per a criar els nens/es més petits, promoure el naixement del tercer fill, reduir els efectes de la pobresa en els infants, i facilitar la conciliació de la vida laboral i la familiar.

La política de suport a la família ha tingut força èxit en aconseguir una redistribució horitzontal (entre qui té fills dependents a càrrec i qui no en té) i en augmentar la taxa de creixement de la natalitat. França lidera, amb Irlanda, la taxa més alta de natalitat a la U.E. De totes maneres encara hi ha el debat de si els subsidis familiars faciliten o no a les dones compatibilitzar vida familiar i laboral.

Les polítiques de suport a la família també posen una èmfasi important en la prestació de serveis: un sistema pre-escolar públic, universal i voluntari que cobreix a tots els infants entre 3 i 6 anys i al 50% de la població dels de 2 anys; uns subsidis de cobertura relativament generosa per infant i pels primers anys de vida, i un sistema molt bo de protecció de la salut maternal i infantil.

Els ajuts econòmics estan entre els més extensos i generosos de l'UE i els serveis són dels més extensius. Combinen una orientació universal dels drets i prestacions amb una atenció categorial (la quantitat de molts ajuts econòmics depenen del nivell de la renda familiar).

El conjunt de totes les prestacions de prestació social del 2000 va ser el 28% PIB. França destina el 2,6% del PIB a polítiques i serveis de suport a la família (Aquí no es comptabilitzen els programes pre-escolars de l'*École maternelle*, parvulari de l'escola primària obligatòria).

Objectius actuals de les polítiques de família

La política de família, segons l'actual govern pretén ser més que un conjunt de prestacions, de subvencions i de mesures de redistribució de la renda i dels recursos. El govern té l'ambició de donar suport a totes les famílies i d'ajudar a tots els pares i mares, a millor exercir llur responsabilitat educativa – reequilibrant els paper de pare i

mare - i de tenir present la diversitat de relacions, sense privilegiar-ne cap. A partir d'aquesta definició de missió el govern francès actual explicita els següents objectius:

1. **Reforçar la solidaritat cap a les famílies més desfavorides** a través del coeficient familiar de reducció de la renda per número de fills, que ha d'afavorir a les famílies més modestes, i mitjançant les diverses prestacions familiars.
2. **Ajudar als pares a millor conciliar vida familiar i professional**, mitjançant 3 subobjectius:
 - 2.1. Desenvolupar i diversificar els sistemes i formes d'acolliment (temps parcial, atenció familiar, noves xarxes, allargar horaris de les escoles) de la petita infància (0-3) incrementant el suport econòmic per ampliar el nombre de places d'escoles bressol
 - 2.2. Facilitar el retorn al treball remunerat de les mares que desitgen retornar-hi després d'una interrupció lligada a la maternitat.
 - 2.3. Facilitar la presència i atenció educativa directa del pare i de la mare en la cura dels infants en cas de malaltia.
3. **Ajudar a les famílies i/o persones a millorar el seu habitatge**. El govern considera que l'habitatge és un element essencial per a una vida familiar equilibrada i es proposa incrementar i repartir millor els recursos públics destinats. A partir de la conferència del 2000 s'ha creat un barem únic que s'aplica mitjançant un tractament unificat dels recursos familiars sigui quin sigui el seu origen, renda social o de treball; el guany anual que ha suposat aquest canvi és de 198,09 EUR per llar.
4. **Ajudar als pares i mares a millor exercir llur responsabilitat**. Conscient de la complexitat actual per exercir de manera adequada el rol parental el govern pretén ajudar creant estructures que permeten a pares i mares beneficiar-se del suport de professionals en situacions de disfuncionaments familiar o de dificultats dels infants i, també, vol reduir el número d'infants que se separen dels pares i s'institucionalitzen.
5. **Adaptar la legislació a les evolucions de les famílies**. Es tracta de donar suport des dels governs i des de la societat als diferents recorreguts familiars i a les diverses formes de relació, sense privilegiar-ne cap i alhora tenir present la necessitat de reequilibrar el papers de pare i de mare. La noció d'interès de l'infant constitueix el fonament del dret de la família i és el criteri fonamental que deu inspirar les actuacions dels pares, professionals i polítics.
6. **Incentivar la innovació i la cooperació** entre administracions i entre institucions i sectors implicats. El govern actual estimula i subvenciona la creació i funcionament de diversos models d'acollida pels infants de 0-3 anys, la posta en marxa de projectes experimentals i de noves figures professional i, també, *el protagonisme local i la cooperació inter-municipal*.

Competències i organismes de l'estat

Les lleis de descentralització han transferit a les col·lectivitats territorials la responsabilitat de la gestió de les polítiques d'acció social obligatòria i d'acció social facultativa i personalitzada. L'Estat es fa càrrec dels pressupostos de:

- Les despeses sanitàries generals
- Les despeses d'ajuda social a les persones
- Les subvencions de la renda mínima d'inserció
- Les subvencions i despeses dels centres per a minusvalits
- Les subvencions per a les famílies
- Les mesures d'ajuda social en matèria d'habitatge

També correspon a l'Estat assegurar:

- La cohesió social en tots els territoris definint principis i prioritats de les polítiques socials.
- L'eficiència dels recursos invertits posant en marxa mecanismes efectius d'avaluació.
- La dimensió transversal de les polítiques de família, assegurant la coordinació i coresponsabilització de tots els ministeris implicats (Educació, Ocupació i solidaritat, Justícia) i la convergència entre els programes transversals i els sectorials.

Existeix un **Ministeri Delegat per a la Família i la Infància**, creat en març de 2000, que depèn del **Ministeri de Treball i de la Solidaritat**. Sègolène Royal és actualment la ministra delegada.

El Ministeri de Treball i de la Solidaritat prepara i posa en pràctica la política del govern en matèria de treball, d'ocupació i de formació professional, d'acció social i lluita contra l'exclusió, de sanitat i seguretat social i d'integració. També s'encarrega de la política de ciutat i de la de família. Està estructurat en tres grans àmbits: a) Sector treball, que inclou també la formació professional; b) Sector solidaritat, que inclou la sanitat i l'acció social i c) Delegacions interministerials, entre elles la de família, la de la ciutat i la de les persones amb minusvalies.

La importància creixent acordada pels governs socialistes a la política de família es tradueix aquests darrers anys en l'increment dels recursos econòmics destinats, en la creació de nous programes i també es manifesta en: (a) La creació d'una Comissió Interministerial de la família ;i (b) La implicació del primer ministre que presideix les Conferències de Família

Des de juny de 1998 es celebren anualment les anomenades **Conferències de Família** amb l'objectiu de presentar les noves mesures de govern i avaluar les accions fetes i

resultats aconseguits en l'exercici anterior. Per preparar-les la ministra es reuneix i organitza sessions de treball amb membres dels diferents *partners*: associacions, organitzacions sindicals, federacions d'electes, ONG, investigadors

En la conferència del 2000 es va posar èmfasi en diversificar i incrementar els serveis, a domicili i col·lectius, i les dotacions per l'atenció a la petita infància. En la del 2001 dos temes claus van ser la necessitat d'un nou dret familiar i la situació dels joves adults.

La **Caixa Nacional de les Subvencions Familiars** (*Caisse nationale des allocations familiales*, CNAF) i les 24 caixes territorials (*Caisses des allocations familiales*, CAF) són les encarregades dels serveis de prestacions legals, familiars i socials i de l'acció social familiar. La CNAF no sols gestiona les prestacions econòmiques, si no que també dissenya i avalua les polítiques per a la família amb col·laboració amb altres administracions, sectors i entitats. Segons informacions de data de març de 2002 les CAF han destinat al conjunt de prestacions socials i familiars 44.400 milions d'euros per a més de 10 milions de destinataris. La branca de família té 2.400 milions d'euros.

D'altres organismes creats més recentment per a facilitar la coordinació d'administracions, d'entitats i de sectors implicats i, també, la recerca pluridisciplinària són:

El **Consell nacional de la mediació familiar**, creat en novembre de 2001 per impulsar la mediació com model alternatiu a la resolució de conflictes

L'**Institut Nacional de l'Envel·liment** per afavorir la recerca des d'una perspectiva pluridisciplinària i elaborar propostes per a les polítiques públiques afavorint la coordinació entre institucions

Els Centres locals d'informació i de coordinació (CLIC) encarregats de coordinar les polítiques de *gerontologia* i facilitar l'accés de la gent gran a les ajudes per l'habitatge i a les ajudes tècniques per la vida quotidiana, finançats per l'Estat, els departaments, els ajuntaments i les caixes.

Els **Centres municipals o intermunicipals d'acció social (CCAS o CIAS)** que gestionen la tramitació de les ajudes socials i tenen atribucions per a la creació de serveis socials com escoles bressol i serveis per a la gent gran i per a les persones amb discapacitats.

Competències dels departaments

Els departaments tenen transferits les prestacions d'ajuda social obligatòria o legal (excepte els procedents de la seguretat social). Els Consells Generals defineixen les regles que determinen les condicions de les prestacions al seu departament. Tenen responsabilitat exclusiva en:

- La protecció de la infància: atenció als infants sense família, i subvencions mensuals

- Els serveis de protecció maternal i infantil (PMI)
- La prevenció especialitzada
- La lluita contra maltractaments

Competències dels ajuntaments

Segons el Codi de l'acció social i familiar vigent per conveni amb els departaments, un ajuntament pot exercir directament les competències que en matèria social tenen atribuïdes els departaments. En aquest cas els serveis departamentals són posats a disposició dels ajuntaments i el conveni fixa les condicions de les transferències.

La seva responsabilitat principal és dispensar l'ajuda social facultativa i gestionar i tramitar les subvencions atorgades pels departaments i/o l'Estat. Les col·lectivitats intermunicipals, les ciutats mitjanes i grans disposen d'estructures i equipaments en gestió directa, en concessió o en dependència indirecta (escoles bressol, centres d'animació, equipaments socials o d'esbarjo).

Actualment les ciutats han incrementat el seu paper i els àmbits d'intervenció (plans locals d'habitatge, dispositius d'inserció, projectes diversificats d'atenció pels infants de 0-3 anys, projectes educatius en horaris no escolars, etc) en el marc dels anomenats "Contractes de ciutat". També, mitjançant el canal dels centres comunals d'acció social o d'associacions, molta ciutats han ampliat la seva missió d'ajuda social a nous àmbits com la cultura o la inserció professional.

2. PROGRAMES LOCALS SOBRE INFÀNCIA I FAMÍLIA

(a) **L'atenció a la petita infància a la ciutat de París**

L'actual batlle de la ciutat, Bertrand Delanoë, introdueix una de les pàgines web de París sobre els serveis a la petita infància. En reproduïm uns fragments que donen compte del compromís de l'actual govern municipal en relació a aquest tipus de serveis: *El lloc que una ciutat dona als seus infants dona compte d'una elecció alhora cultural i filosòfica. Cal dir que l'espai urbà parisenc no està concebut per oferir-los un marc propici a la seva expansió i desenvolupament. Falten places d'escoles bressol, manquen equipaments de lleure i hi ha massa dificultats per accedir als existents, tenim problemes de transports i de seguretat pels carrers, el cost de l'habitatge és massa elevat per les famílies, es dona una degradació de l'entorn: París és una ciutat 'dura' pels nostres habitants més petits.*

Assegurar una plaça a cada infant de la ciutat constitueix per tant una prioritat absoluta que necessita sobre tot d'accions globals de millora de la qualitat de vida, en particular a través de la lluita contra la pol·lució de l'aire de la ciutat perquè és a l'origen de nombrosos problemes bronquitis de la infància.

Cal una política de la infància que sigui portada a terme amb una forta voluntat política. El repte és, i els pares i mares ho saben prou bé, reabsorbir el dèficit de places d'escola bressol. L'objectiu és crear 4.500 noves places d'acollida en la modalitat d'escola bressol col·lectiva [municipal] durant l'actual mandat. Però

l'acompanyament social de les famílies més modestes, també es troba al cor del nostre projecte. Així, una ajuda de 122 Euros per mes ja ha estat acordada per a les famílies monoparentals desafavorides [de la ciutat de París) . També s'ha apostat pel desenvolupament de les accions de protecció materna i infantil així com per la creació de Cases de la Parentalitat, per ajudar, donar suport i acompanyar als pares i mares, i garantir al mateix temps la igualtat d'oportunitats per a tots els infants de París

(b) Política per la petita infància a Montpel·lier.
Projecte estratègic de partenariat públic i privat associatiu

La ciutat de Montpel·lier ha concretat amb la CAF un partenariat públic que té per objectiu el desenvolupament de les modalitats de cura i atenció als infants de 0 a 6 anys.

L'antic dispositiu *d'Acords Contracte-Escoles bressol* de l'any 1986 va dirigir-se solament a la creació de places per infants de 0 a 3 anys. Els *Acords-Contracte Infància* de 1992 i 1996 són més extensos, intenten desenvolupar les formes d'acollida d'infants fins a 6 anys i també comprenen l'acollida a temps parcial.

El municipi es compromet a finançar les despeses globals brutes per any i per infant de menys de 6 anys. Aquest esforç es vol traduir en un desenvolupament equilibrat dels equipaments i serveis oferts a les famílies, tant sobre el pla quantitatiu com qualitatiu.

Les entitats del partenariat local, públic i privat, tals com les **escoles bressol associades**, les **escoles bressol parentals**, o altres contribueixen a la realització d'aquest objectiu i són part associada al contracte. De manera que també contribueixen a la política de desenvolupament del programa per l'ampliació dels serveis atenció als infants.

En contrapartida, la CAF ofereix a la Municipalitat una prestació de serveis calculada en base al 70% de les despeses noves que es generin, segons les clàusules del darrer contracte. Aquesta prestació de serveis pot ser redistribuïda entre les diferents entitats de partenariat associatiu i altres entitats sota la forma de subvencions sempre i quan concordin amb la política de desenvolupament de la ciutat.

La comuna ofereix als ciutadans de Montpel·lier 2700 places per a la petita infància en modalitat d'atenció diària permanent, regular, temporal o ocasional. Aquestes places s'ofereixen en unes 60 estructures d'atenció o serveis Petita Infància de la ciutat.

A més, els darrers anys s'observa a la ciutat una aproximació molt sensible entre els sectors 'Petita infància' i 'Ensenyament-Escoles Maternals'. En efecte, el nombre d'infants escolaritzats abans dels 3 anys està en progressió, donant resposta a la preocupació per reforçar la socialització dels nens i nenes dins d'un context en què les famílies són més vulnerables en el pla social i econòmic.

Així, l'Escola maternal (parvulari de a l'escola primària elemental) ofereix avui més de 800 places ja sigui del sector públic com del privat. La majoria de places, però, són del sector públic amb uns 600 infants aproximadament acollits a les classes maternals de l'escola pública.

El Servei Infància de la ciutat gestiona diverses formules d'atenció i cura dels infants a fi i efecte d'adaptar-se a les noves demandes de les famílies, a l'evolució de les estructures familiars, de la societat i de l'ocupació. El servei s'està adaptant als nous objectius:

- Posar en pràctica una acollida diversificada dins una mateixa estructura
- Desenvolupar projectes educatius i socials per la prevenció precoç
- Reconeixement del lloc dels pares i mares en les estructures-serveis a la infància, en tant que complementàries a l'entorn familiar.

La ciutat de Montpellier ha aconseguit oferir, després d'anys de feina, una diversitat de modalitats de guarda adaptades a les necessitats de les famílies: acollida diària a temps complet, a temps parcial, regular, puntual, de curta durada, d'urgència, amb caràcter preventiu, educatiu o social. El personal que treballa en aquestes estructures o serveis reb una formació específica. L'infant és el centre de les preocupacions de tots els serveis que treballen pel seu benestar, la seva expansió, la seva evolució i autonomia.

El partenariat públic: Al costat de la municipalitat, hi ha altres organismes públics que aporten inversions econòmiques i pel funcionament del programa. Pel que fa a les ajudes al funcionament es compta amb l'Ajuntament, la *Caisses d'Allocation Familiale (CAF)*, i la *Mutualité Sociale* del departament/regió d'Herault.

Pel que fa a les ajudes econòmiques es compta amb: Els Ajuntaments, la *Direction Departamentale d'Affaires Sanitaires et Sociales*, la *Caisse d'Allocations Familiales (CAF de Montpellier)*, i la *Mutualité Sociale de l'Herault*.

Les grans línies del projecte educatiu municipal *Petite Enfance*

El projecte educatiu de la ciutat de Montpellier és definit pel servei que el gestiona en concertació amb els responsables dels centres i, en la mesura del possible, amb l'assentiment de les famílies. La direcció del *Secteur Petite Enfance* escolta a tothom, anima el conjunt del sector i assegura les condicions necessàries per portar a terme un treball de qualitat.

Oferta diversificada de serveis: El municipi ofereix a tots els infants de Montpellier de zero a sis anys les condicions per un equilibri afectiu, aposta per aconseguir un desenvolupament humà i social i intenta reforçar el treball de reflexió i de recerca pedagògica dels equips amb la finalitat d'avançar en la cura i atenció dels més petits. Es parteix de tres idees o eixos fonamentals:

- Els pares i mares són els primers educadors i els professionals contribueixen a aquesta educació.
- Pares/mares i professionals creen relacions constructives en base a la confiança mútua i la complementarietat.
- Pares/mares i professionals creen relacions constructives basades en la confiança mútua, buscant la complementarietat.

Les necessitats de la petita infància són nombroses: psíquiques, de tendresa, de seguretat afectiva, de comprensió, de protecció i de límits, d'afirmació d'identitat, d'autonomia, de reconeixement de les seves capacitats, de les seves dificultats, i dels seus handicaps. Necessitat, finalment, de diversificar els seus afectes i vincles.

L'expansió psicosocial de l'infant no només depèn de les qualitats educatives dels adults sinó també del clima que l'envolta. Per aquesta raó el clima ve definit per paraules com la tolerància, la llibertat, l'expressió, la creativitat, i el diàleg permanent que és el que permet lligar-les. Per això, es dóna importància a l'acollida quotidiana de les famílies; als intercanvis regulars entre professionals; a les relacions amb s pares i mares. En interès de l'infant és molt important que les diferències sobre la manera de concebre l'educació dels infants per part dels pares / mares, dels professionals i de la institució, siguin discutides i negociades.

Consells i suport a pares i mares: A la pàgina web de l'Ajuntament de Montpellier es posa a disposició dels familiars una sèrie de consells útils per l'exercici de la parentalitat. Es pot accedir a temes tals com: *Escollir el nom de l'infant, El creixement d'un bebè, La salut de l'infant, L'alimentació del bebè, L'alletament, La nutrició i la higiene alimentària, La prevenció, La seguretat domèstica, Els contes, Les joguines, L'infant i la vida col·lectiva, L'agressivitat, Saber dir que no, Parlar de les tristeses dels adults als infants, etc...*

3. PRESTACIONS A LES FAMÍLIES A ESCALA LOCAL (Paris, Lille, Montpellier i Arles)

(A) SERVEIS PER A LA PETITA INFANCIA

TIPUS DE SERVEI	PARÍS	LILLE	MONT-PELLIER	ARLES
Escola bressol col.lectiva <i>Crèche collective</i>	SI	SI	SI	SI
Escola bressol familiar <i>Crèche familiale</i>	SI	SI	SI	SI
Escola bressol de pares i mares <i>Crèche parentale</i>	SI		SI	
Jardí d'infància maternal <i>Jardin maternal</i>	SI			
Jardí d'infàcia / Parvulari <i>Jardin d'enfants</i>	SI		SI	
Parvulari a l'escola Pública <i>École maternelle</i>	SI			
Escola bressol / Guarderia d'horaris flexibles <i>Halte garderie</i>	SI	SI	SI	SI
Escoles bressol 'Caramel' amb horaris molt extensos <i>Crèche Caramel</i>	SI			
Escoles bressol associades amb horaris molt extensos <i>Crèche associative d'horaires décalés</i>	SI			
Escoles bressol temporals i preventives <i>Crèche familiale préventive</i>	SI			
Mainaderes independents <i>Assistante maternelle libérales</i>	SI	SI	SI	SI
Espais d'acollida per a assistents maternals i infants <i>Les relais assistant(e)s maternel(le)s</i>	SI			
Cangurs <i>Baby Sitting</i>		SI	SI	
Treballadors/res familiars <i>Emplois familiaux</i>		SI	SI	

1. Escola bressol col·lectiva - Crèche collective

Descripció: Servei d'acollida permanent per a infants de 2 mesos a 3 anys que s'assegura de manera regular durant 11 mesos per any. És obert de dilluns a divendres, entrada de 7.30 a 9:00 i sortida de 16:30 a 18:30 (segons l'horari de feina de pare/mare i d'acord amb la directora) Quan el centre tanca un mes a l'estiu i l'última setmana de l'any, l'infant pot anar a un altre centre municipal quan les famílies ho necessiten.

Condicions d'accés: Pare / mare han de realitzar una activitat laboral i estar domiciliats al municipi. En cas que pare o mare perdin la feina temporalment, després d'un mes en atur l'infant no podrà ser mantingut a l'escola bressol. Si es preveu la baixa de l'infant cal informar un mes abans perquè la plaça vacant pugui ser atribuïda dins del mínim temps possible a una família en espera. En tot cas, l'infant tindrà prioritat a la següent vacant una vegada pare o mare tornin a tenir feina.

Personal fix: 1 directora puericultora, 1 educadora infantil, 7 auxiliars de puericultura, 1 cuinera, 1 agent de servei de planta baixa, 1 agent de servei del primer pis, 1 agent de servei de roba, 1 agent de servei que fa la funció d'ajuda maternal als infants, 1 metge de protecció maternal i infantil (una tarda per setmana)

Personal regular especialista: 1 psicomotricista (3 hores a la setmana, dos dies), 1 especialista de música (1 hora i ½ dos vegades al mes), 1 especialista de contes (1,30 h dos dies al mes), 1 especialista de l'escola de pares i mares (1 vegada al mes per l'equip de professionals)

Consell de l'Escola bressol: Amb l'objectiu de la millora de la qualitat del servei i a fi de permetre als pares d'exercir les seves responsabilitats s'ha creat a algunes ciutats un Consell consultiu. Es conformen representants del personal, la directora, representants dels pares i mares (al menys 2) i el director del Centre Comunal d'Acció Social. Es reuneix una vegada per trimestre.

Ràtios professional-infant: Pels infants de 0-3 anys, la ràtio és d'un professional per cada 5 infants no caminants

El cost de la plaça es reparteix entre tres financers: la família, el municipi, i la Caixa de Subsidis Familiars. En terme mig, la família s'encarrega d'una quarta part del cost total mentre que la resta es finançada per l'Ajuntament de cada municipi i la CAF. La participació de la família vindrà determinada pels ingressos familiars i pel número de infants a càrrec.

2. Escola bressol familiar - Crèche familiale

Descripció: És un servei obert als infants de 8 setmanes a 3 anys d'edat amb pare i mare que treballen. Permet l'acolliment regular, a temps complet o parcial (mínim mitja jornada). Els infants són confiats durant el dia a una Assistent Maternal / Mainadera

Agregada, sota la responsabilitat d'una puericultora diplomada d'Estat, directora de la *Crèche familiale*.

Funcionament: La *crèche familiale* funciona 6 dies per setmana de 7 del matí a 7 de la tarda. El dia de descans és escollit de comú acord entre la Directora, la Família, i l'Assistent maternal. L'hora límit d'arribada al matí és a les 10.00 hores, i s'aconsella molt als pares que deixin l'infant un màxim de 10 hores al dia. L'Assistent maternal alimenta a l'infant al seu càrrec durant les hores de guarda. L'esmorzar del matí i el sopar de la tarda són a càrrec dels pares. Les llets pel primer i segon any de vida les aporten els pares.

Rol de l'Assistent Maternal (AM): Ha de vetllar pels infants que li són confiats. Si es veu obligada a absentar-se, pot deixar els infants a una altra AM pròxima al seu domicili o a una *Halte-garderie*. Sota la responsabilitat de la Directora ha d'anar a les reunions pedagògiques mentre els infants de qui té cura són confiats a una *Halte-garderie*. Al llarg del curs es programen sortides col·lectives amb els infants de la *Crèche familiale* atesos per les diferents AMs de la *Crèche*..

El rol de la Directora: La Directora efectua visites al domicili de la AM tantes vegades com ho creu necessari, i almenys una vegada a la setmana. Ofereix a l'AM tota l'ajuda i les indicacions necessàries per una òptima atenció a l'infant. Vetlla perquè es compleixin les regles d'higiene i d'alimentació i el bon desenvolupament físic i afectiu de l'infant. Excepcionalment, en cas d'absència imprevista de la AM, els pares poden portar l'infant a la *Crèche Collective* o a la *Halte-garderie* mentre la Directora de la *Crèche Familiale* busca una altra AM que estigui disponible.

Costos: La tarifa mensual s'estableix en funció dels ingressos, de la composició familiar, i de les modalitats d'acollida de l'infant.

3. Escola bressol de pares i mares – Crèche parentale

Establiments col·lectiu limitats de 16 places màxim gestionats per associacions de pares i professionals. Els pares i mares participen, per torns, de la guarda dels nens i nenes i de les activitats del servei, seguint un projecte educatiu elaborat amb el suport de personal qualificat.

Cost: Aquests establiments/ escoles bressol privades poden estar subvencionats per l'ajuntament del municipi

4. Jardí d'infància maternal – Jardin maternal

Acull de manera regular entre 20 i 30 infants, de 2 a 3 anys que encara no han estat a cap escola bressol. Permeten una transició ideal entre la família i l'Escola Maternal perquè el seu objectiu és afavorir l'adaptació posterior a aquesta (dins l'Escola Elemental pública)

El centre està dirigit per una educadora infantil diplomada

5. Jardí d'infància/ parvulari - Jardin d'enfants

Descripció: És un centre per infants de 2 a 6 anys animat per una educadora infantil responsable i un equip pluridisciplinar.. Les activitats proposades afavoreixen el desenvolupament de l'infant i el preparen per entrar a l'escola maternal.

Funcionament: Obre durant tot l'any, excepte el mes d'agost i una setmana a final d'any. Durant aquest curt període els infants de menys de 3 anys poden ser acollits en una *halte garderie* pròxima i els de més de 3 anys poden ser atesos en un centre d'esplai d'estiu (*centre de loisir*). Horari : entrada de 7.45 a 9.00 del matí i de 13.30 – 14.30 a la tarda. Sortida: de 11.30 a 12.15 el matí i de 16.30 a 17.45 a la tarda.

L'equip de personal permanent està format per 1 educador/a infantil responsable; 1 educador/a infantil adjunt/a; auxiliars de puericultura; personal de servei. El personal de suport està format per: 1 psicòleg; 1 metge pediatre; 1 coordinadora, 1 assistent social, i personal administratiu.

Costos: privats. La tarifa mensual es revisa cada any i quan canvia la situació familiar. Es paga directament a la persona responsable del jardí d'Infants. Igual que en els altres serveis.

6. Parvulari a l'Escola primària – École maternel

Acull dins l'escola elemental, els infants de 4 i 5 anys.

7. Escola bressol / guarderia horaris flexibles - Haltes garderies

Descripció: Petites estructures/serveis que reben de 20 a 45 infants de 3 mesos a 5 anys durant la jornada, de forma ocasional o regular. Obertes durant 11 mesos per any. Tanquen 1 mes d'estiu i 1 setmana a final d'any. Durant aquest curt període l'infant pot ser acollit en un estructura propera. Algunes *Haltes garderies* proposen diverses modalitats d'acollida. Els pares poden utilitzar aquest servei durant el seu temps de treball, de formació, d'oci i temps lliure, en jornades complertes o a mitja jornada.

Funcionament: de dilluns a divendres a mitja jornada (8h – 12.15h // 13.45h-18h) o a jornada completa (8h – 18h). Quan l'acolliment és temporal, el màxim és de 3 mitges jornades per setmana que han de ser reservades el divendres de la setmana anterior. Quan l'acolliment és regular o permanent, el màxim és de 3 mitges jornades o 3 jornades completes, però amb la condició que pare i mare tinguin una ocupació (treball, estudis, formació...) i que l'infant tingui menys de 3 anys.

Costos: La participació de les famílies s'estableix en funció dels recursos, del nombre d'infants a càrrec, i de la modalitat d'acollida. Es paga directament a la persona responsable del centre.

8. Escoles bressol 'Caramel' amb horaris molt extensos - Crèche Caramel

Descripció: Aquest tipus d'escola bressol acull infants a apartaments especialment reservats a aquest ús amb una amplitud horària més extensa (de 7.30h a 21h) que a una escola bressol convencional. Aquesta proposta gestionada per associacions permet una millor adaptació que la resta d'escoles privades.

9. Escoles bressol associades amb horaris molt extensos - Crèche associative avec horaires décalés

Descripció: Escoles bressol que tenen cura d'infants d'edats compreses entre els 2 mesos i mig i 3 anys, gestionades per associacions concertades. Aquest tipus de centre disposa d'horaris molt més amples i està destinat a pares i mares amb horaris de feina difícils de combinar amb les escoles bressol tradicionals.

10. Escoles bressol temporals i preventives amb horaris flexibles - Crèche familiale préventive

Descripció: Els infants de famílies amb dificultats diverses (inestabilitat de la situació familiar, horaris de treball molt difícils, dificultats socials...) poden ser acollits temporalment, fins a 24h durant 7 dies a la setmana, en aquest tipus d'estructures dirigides per associacions. Aquest sistema de guarderia preventiva garanteix el vincle familiar i la responsabilitat parental.

11. Mainaderes independents – Assistentes maternelles libérales

Són persones contractades per les famílies que tenen cura de 1 a 3 infants, entre 2 mesos i mig i 3 anys, al domicili de la mainadera. Han de tenir una formació validada (agregades) per l'ajuntament del municipi.

12. Espais d'acollida de les assistents maternals i els infants - Les relais assistant(e)s maternel(le)s

Molt recentment s'han creat a París. Són un lloc d'intercanvi entre assistents maternals i els infants dels que tenen cura. S'hi poden trobar per parlar de la seva experiència. Pels infants, és un espai de joc i d'activitats dirigides (tallers, llibres, pintura, etc..).

13. Cangurs - Baby Sitting

Servei que permet resoldre problemes de guarda puntual durant el dia o al vespre. Les famílies poden contractar a través d'una associació els serveis d'un cangur que tindrà cura dels infants a la llar de la família. Al contrari que en el cas de les mainaderes a domicili la persona contractada no té per que tenir una formació específica.

14. Treballadors/res familiars - Emplois familiaux

Són persones contractades per particulars que guarden els infants ja sigui en el seu propi domicili o en el domicili familiar de l'infant. Les famílies empleadores poden recórrer a un xec-servei quan la feina contractada supera les 8 hores per setmana o bé les 4 setmanes per any.

També existeix la modalitat de les "au pairs" estrangeres que es dediquen a l'ajuda familiar per ocupar-se d'un infant que han de tenir entre 18 i 30 anys màxim. És acollida dins la llar familiar a canvi de certes prestacions relacionades amb la cura dels infants o altres feines dins la llar.

Les famílies es poden beneficiar d'una deducció fiscal i la CAF els informa del document/formulari que els cal i que els permet dues modalitats:

- La declaració a la URSSAF (contracte de treball-cotitzacions socials)
- La demanda per poder-se beneficiar del subsidi de guarda a domicili (AGED)

Cost: privat subvencionat

(B) SERVEIS EXTRAESCOLARS O AUXILIARS PER A INFANTS

TIPUS DE SERVEI	PARÍS	LILLE	MONT-PELLIER	ARLES
Servei de planificació i coordinació de les activitats extraescolars i altres <i>Caisse des écoles</i>		SI		
Centres de lleure (3-6 anys) <i>Centres de loisir</i>		SI	SI	
Centres de lleure (6-12 anys) <i>Centres de loisirs</i>		SI	SI	
Centres de vacances a la ciutat <i>Centres de loisir sans hébergement</i>		SI	SI	
Mediateca / Ludoteca <i>Médiathèques / Ludoteques</i>	SI		SI	
Centres de lleure a la natura <i>Echolothèque, Paris-Natura, granges...</i>	SI		SI	
Menjadors escolars <i>Restaurants scolaires</i>		SI		

*Nota: Els noms dels serveis poden diferir segons la ciutat

1. Servei de planificació i coordinació de les activitats extraescolars i serveis auxiliars per a infants de 0-12 anys: La caixa de les escoles - Caisse des écoles

L'objectiu principal de la *Caisse des Écoles* és afavorir l'accés de tots els infants, especialment aquells que pertanyen a famílies desfavorides, a totes les prestacions extraescolars municipals. La Casa de les Escoles planifica, organitza i coordina:

- Restaurants escolars
- Monitors per atendre els infants als menjadors escolars, entre 11.30h i 13.30h
- Centres de lleure durant les vacances escolars.
- Centres de lleure per infants d'escola maternal i primària, tots els dies escolars
- Transports escolars

La gran majoria d'aquestes activitats són portades a terme per personal municipal en totes les seves modalitats (titulars, suplents, monitors...) així com per col·laboradors externs contractats per activitats específiques (ensenyament musical, esport, arts plàstiques o altres). Tots estan sota la supervisió municipal.

2. Centres de lleure per a infants de 3 a 6 anys - Centres de loisirs

Descripció: Aquests centres tenen com objectiu assegurar la cura dels infants de 3 a 6 anys durant el temps extraescolar, abans i després dels horaris de les escoles maternals públiques de la ciutat. Aquest servei també pot funcionar els dimecres.

Beneficiaris i Condicions d'admissió

- Tenen ple dret els infants amb mare i pare treballant (o famílies monoparentals)
- Infants amb mare i pare que, per raons justificades, no poden atendre'ls durant l'horari extraescolar. (estudien, fan pràctiques, curssets, busquen feina...)
- Infants amb pare i/o mare hospitalitzat o malalts.
- Infants amb dificultats socials.

Tots els centres tenen obertes les seves portes:

- Dilluns, dimarts, dijous i divendres de 7.00 a 8.30 (amb esmorzar)
- Dilluns, dimarts, dijous i divendres de 16.30 a 18.30 (amb berenar).
- 13 centres obren els dimecres de 7h a 18.30h
- 6 centres obren durant les vacances de Nadal de 7h a 18.30h
- 6 centres obren abans i després dels centres de lleure maternals (vacances d'hivern i primavera, i juliol i agost de 7h a 8.30h i de 17h a 18.30h).

3. Centre de lleure per a infants de 6 a 12 anys - Centres de lleure

Descripció: Són accessibles a tot infant que assisteix a les escoles elementals públiques (6-12 anys), sense cap altre condició.

L'objectiu d'aquests equipaments o estructures és el de proposar a les famílies un dispositiu de qualitat d'acollida i d'animació per a tots els infants d'edat primària abans i després del temps escolar i durant la festa setmanal dels dimecres i els dies de vacances:

- al matí a partir de 7h fins a 8.30h (amb esmorzar)
- a la tarda de 17.30h a 18.30h (amb berenar)
- el dimecres en jornada completa o mitja jornada
- durant les vacances escolars.

Staff: A més de la gestió del temps lliure, s'anima l'infant a la descoberta de les estructures d'animació cultural i esportives del barri per tal de permetre'ls en un futur, de freqüentar-les individualment. Cada espai educatiu el porta un responsable amb titulació superior d'animació i per un equip d'animadors qualificats, el nombre dels quals varia en funció del número de nens inscrits. Tot l'equip forma part del personal municipal.

La realització de **Pla "ocupació del joves"** ha permès l'obertura d'aquests espais educatius on s'hi han ocupat joves amb nous perfils d'ocupació relacionats amb l'animació i atenció a la infància.

Cost: El preu d'aquest servei varia segons el tipus d'activitats i en funció dels recursos familiars

4. Serveis de lleure durant les vacances – Les centres de lleure sense albergament (C.L.S.H.)

Descripció: Servei que es dona dins de les escoles primàries i maternals. Aquests centres tenen cura dels infants en edats compreses entre els 2 i els 12 anys, de 8.30h a 17h (la jornada completa també inclou els àpats) durant les vacances escolars de febrer, de primavera i d'estiu (juliol i agost)

La qualitat del servei està assegurada pels Directors dels Centres, tots ells titulats superiors d'animació, i per animadors qualificats. Tot l'equip forma part del personal municipal. Totes les estructures d'acollida són acceptades pel ministeri de Joventut i Esports.

Cost: Les tarifes d'inscripció estan establertes en funció dels recursos familiars amb la finalitat de que estiguin adaptades a cada situació social. Les famílies que tinguin un "bons per activitats de lleure" de la CAF poden utilitzar-lo pel pagament d'aquest servei.

5. Mediateca / Ludoteca

Serveis de titularitat municipal adreçats a tots els ciutadans on hi ha activitats i s'ofereixen materials diversos (en préstec o no) per infants i adults. S'hi fan trobades i debats amb grups escolars o d'accés lliure. El ventall d'activitats a fer és divers:

Biblioteca infantil: Novel·les, contes, àlbums, dibuixos animats, llibres-cassette, llibres documentals, revistes. L'hora del conte, lectures ...

Videoteca infantil: projeccions de vídeos i animació dins les aules amb previ acord amb el professorat.

Ludoteca infantil: jocs de societat, d'imitació, jocs a l'aire lliure dirigits a infants, pares, mares i grups. Inclou un espai per a 'bebès'.

Laboratori infantil de llengües: materials adequats per infants amb 4 PC multimèdia, 2 equips d'àudiovisuals. Internet.

Espai de projecció de vídeos amb 40 places. Els infants en disposen els dimecres quan no tenen escola.

6. Centres de lleure a la natura - Echolothèque, París-Natura, Granges

Descripció: Són centres amb l'objectiu de fer conèixer, sensibilitzar i desenvolupar activitats de lleure concebudes com a projectes educatius en el respecte al medi ambient i als animals. Poden anar dirigits a escoles primàries i maternals o també a qualsevol nen que vulgui gaudir dels centres de lleure. També s'ofereix als infants de primària la possibilitat de fer-hi estances de varis dies.

Staff: L'activitat és dirigida per monitors especialitzats que amb una pedagogia original faciliten als infants una descoberta lúdica i científica del medi ambient i del regne animal.

Cost: Tots els escolars tenen entrada gratuïta i els infants que hi van amb les famílies han de pagar segons el nombre de fills a la família.

7. Menjadors escolars - Restaurants scolaires

Servei que ofereix el municipi i que proveeix els menjadors escolars.

(C) SERVEIS PER A PARES I MARES

TIPUS DE SERVEI	PARÍS	LILLE	MONT-PELLIER	ARLES
Serveis de Protecció Maternal i Infantil <i>Service de Protection maternelle et infantile (PMI)</i>	SI			
Cases dels infants <i>Maison des Enfants</i>	SI			
La casa dels pares i mares <i>Maison de la parentalité</i>	SI			
Espais familiars / Escoles de pares i mares <i>Lieux d'accueil enfants-parents</i>	SI	SI	SI	SI
Mediació familiar <i>Médiation</i>	SI	SI		
Espais intergeneracionals <i>L'équipe de l'intergeneration</i>				SI
Associacions de treballadors/es a domicili per feines domèstiques i guarda d'infants <i>Assotiation emplois familiaux</i>				SI
Associacions de mares i pares	SI	SI	SI	SI

1. Serveis de Protecció Maternal i Infantil - Service de Protection maternelle et infantile (PMI)

Descripció: estructura d'acolliment per la Protecció Materno-Infantil que informa sobre als futurs mare / pare dels seus drets socials i mèdics en un sentit ample. S'hi ofereix

- Sessions de preparació al part, assumides per la Seguretat Social, així com també 10 sessions de reeducació i gimnàstica abdominal després del part, igualment gratuïtes.
- En funció de cada situació i després de l'avaluació mèdica el servei pot proposar una ajud a la llar per feines domèstiques i la intervenció d'una treballadora familiar al domicili dels futurs pares.
- Després del naixement, aquest servei assegura les consultes regulars per vigilar la salut dels infants fins que tenen 6 anys. Les PMI també són llocs on pares i mares poden trobar professionals (consellers socio-educatius, assistents socials, secretaria medico-socials, metges i psicòlegs) per orientar-los en les situacions familiars en què necessiten orientació.

- Les famílies també hi poden trobar Assistents maternals liberals (professionalment aprovades pel servei) per atendre els infants mentre treballen. També hi ha un espai familiar on professionals, pares i mares i infants poden compartir estones de comunicació oberta.

2. Les Cases de la Infància de la ciutat de París - *Les Maisons de l'Enfance de la Ville de París*

Descripció: Llocs municipals d'acollida i informació a les famílies sobre tot allò que fa referència a la infància. Un equip de professionals de la petita infància informa i orienta les famílies sobre les modalitats de guarda, els centres de protecció maternal i infantil (PMI), els espais familiars a la ciutat, etc. Les informacions també es poden obtenir per via telefònica. Igualment, s'hi poden trobar assistents socials dels serveis del PMI encarregades d'informar sobre els serveis de Assistents Maternals, Puericultores i Comadrones.

3. La casa dels pares i mares - *Maison de la parentalité*

Descripció: És un lloc de reflexió entorn dels serveis i projectes proposats pels professionals en el marc de les seves tasques al costat dels pares i mares. Aquests hi són convidats a participar amb els professionals, a través de les trobades-debats mensuals que s'hi porten a terme. L'entrada és lliure i gratuïta a totes les trobades.

El servei té per objectiu donar suport i recolzament a l'elaboració, coordinació, promoció i avaluació d'activitats amb pares i mares i contrastar noves pràctiques professionals. Es proposen conferències, trobades i publicacions, sobre temes i activitats innovadores. Els pares i mares participen a través de:

- Trobades i debats mensuals en les que les associacions de pares i mares o de suport a les famílies, presenten les seves pràctiques i les posen a debat.
- Un dissabte per mes, un professional desenvolupa un tema sobre la parentalitat o l'educació dels infants, i després anima el debat.
- Accés a la biblioteca i centre de documentació on poden consultar tota la documentació disponible sobre família, infància i joventut.

4. Espais familiars - *Les lieux d'accueil parents-enfants*

Descripció: Són espais adaptats per a l'acollida de pares, mares i infants fins als 4 anys acompanyats d'un adult ja sigui el pare, la mare, l'avi o àvia, l'assistent maternal, o altre familiar que se'n ocupi regularment. No són guarderies ni llocs de consulta, sinó espais d'intercanvi i de comunicació amb la paraula. Els infants poden jugar amb altres infants. Els pares i mares poden ocupar-se del seu bebè, parlar amb les persones acollidores del centre que són psicòlogues, psicoanalistes o professionals de la petita infància, o bé discutir i parlar amb d'altres mares i pares. La gestió i la coordinació pot ser compartida o no amb associacions.

El clima és cordial i permet desdramatitzar els problemes quotidians, o simplement passar un moment agradable amb el propi fill o filla. L'objectiu dels espais familiars és afavorir la socialització dels infants, lluitar contra l'aïllament dels pares i mares i, si cal, prevenir dificultats relacionals entre pares i fills. La major part d'aquests espais també acullen a futurs pares i mares.

5. Servei de mediació familiar i consultes familiars - *Le service de médiation et de consultation familiale*

Actualment als països de la UE el número de parelles que es separen és bastant elevat. Sovint, quan ja res funciona entre pare i mare, els fills són objecte de tensions i, sigui quina sigui la seva edat, es ressenten molt dels conflictes entre pare i mare. El servei municipal de mediació i de consultes familiars té com objectiu acompanyar aquestes famílies en dificultats i ajudar-les a trobar solucions que preservin el benestar dels fills i filles i siguin acceptables per mare i pare.

A banda d'aquest servei municipal existeixen diverses associacions que proposen serveis de mediació.

6. Espais intergeneracionals - *L'équipe de l'intergeneration*

És un espai que busca afavorir les trobades entre persones d'edats i cultures diferents dins d'un mateix barri. Es tracten temes com la cuina, els cinc sentits, etc..

Per crear aquest espai, es pot treballar de manera conjunta amb una *halte-garderie*, una llar de la tercera edat, una residència de jubilats, una escola maternal, la Casa del Barri, la mediateca, l'Espai-Salud, etc... És un servei públic gratuït.

7. Associacions de treballadors a domicili per a feines domèstiques i guarda d'infants - *Association agréée en emplois familiaux*

Servei proveïdor de treballadors/res familiars. Ofereix: guarda d'infants a domicili; manteniment i atenció a persones grans a domicili; manteniment de la llar. El servei es proveït per associacions en conveni amb el Consell General del departament regional.

8. Associacions de mares i pares

Associacions formades per pares i mares d'infants amb l'objectiu d'intercanviar coneixements pràctics i vivències respecte dels infants, així com la planificació d'actuacions conjuntes. N'hi ha a tot França i dins d'un ventall ideològic molt ample.

(D) SERVEIS PER A FAMÍLIES I INFANTS AMB NECESSITATS ESPECIALS

TIPUS DE SERVEI	PARÍS	LILLE	MONT-PELLIER	ARLES
Centres maternals d'acollida <i>Les centres maternels</i>	SI			
Els centres socials de barri <i>Les centres sociaux</i>	SI			
Serveis socials polivalents <i>Les Services sociaux polyvalents</i>	SI			
Protecció de la infància <i>L'Aide sociale à l'enfance</i>	SI	SI		
Centres de planificació i Educació familiar <i>Centre de planification et d'Education familiale</i>	SI			
Acolliment i accions a favor de famílies de detinguts <i>Accueil des familles de détenus</i>		SI		
Serveis telefònics per persones i famílies en dificultat <i>SOS-Sida /SOS-Sexualité /...</i>	SI			SI

1. Centres maternals d'acollida - *Les centres maternels*

Centres d'acollida per a dones embarassades o mares soles amb infants menors de 3 anys, que es troben aïllades i en dificultats. Totes les dones acollides així com els seus infants reben un acompanyament i suport personalitzat.

És un servei que depèn dels serveis socials de la ciutat.

2. Els centres socials de barri - *Les centres sociaux*

Els centres socials de cada barri poden oferir una ampla gamma de serveis i activitats: acolliment de la petita infància, centre de lleure, acompanyament escolar, serveis d'escripcions públiques, d'assistents socials, clubs de la tercera edat, animació de la vida al barri, i també gestió i seguiment global de les persones que reben la Renta Mínima d'Inserció (RMI).

Totes aquestes prestacions privilegien una aproximació global a la família, així com la creació d'un teixit de vincles socials i intergeneracionals dins del barri. Aquests equipaments de proximitat són gestionats per les CAF, o bé per Associacions agregades.

3. Serveis socials polivalents - *Les Services sociaux polyvalents*

Depenen de la Direcció de l'Acció Social, de la Infància i de la Salut de l'Ajuntament de París. Porta a terme accions diverses a favor de la infància i les seves famílies. Es dirigeix a tota la població, sense condicions i per qualsevol dificultat que presenti. El seu paper és múltiple: acolliment, informació, orientació, custòdia, seguiment de famílies...etc.

4. Protecció de la infància - *L'Aide sociale à l'enfance*

El servei de *l'Aide sociale à l'enfance* (ASE) de la Direcció de l'Acció Social, de la Infància i la Salut, intervé en les situacions familiars en què hi ha greus dificultats materials, educatives o socials que comprometen o posen en risc la salut, l'equilibri i el benestar de l'infant. El paper de l'ASE no és substituir les famílies sinó que els seus equips estableixen un diàleg constant amb els pares i mares, amb la finalitat de preservar o bé restablir el seu lloc en el procés educatiu dels seus fills i filles.

Entre els objectius de l'ASE també hi figura el suport material i psicològic a les dones embarassades i als pares i mares aïllats, en particular de les mares amb infants menors de 3 anys. Aquests serveis intervenen davant la justícia en cas de maltractaments (violència, negligència greus). Els infants també poden ser acollits igualment per l'ASE a demanda de pares i/o mares. Una dona en situació d'extrema dificultat - a punt de donar a llum i que no desitja o no pot atendre el seu infant- té la possibilitat de confiar l'infant als serveis de l'ASE. Siguin quines siguin les situacions i les eleccions de les famílies, sempre tenen a la seva disposició un espai d'escolta i acompanyament.

5. Centres de planificació i Educació familiar - *Centre de planification et d'Education familiale*

La missió d'aquests centres és proporcionar a joves i adults una educació familiar i sexual: mètodes de contracepció, malalties sexuals transmissibles, la sida, la interrupció voluntària de l'embaràs. Les consultes són gratuïtes pels menors d'edat, pels que no tenen assegurança social i per les persones que volen guardar el seu anonimat. També informen que la píndola de l'endemà pot comprar-se sense recepta a la farmàcia, i que és gratuïta pels menors i pels que no tenen seguretat social en els centres de Planificació i Educació familiar.

6. Acolliment i accions a favor de famílies de detinguts - *Accueil des familles de détenus*

Servei d'acolliment per infants els pares o mares dels quals estan a la presó. També es fan accions per millorar la situació de les famílies de detinguts.

7. Serveis telefònics per a ajudes puntuals a famílies en dificultats

Aporta a les famílies amb problemes una ajuda immediata i educativa a fi de permetre la seva recuperació. També ofereix ajuda telefònica a les famílies amb fills implicats en problemes de consum de droga.

(E) SUBSIDIS I DEDUCCIONS FISCALS MUNICIPALS A LES FAMÍLIES

TIPUS DE SUBSIDI O PRESTACIÓ	PARÍS	LILLE	MONT-PELLIER	ARLES
Ajuda per a la millora de l'habitatge <i>Aide a l'amélioration de l'habitat</i>	SI			
Subsidi d'habitatge per a famílies nombroses <i>Allocation logement famille nombreuse</i>	SI			
Ajuda per la millora de l'habitatge per a famílies amb un fill discapacitat <i>Aide à l'amélioration de l'habitat pour familles avec un enfant handicapé</i>	SI			
Ajudes d'habitatge per a famílies monoparentals <i>Aide au logement des familles monoparentales</i>	SI			
Subsidi París per a naixement múltiple <i>Allocation pour naissance multiple</i>	SI			
Subsidi per a contractar una Assistenta maternal agregada <i>Allocation Paris petit enfant assistante maternell</i>	SI			
Subsidi per a contractar una Assistent Maternal a domicili <i>Allocation Paris petit enfant garde a domicile</i>	SI			
Subsidi per a famílies amb algú infant discapacitat <i>Allocation de soutien aux parents d'enfants handicapés</i>	SI			
Subsidi per a atendre un parent malalt <i>Allocation d'accompagnement</i>	SI			
Ajuda a famílies que pateixen una disminució sobtada de recursos <i>Aide aux familles en cas de chute brutale de ressources</i>	SI			
Carnet París-Família <i>Carte Paris – famille</i>	SI			

Subsidi a vidus i vídues i complement sanitari <i>Allocation ville de Paris aux veuves et aux veufs et le complément santé Paris</i>	SI			
Deducció tarifària de la despesa elèctrica a famílies amb fills <i>Avantages tarifaires EDF</i>	SI			
Deducció tarifària de la despesa elèctrica a famílies amb algun fill discapacitat <i>Avantages tarifaires EDF</i>	SI			

* EDF: Empresa d'electricitat de França

1. Ajuda per a la millora de l'habitatge - Aide a l'amélioration de l'habitat

Descripció i beneficiaris: subsidi per famílies que han de fer front a les despeses per rehabilitar el seu habitatge.

Condicions:

- Tenir com a mínim un infant a càrrec
- Ocupar l'habitatge a rehabilitar com a mínim 3 anys abans de fer la demanda.
- Estar de lloguer o ser el propietari de l'habitatge
- L'impost de la contribució ha de ser inferior o igual a 992 Euros
- Fer la demanda abans de començar les feines de rehabilitació.

Quantitat: Si la situació o requereix, la quantitat màxima de l'ajuda acordada serà, segons el tipus de feina realitzada, de:

- Per les parts comuns de l'habitatge: màxim 3.049 Euros.
- Per les parts privades de l'habitatge: màxim 1.068 Euros.
- Per les parts privades de l'habitatge quan hi ha 2 infants: màxim 2.135 Euros.

2. Subsidi d'habitatge per a famílies nombroses - Allocation logement famille nombreuse

Descripció i beneficiaris: Ajuda per les famílies nombroses dirigida a disminuir la càrrega de les despeses d'habitatge

Condicions

- Ser titular de la Carte Paris Famille.
- Tenir una càrrega neta d'habitatge inferior a 1.525 euros
- Tenir una càrrega neta d'habitatge superior al 20% de la renda neta declarada.
- Pagar regularment les despeses d'allotjament.

Quantitat

La quantitat màxima del subsidi serà de 122 Euros al mes per una família amb tres infants o/ i infant discapacitat.

3. Ajuda per la millora de l'habitatge per famílies amb un fill discapacitat - Aide à l'amélioration de l'habitat pour familles avec un enfant handicapé

Descripció i Beneficiaris: La ciutat de París ofereix un subsidi per aquelles famílies que han de fer front a les despeses per rehabilitar (parts privades o comunes) el seu habitatge.

Condicions

- Tenir com a mínim un infant discapacitat a càrrec. L'infant no pot ser titular del subsidi de l'Ajuntament de París, no pot tenir una garantia de recursos procedents d'un treball o tenir plaça a una residència especial
- Ocupar el domicili a rehabilitar com a mínim 3 anys abans de fer la demanda
- Si la reforma té per finalitat facilitar l'accessibilitat o l'adaptació de l'habitatge pel fill discapacitat, l'obligació d'ocupar el domicili com a mínim 3 anys abans de fer la demanda, pot ser reduïda per derogació.
- Estar de lloguer o ser el propietari de l'habitatge
- L'impost de la contribució ha de ser inferior o igual a 992 Euros
- Fer la demanda abans de començar les feines de rehabilitació.

Quantitat

La quantitat del subsidi es fixarà en funció de la situació econòmica de família, del possible finançament d'altres entitats i de la reforma que es faci.

- La quantitat màxima de l'ajuda acordada depèn del tipus de reforma a realitzar
- Per les parts comuns de l'habitatge el subsidi és de 3.049 Euros.
- Per les parts privades de l'habitatge l'ajuda no superarà l'import de 1.068 Euros.
- En els casos en què es tinguin 2 o més infants a càrrec el subsidi per les parts privades pot ascendir a 2.135 Euros.
- La quantitat de l'ajuda podrà ser superior als plafons abans esmentats quan la reforma va dirigida a facilitar la mobilitat i autonomia del fill discapacitat dins la llar.

4. Ajudes d'habitatge per a famílies monoparentals - Aide au logement des familles monoparentales

Descripció i Beneficiaris: Consisteix en una ajuda d'allotjament per famílies monoparentals amb un infant a càrrec com a mínim.

Condicions

- El sou declarat ha de ser inferior a 1100 euros mensuals
- Pagar l'allotjament regularment
- No rebre cap altra prestació pel fet de ser una família monoparental.

Quantitat: L'ajuda no superarà els 122 Euros mensuals i varia segons el nombre de fills a càrrec i el cost del lloguer de l'habitatge.

5. Subsidi París per a naixement múltiple - Allocation pour naissance multiple

Descripció i Beneficiaris: Famílies que han tingut bessonada

Condicions: Presentar la demanda durant els 6 mesos posteriors al naixement

Quantitat: La quantitat total atribuïda és de 763 euros

6. Subsidi París petit infant per a contractar una Assistent maternal agregada a una Crèche familiale - Allocation Paris petit enfant assistante maternelle

Descripció i beneficiaris: Famílies amb, al menys, 1 infant menor de 3 anys i que recorren a un servei de Crèche Familiale. La guarda s'efectua al domicili de l'Assistent Maternal.

Condicions

- Ser titular del Subsidi Familiar per contractar una Assistent Maternal agregada validada per la CAF
- Tenir ingressos mensuals inferiors a 3.800 Euros mensuals
- Si els ingressos mensuals superen els 3.800 Euros el cost de l'Assistent maternal ha de ser inferior al d'una plaça de guarderia col·lectiva.
- La feina de l'assistent maternal ha de ser igual o superior a 20 dies mensuals

Quantitat: La quantitat del subsidi dependrà del número d'infants menors de tres anys a càrrec i dels recursos mensuals de la família. La quantitat pot variar de 39 euros fins a 382 euros mensuals.

7. Subsidi París Petit Infant per a contractar una Assistent Maternal a domicili Allocation paris petit enfant garde a domicile

Descripció i Beneficiaris: Subsidi a famílies amb un mínim de 2 infants menors de 3 anys per a què contractin una Assistent Maternal que s'ha d'ocupar dels infants al domicili familiar d'aquests.

Condicions: La persona contractada per atendre els infants ha de ser remunerada com a mínim per 360 hores per trimestre.

Quantitat: La quantitat del subsidi pot variar de 260 Euros a 382 Euros mensuals en funció dels ingressos familiars. En el cas que diverses famílies es posin d'acord per tenir cura dels nens en un dels domicilis d'aquests, s'examina el cas.

8. Subsidi de recolzament per a pares i mares d' infants discapacitats - Allocation de soutien aux parents d'enfants handicapés

Descripció i Beneficiaris: Les famílies que tinguin al seu càrrec un fill o infant discapacitat en acolliment poden beneficiar-se d'un subsidi mensual. Si l'infant està en una residència, però la família en té cura alguns dies regulars al llarg del mes també es

poden beneficiar del subsidi la quantitat del qual estarà d'acord amb el nombre de dies que l'infant ha estat atès per la família.

Condicions

Tenir el permís de residència d'una validesa igual o superior a 5 anys

Quantitat

- Les famílies amb un infant discapacitat que viu a casa reben 153 Euros mensuals
- Les famílies amb un infant discapacitat que viu a una residència especial reben un subsidi anual calculat amb la prorrata del nombre de dies que l'infant passa al domicili.
- Es pot acumular aquesta prestació amb el crèdit de la Carte Paris Famille per famílies nombroses amb un dels fills discapacitats.

9. Subsidi per a atendre un parent malalt - Allocation d'accompagnement

Descripció i beneficiaris: Destinat a persones que han hagut de deixar la seva feina, totalment i de forma voluntària, per fes-se càrrec d'un parent o fill malalt. No pot superar els 3 mesos, excepte quan la persona a cuidar sigui un fill menor. En aquest cas el subsidi es podrà rebre un màxim de 12 mesos.

Condicions: El parent malalt ha de ser, respecte al demandant: un ascendent o descendent per línia directa, la parella, un ascendent o descendent per línia directa de la parella, un germà o germana.

Quantitat: Sota condició de recursos i en un màxim mensual de 610 Euros. Per poder-hi accedir la família no pot tenir uns ingressos superiors a 4533 Euros mensuals.

10. Ajuda a famílies que pateixen una disminució sobtada de recursos - Aide aux familles en cas de chute brutale de ressources

Descripció i beneficiaris: Subsidi dirigit a famílies que han patit una disminució dràstica dels seus recursos. Per la pèrdua de l'activitat laboral (atur, malaltia, accident laboral...) o bé per situació de ruptura familiar (divorci, viduïtat,...)

Condicions

- Tenir con a mínim un infant a càrrec
- Tenir recursos inferiors a una quantitat baremada segons el nombre de fills a càrrec.
- Presentar la demanda dins dels sis mesos després de l'inici de la situació.

Quantitat: Una treballadora social comprovarà la situació de les famílies que sol·licitin aquesta ajuda i en funció de la gravetat de la situació es concedirà una ajuda per pagar el lloguer i les factures d'electricitat. Eventualment també es pot concedir el carnet per desplaçaments gratuïts en el transport públic.

11. Carnet París-família - Carte Paris – famille

Descripció i Beneficiaris: Carnet de família nombrosa per famílies amb 3 fills o més o amb un fill discapacitat vivint a la llar.

Dóna accés gratuït a: Transport metropolità, Menjadors escolars, Escoles públiques o privades situades al municipi, Centres municipals de temps lliure, Escoles bressol municipals o privades associades, Guarderies 0-6 anys municipals o privades associades, Assistents maternals associades, Treballadors familiars associats, Ajudes per la neteja de la llar, Matricula gratuïta (a cursos lingüístics, centres esportius, Centres escolars, Centres de colònies i vacances, Classes de descoberta), Inscripció o abonament gratuït a Universitats, Créteil i Versailles, Discoteques municipals, Videoteca .

Condicions

- Tenir un mínim de 3 infants o un infant discapacitat vivint a la llar que no rebi cap altra ajuda per part de l'ajuntament de París.

Quantitat

Les famílies nombroses disposen d'un crèdit per cobrir les despeses de les activitats dels fills i filles. Les famílies amb fills discapacitats disposen per la mateixa finalitat de 153 Euros. Quan es reuneix la situació de tenir 2 fills o més i un és discapacitat, la família pot rebre alhora els beneficis de la Carte Paris Famille i el subsidi de recolzament per pares i mares de fills discapacitats.

12. Subsidi de l'ajuntament de París per vidus i vídues i complement sanitari Allocation ville de Paris aux veuves et aux veufs et le complément santé Paris

Descripció i Beneficiaris: Subsidi que dona l'ajuntament durant un any pels vidus i vídues de menys de 55 anys en el moment de la mort de la parella. Pot ser renovat passats 12 mesos, si es tenen més de 55 anys en el moment de quedar vidu/ua.

Condicions: Les famílies que hagin estat subjectes a un canvi professional imposat per l'empresari, poden beneficiar-se de l'ajuda encara que solament faci un any que resideixen a la ciutat.

Quantitat: La quantitat total del subsidi depen dels ingressos del sol·licitant i no dura més d'un any. El màxim és de 229 Euros i en el cas de propietaris o copropietaris d'un pis 69 Euros. A aquesta quantitat cal afegir 39 Euros al mes del complement sanitari.

13. Deducció tarifària de la despesa elèctrica a famílies amb fills (Empresa Electricitat de França) - Avantages tarifaires EDF

Descripció i Beneficiaris: Deducció d'una part de la despesa elèctrica anual realitzada per famílies que tenen ingressos inferiors als "imposables", amb 1 o 2 fills a càrrec

Quantitat

- L'ajuda consisteix en 138 Euros per any, deduïbles de la factura EDF.
- L'ajuda es dóna directament a l'oficina de l'EDF
- Aquestes avantatges són acumulables amb la resta d'avantatges EDF

14. Deducció tarifària de la despesa elèctrica a famílies amb algun fill discapacitat (Empresa Electricitat de França) - Les avantatges tarifàries EDF

Descripció i Beneficiaris: Deducció d'una part de la despesa elèctrica anual realitzada per famílies amb tres fills o amb un fill discapacitat al seu càrrec.

Condicions

- Ser titular de la Carte Paris Famille.
- Tenir despeses d'electricitat inferiors a 1220 Euros.
- Aquesta quantitat de despesa pot ampliar-se 534 Euros a partir del quart fill/a

Quantitat

- L'ajuda consisteix en 275 Euros per any deduïble de la factura EDF..
- L'ajuda es dóna directament a l'EDF d'on es depèn
- Aquestes avantatges són acumulables amb la resta d'avantatges EDF

4. PRINCIPALS FONTS D'INFORMACIÓ.

Les principals fonts d'informació que s'han fet servir corresponen a les pàgines web dels ajuntaments de cadascuna de les ciutats estudiades.

- www.paris.fr.
- www.mairie-lille.fr.
- www.ville-montpellier.fr.
- www.ville-arles.fr.

Les paraules clau utilitzades en la recerca per les pàgines web han sigut: Serveis socials, Infància, Escola, Temps lliure i Associacions. A partir d'aquestes entrades hem extret tota la informació rellevant

La informació de les tres primeres ciutats -París, Lille i Montpellier- es troba molt ben organitzada, això fa la recerca més àgil. Les pàgines web d'aquestes ciutats tenen entrades directes als serveis i prestacions referents a infància i família. No passa el mateix en el cas d'Arles on no es proporciona gaire informació i és necessari acudir al buscador de la pàgina www.arles.org connectada amb l'ajuntament . A partir del buscador intern d'aquesta pàgina es pot accedir a tot el que fa referència al serveis socials i associacions.

Cal esmentar la pàgina web de la Caisse d'Allocations Familiales: www.caf.fr. La Caisse d'Allocations Familiales s'ocupa de les prestacions legals, familiars i socials i de l'acció social familiar. Existeix una pàgina web específica connectada a cada ajuntament de les ciutats de França. A aquestes pàgines es pot trobar tota la informació referent als subsidis i desgravacions que des de l'àmbit nacional s'ofereixen a les famílies.

- www.paris.caf.fr.
- www.lille.caf.fr
- www.montpellier.caf.fr
- www.arles.caf.fr

a. Altres fonts d'interès no utilitzades a la recerca

- www.emploi-solidarite.gouv.fr/index.asp Pàgina web del Ministeri de Treball i de la Solidaritat a França.
- www.arfe-cursus.com/maternelle1.htm *Le Monde de la petite enfance*. Serveis per a la petita infància a França.

ITÀLIA:
Prestacions municipals per a infants i famílies

ITALIA: Roma, Bologna, Prato, Trento

1. L'ESTAT DEL BENESTAR ITALIÀ I LES COMPETÈNCIES DE L'ADMINISTRACIÓ LOCAL EN L'ÀMBIT D'INFÀNCIA I FAMÍLIA ¹

Estat del benestar italià i polítiques familiars

L'estat de benestar italià és fragmentat i relativament reduït, fruit de dues tendències: d'una banda, una forta tradició catòlica i un govern estatal tradicionalment feble; i, de l'altra, un sistema de regions relativament fort, amb un nord ric i industrialitzat i un sud més pobre i agrícola. Les polítiques de suport a les famílies són molt més generoses en el nord, i això s'explica com a resultat de processos socials i econòmico-geogràfics ben diferenciats entre una i altra part del país.

Alguns experts han caracteritzat el sistema de polítiques socials italianes com a residual, on la família és la proveïdora més important de benestar als individus. La provisió de benestar i seguretat als individus ha de venir de la família nuclear (que és la que té responsabilitats més clares) però també de la família extensa. En altres paraules, a Itàlia s'espera que la família extensa sigui el nucli de suport davant les adversitats i, per tant, les persones buscaran, primerament, el recolzament en la família.

Itàlia no ha tingut, fins fa ben poc (com és també el cas d'Espanya), una política explícita de suport a la família. La família com a tal no ha estat un focus d'atenció privilegiat de la intervenció política. Les polítiques socials italianes estan principalment pensades per a certes categories de famílies i per a determinats membres de les famílies que estan en situacions determinades: infants, embarassades, famílies pobres o famílies amb infants discapacitats etc.

Les polítiques de suport a la família han posat l'èmfasi en les transferències directes de diners per a qüestions relacionades amb la maternitat i la paternitat, però fins ara no s'ha contemplat un recolzament més ampli. En tot cas cal fer esment de la seva atenció particular en l'educació i cura dels infants més petits, és a dir, de 3 a 6 anys, especialment a les ciutats del nord del país.

Tanmateix, cal fer notar que a l'escena política italiana ha començat a aparèixer un interès creixent per la família, cosa que hem pogut comprovar en l'anàlisi de les polítiques locals que presentem més avall. De manera que, molt recentment s'han començat a produir polítiques innovadores especialment dirigides a crear espais de suport a la parentalitat.

Objectius de la política de família

¹ Per a més informació general sobre l'estat de benestar italià (marcs legals, organismes competents, prestacions econòmiques estatals, fonts d'informació, etc.) vegeu el document "La política familiar i de gent gran a Itàlia" (Diputació de Barcelona-CIL. Document intern) que ha estat la font d'informació per elaborar aquest apartat.

Itàlia no té un Ministeri dedicat a les polítiques familiars en exclusiva. No obstant això, des de 1995, el govern està reunificant tots els serveis i departaments que tracten les polítiques familiars i infància. Primer es va fer sota el paraigua del Departament d'Afers Socials que depenia de la Presidència del Consell de Ministres. Al capdavant d'aquest departament hi havia un Ministre sense cartera amb l'encàrrec especial de coordinar tots els programes sobre infantesa, i la implantació d'un Observatori Nacional dels Problemes de la Infància.

Actualment, hi ha un Ministeri que treballa en el tema de polítiques de suport a la família i a la gent gran: el Ministeri de Treball i Polítiques socials (*Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali*)².

En el context de fragmentació i poca coordinació els objectius actuals passen per :

- a) Fer reformes institucionals per a una major coordinació i integració de les polítiques referent a les famílies.
- b) Evitar que el desplegament del federalisme administratiu vagi en contra de l'objectiu anterior.
- c) Reduir les diferències en qualitat assistencial que es detecta entre el nord i el sud.
- d) Posar èmfasi en algunes polítiques sectorials: la pobresa, l'habitatge; l'exclusió social, la desigualtat de renda i la integració dels immigrants.

Competències estatals, regionals, provincials i municipals

Malgrat els esforços fets per a disminuir la fragmentació en les polítiques de suport a la família, a Itàlia encara hi ha una bona dosi de fragmentació vertical, fruit dels quatre nivells de govern que intervenen en aquestes polítiques: l'estatal, el regional, el provincial i el municipal. El nivell estatal té un paper relatiu en aquestes polítiques i el pes el porten els nivells regionals i municipal.

El nivell estatal s'encarrega sobretot dels subsidis econòmics (subsidis familiars, i per maternitat i paternitat). També determina els beneficis fiscals (exempcions pel cònjuge i per fill dependent) a les famílies, però cal dir que en comparació amb altres països no són massa importants. També és responsable de l'organització i prestació dels serveis d'ensenyament, incloent els preescolars, que són complementaris a les polítiques familiars.

Els governs regionals i locals tenen un paper destacat en la prestació de serveis de benestar, prestació que, comparativament amb altres països, és modesta, discrecional i fragmentada. Els serveis de salut maternal i d'infants, serveis socials infantils són responsabilitat sobretot dels nivells regionals i locals.

² http://www.governo.it/sez_dossier/famiglia/presentazione.html : A aquesta adreça es pot accedir a un dossier governamental (de l'any 2000 durant el segon govern encapçalat per G.Damato, el darrer mandat del 'govern de l'Olivera') que es titula: Mesures governamentals sobre la família. (*I provvedimenti del Governo sulla famiglia*) que consta de: (1) Explicació de la campanya d'informació sobre la família. (2) Conferència de premsa de la Ministra per la Solidaritat Social, Sra. Livia Turco (3) Els beneficis fiscals introduïts en aquest anys (fins 2000) (4) Els beneficis fiscals en la Llei de pressupostos de 2001. (5) Les polítiques socials sobre la família. (6) Les lleis que s'han fet aquests darrers anys a favor de la família.

Ja hem fet notar més amunt que l'interès creixent per la família a l'agenda política italiana té un reflex en les actuals polítiques locals. Com es veurà, a totes les ciutats italianes observades presenten polítiques innovadores de suport a les famílies.

2. PLA PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE LA CIUTAT DE ROMA

A la pàgina Web de la ciutat de Roma apareix el primer balanç (a octubre de 2000) de l'estat de les actuacions a favor de la infància i l'adolescència que s'hi ha desenvolupat en seguiment de la llei 285/97. La informació que segueix fa referència, únicament, a aquest balanç.

Els agents promotors del Pla Ciudadà han estat un total de 22:

- 19 Districtes (60 projectes, amb 79 intervencions)
- El Departament de Polítiques Socials (10 projectes, amb 10 intervencions)
- El Departament de Polítiques Educatives (6 projectes, amb 15 intervencions)
- L'Oficina Especial per a una ciutat a mesura dels nens i les nenes (10 projectes amb 10 intervencions)

El Pla ha comprés 86 projectes diferents, articulats en 114 intervencions concretes. Per 'intervenció' s'entén una iniciativa específica confiada a un actor social que en tot cas també pot ser-ne el promotor.

Àrees d'intervenció

Les intervencions més rellevants fan referència a l'article 4 de la llei que té a veure amb els serveis de suport a les relacions pares-mares-fills, a la lluita contra la violència i la pobresa, i també a les mesures alternatives a la reclusió dels menors. Això pot trobar una explicació en el fet que les intervencions han estat projectades en gran part pels professionals dels serveis socio-assistencials, molt implicats en les problemàtiques del malestar i l'exclusió social.

Finançament

Més del 70% del finançament s'ha distribuït entre dues àrees d'intervenció: la prevenció i la lluita contra els fenòmens d'exclusió/malestar social i les intervencions educatives i recreatives pel temps lliure dels infants i adolescents. El 30% restant de la inversió s'ha repartit de manera força uniforme entre les altres àrees.

La part del finançament gestionat directament pels Assessors s'ha dedicat sobretot a projectes de caràcter 'transversal' de suport, és a dir a la realització d'altres projectes en el territori. Han estat poc rellevants les accions per la promoció dels drets dels infants i dels adolescents i per promoure la seva participació a la vida de la comunitat local. Un equilibri entre els diversos tipus d'intervencions es podrà aconseguir amb una estratègia que actui a nivell de "sistema".

Tipologia dels actors/entitats que hi intervenen

- Organismes amb finalitats socials (75%):
- Cooperatives socials (40%)
- Organismes de voluntariat (5%)
- ONLUS (29%)
- Entitats de formació, recerca i la universitat (10%)
- Empreses (5%)
- Fundacions, entitats públiques d'assistència, professionals (10%)

Integració territorial

Un dels aspectes que cal subratllar de la llei 285/97 és la creació de vincles entre varis actors socials que s'ocupen de la infància i de l'adolescència, amb la idea de crear intervencions de "sistema" que promoguin una política integrada. En el cas de Roma - més enllà de l'alt percentatge de reagrupaments entre diferents actors - és important subratllar el nombre important d'acords formals i informals que s'han subscrit entre organismes públics i privats (350 acords, dels quals 190 per escrit, i 160 verbals).

L'elevada integració territorial aconseguida es confirma també en l'anàlisi dels llocs de prestació dels serveis. Un nombre molt elevat dels projectes s'han desenvolupat a l'interior dels equipaments públics de la ciutat (en particular a les escoles, que constitueixen a prop del 50% de les seus de les intervencions).

Innovació

El nivell "d'innovació" ha estat autoavaluat pels mateixos actors, no pas en base a la metodologia amb la que s'han portat a terme sinó en base a dos paràmetres referits a : (a) "un nou servei a l'interior d'un territori", (b) "una nova estructura que ofereix noves oportunitats sense que calgui crear un nou servei permanent". En aquesta òptica les entitats han dit que el 56% de les intervencions han creat un "nou servei", mentre que el 18% que han creat una "nova oportunitat de servei". Solament el 7,4 % de les intervencions declaren haver donat continuïtat a serveis ja existents.

Primeres avaluacions

La Llei 285/97, més enllà d'haver posat a disposició importants recursos financers, ha estimulat els Ajuntaments, els districtes, les institucions públiques que operen en el sector i les Entitats Privades no mercantils (*Privato Sociale*) que han fet un gran esforç dissenyant nous plans i projectes.

El treball en xarxa, l'esforç de concertació, a més de la capacitat de disseny que s'ha desenvolupat constitueixen els aspectes positius més rellevants d'aquest procés. Cal subratllar també, en aquesta línia, la descentralització que s'ha fet del 2/3 del pressupost cap als 19 Districtes de la ciutat, cosa que ha afavorit una major implicació dels treballadors socials i del sector privat-no mercantil, i una major proximitat als problemes de cada territori en particular. Més en concret, el fet d'haver treballat "per projectes" ha privilegiat una aproximació concreta i ha permès crear i inventar iniciatives originals i adequades a les característiques locals.

Entre els aspectes positius cal recordar també algunes bones experiències d'integració territorial entre intervencions, entre públic i privat, entre institucions diverses, afavorides, també, per la bona feina d'alguns "projectes de sistema" que han començat a funcionar i a crear un llenguatge comú i sinèrgies entre accions i entre operadors.

Hi ha, encara, alguns nusos estructurals que demanen una correcció del camí seguit per tal de millorar la gestió molt complexa –política, tècnica i administrativa- de la Llei 285/97 a Roma. Recordem, entre d'altres, les crítiques següents:

- Hi ha hagut una substancial subvaloració de la complexitat del mètode de la concertació i del treball per projectes, i per això ha mancat la previsió adequada de recursos per la planificació, la gestió i el monitoratge de les intervencions;
- Els projectes finançats per la Llei 285/97 costen d'adaptar a les iniciatives més innovadores (Llei 216, DPR 309, programes europeus, etc.);
- Existeix, encara, una problemàtica seria per poder conciliar el treball dels ens institucionals, lligats a les seves funcions ordinàries, amb les exigències metodològiques i de temps que han de ser reservats per les intervencions del Pla Ciutadà;
- Els problemes interpretatius i procedimentals en les actuacions de la normativa han incidit notablement i negativament en la realització de l'activitat;
- Encara és escassa la capacitat de l'Administració Pública i dels actors socials per raonar en termes de "sistema" de monitoratge, valoració, capitalització i difusió dels resultats. En aquest sentit no ha estat encara possible obtenir una avaluació objectiva sobre la qualitat (real i percebuda) dels serveis realitzats.

3. PRESTACIONS A LES FAMÍLIES A ESCALA LOCAL

(A) SERVEIS A LA PETITA INFÀNCIA

TIPUS DE SERVEI	ROMA	BOLOGNA	TRENTO	PRATO
Escoles bressol 0-3 <i>Asili Nido / Nido d'Infanzia</i>	SI	SI	SI	SI
Escoles infantils 3-6 <i>Escuela materna / Scuole Infanzia</i>	SI	SI	SI	SI
Escola bressol amb horari flexible <i>Nido a fasce orarie/ Nido Part-Time/ Centro Gioco</i>			SI	
Mainaderes a domicili <i>Famiglie in relazione. Un'operatrice d'infanzia per i nostri figli</i>	SI			

El Servei Preescolar (Escuela Materna) és universal, mentre que les Escoles bressol (Asili Nido) són sobretot pels treballadors/es. El govern central financía el Servei Preescolar públic tot i que un terç de les escoles són religioses; les Escoles bressol són de co-pagament entre els municipis i els pares mitjançant taxes.

1. Escoles bressol (0-3 anys) - Asili Nido

Descripció: Els *Asili Nido* són un servei educatiu i social d'interès públic que acull infants de 0 a 3 anys. Té com a objectius ajudar a cada infant a créixer en salut i benestar i facilitar un procés equilibrat de socialització. La funció principal dels educadors/res és afavorir el desenvolupament integral de l'infant

Les pedagogues de les escoles bressol municipals estan a disposició de pares i mares un dia a la setmana els quals també poden gaudir d'una consulta pediàtrica cada 15 dies, amb un pediatre de l'Administració Provincial del servei sanitari. Aquests especialistes també atenen a pares i mares d'infants que no van a l'escola bressol.

Cost i modalitat de pagament: El cost depèn de la situació econòmica del nucli familiar. L'any 2000-2001 el mínim era de 56 Euros per temps complet, i 44.8 Euros a per temps parcial. Les tarifes poden variar d'un any a altre.

2. Escoles infantil (3-6 anys) - Escuela materna

Descripció: Les *Escuela Materna* acull infants d'entre 3 i 6 anys. Té com a objectius ajudar a cada infant a créixer en salut i benestar i facilitar un procés equilibrat de socialització.

Cost i modalitat de pagament: L'atenció és gratuïta a les escoles municipals, però les famílies paguen les quotes de berenar que són 30.000 lires de quota fixa i 1,96 Euros per un sol berenar. En el cas de situació econòmica molt precària és possible demanar la gratuïtat total del servei.

3. Escola bressol amb horaris flexibles - *Nido a fasce orarie*

Aquests centres van dirigits a infants de 18 mesos a 3 anys els pares dels quals prefereixen pels seus fills i filles un marc menys formal que el d'una escola bressol convencional i que ofereixi horaris flexibles, quan encara no poden anar a l'escola infantil. Poden escollir la modalitat horària però en tot cas hi ha uns mínims temporals que són: mínim de 3 hores al dia, almenys 2 dies a la setmana, per al menys 2 mesos seguits.

4. Mainaderes a domicili - *Famiglie in relazione. Un'operatrice d'infanzia per i nostri figli*

Descripció: Servei que permet l'autoorganització de les famílies, una millor socialització dels infants entre 1 i 3 anys, i el sentiment de pertinença a la comunitat. Pot anar dirigit a una família en particular o a grups de 2 o 3 famílies. L'objectiu general és ampliar l'oportunitat de tria organitzativa dels pares i mares amb infants molt petits.

Funcionament del servei: El departament de polítiques per la infància de l'Ajuntament de Roma informa sobre empreses i associacions que proveeixen el servei amb personal qualificat propi. Els pares i mares trien l'empresa o associació que els pot proveir de personal qualificat.

Cost: L'Ajuntament paga una part del cost subsidiant a la família que contracta el servei, sota condició de recursos. La família paga directament a l'empresa o associació proveïdora. El cost total del servei depèn del nombre d'hores realitzades.

(B) SERVEIS EXTRAESCOLARS i AUXILIARS PER A INFANTS

TIPUS DE SERVEI	ROMA	BOLOGNA	TRENTO	PRATO
Centres extraescolars (6-14) <i>Centro educativo</i>		SI		
Ludoteques i espais de lectura (2-14) <i>Ludoteca / Spazio lettura</i>		SI	SI	
Serveis d'estiu a la ciutat (3-5) (6-11) En els edificis de les escoles públiques <i>Estate in città</i>		SI		SI
Colònies d'estiu fora ciutat <i>Soggiorni estivi in località marine, collinari e montane</i>	SI			
Transport escolar <i>Transporto scolastico</i>	SI			SI
Menjador escolar	SI			

1. Centres educatius extraescolars (6-14) - Centro educativo

Centres educatius extraescolar destinat a infants i joves entre 6 i 14 anys. La seva finalitat és afavorir el creixement personal i l'autonomia dels menors. Les activitats que s'hi desenvolupen giren entorn de: (a) ajudes a fer els deures (b) laboratoris d'activitats manuals (cartró, fusta ceràmica, metall) (c) Expressió i jocs de grup. Les activitats s'organitzen per grups d'edat.

Cost: La quota mensual varia segons l'assistència i l'activitat escollida. Hi ha una quota anual de 60 euros per l'assegurança.

2. Ludoteques i espais de lectura - Ludoteca / Spazio lettura

Es tracta de serveis per infants entre 2-14 anys. Els infants poden gaudir d'experiències lúdiques amb les tradicions de la literatura infantil, els relats fantàstics, els tallers de manualitats i moltes altres activitats. L'ús d'aquests centres pot ser escolar o lliure (amb o sense l'acompanyament del pare o la mare). En alguns d'aquests centres també s'hi desenvolupen activitats dirigides a pares i mares per recolzar la seva funció parental. L'accés és lliure.

3. Serveis d'estiu a la ciutat en edificis escolars – Estate in città

La ciutat com a lloc de vacances pels infants de l'escola infantil i l'escola obligatòria, pública i privada, que es queden a la ciutat durant l'estiu. S'organitzen dos grups d'edat: Els petits de 3-5 anys que van a l'escola de la infància; els grans de 6-11 anys que van a l'escola elemental.

Infants de 3 a 5 anys: Activitats de joc, animació i socialització en edificis escolars idonis. Torns de dues setmanes de dilluns a divendres. Es pot triar l'horari més adaptat a les exigències de l'infant i la família. El cost varia segons horari escollit:

<i>Tipus d'Horari</i>	<i>Dues setmanes</i>
Temps ple allargat: 7.30 a 17.30	65.30 Euros
Temps ple: 7.30 a 16.30	58.77 Euros
Temps parcial: 7.30 a 13.00/14.30	45.71 Euros

Infants de 6 a 11 anys: Activitats recreatives, educatives, motores, esportives, d'exploració ambiental. Ús d'edificis escolars pròxims a centres esportius de la ciutat. Torns d'una setmana de dilluns a divendres. Es pot triar l'horari més adaptat a les exigències de l'infant i la família. El cost varia segons l'horari escollit:

<i>Tipus d'Horari</i>	<i>Una setmana</i>
Temps ple: de 7.30 a 17.30	32.65 Euros
Temps parcial: 7.30 a 14.30	22.86 Euros
Temps parcial sense dinar: 7.30 a 12.30	16.33 Euros

4. Colònies d'estiu fora ciutat - Soggiorni estivi in località marine, collinari e montane

Descripció: Colònies d'estiu subvencionades per l'ajuntament amb una quota de participació econòmica de les famílies en funció dels ingressos familiars. Un 20% de les places reserven per a infants discapacitats o sota tutela dels serveis socials.

5. Servei de transport escolar per infants de l'Escola Materna i Elemental - Transporto scolastico

Descripció: S'efectua tots els dies a partir del mes d'octubre amb autobusos escolar que realitzen un recorregut a conveniència de les famílies.

Cost i modalitat de pagament: El cost del servei pot variar d'un municipi a l'altre. En alguns casos la quota s'estableix en funció dels ingressos familiars. Algunes d'aquestes places estan especialment reservades a infants discapacitats.

6. Serveis de menjadors escolars

Descripció: El servei de menjador de les escoles és servei gratuït per algunes famílies. El criteri de selecció es basa en el nivell de renda familiar.

Cost: Per famílies amb ingressos superiors a 25.000.000 lires és de 4.000 lires. Per famílies amb ingressos inferiors a 25.000.000 i superiors a 10.000.001 és de 3000 lires (reducció d'un 25%). Per famílies amb ingressos inferiors a 10.000.000 és gratuït.

(C) SERVEIS PER A PARES I MARES

TIPUS DE SERVEI	ROMA	BOLOGNA	TRENTO	PRATO
Centres per les famílies <i>Centro per le famiglie</i>	SI	SI		
Banc del temps <i>Banca del Tempo</i>	SI	SI	SI	
Mediació familiar <i>La mediazione familiare</i>	SI	SI		
Punts de trobada <i>Spazio d'Incontro</i>	SI			
Activitats de promoció de la relació família- escola			SI	
Escola de mares i pares <i>Formazione Genitori</i>			SI	
Xarxa de pares i mares per definir les polítiques familiars <i>Spazio aperto Famiglia</i>			SI	
Pla 285/97 Centre Multicultural per a infants i famílies <i>cosa farò da grande</i>	SI			
Pla 285/97 5 Centres polivalents per la mediació familiar <i>Centri per le famiglie</i>	SI			
Pla 285/97 8 Serveis de suport a la parentalitat (paternitat i maternitat) i a l'acolliment familiar <i>Sostegno alla genitorialità</i>	SI			
Pla 285/97 2 Nous Espais familiars	SI			
Pla 285/97 Centres de recolzament per les famílies amb infants discapacitats <i>Centro di sostegno alle famiglie con bambini disabili</i>	SI			

1. Centres per les famílies - Centro per le famiglie

Descripció: Centres pel desenvolupament de la comunitat a través de la promoció de l'ajuda mútua i les xarxes de solidaritat entre famílies. Es proposa contribuir a afrontar els problemes quotidians de la vida familiar i de l'educació dels fills i filles. En concret, ofereixen suport a les dones que volen trobar una feina que permeti la cura dels fills, a superar el malestar dels nuclis familiars aïllats, com immigrants, parelles joves o famílies monoparentals, ajudar a afrontar els problemes en la relació amb els infants, informar sobre els serveis existents i sobre la legislació en l'àmbit familiar. Aquests centres ofereixen una gran diversitat d'espais, serveis i activitats :

- Mediació familiar i Consulta legal
- Espais familiars i Banca del Temps
- Espais de joc i de trobada
- Laboratori de cuina per petits i grans
- Centre de documentació i mediateca
- Suport a activitats sol·licitades pels pares i mares
- Conferències psicopedagògiques
- Espai de psicomotricitat per infants i pares i mares.
- Serveis d'atenció post-escola.
- Mercat de l'intercanvi.
- Informació i suport a famílies en situació de dificultat econòmica

2. El banc del temps - Banca del Tempo

Descripció: Aquesta iniciativa es proposa restablir les relacions antigues de bon veïnatge i reforçar entre les persones el sentit de pertinença a una comunitat. Les persones inscrites a la banca del temps s'intercanvien temps i serveis independentment de la seva condició econòmica, social, professional, i de sexe. Per exemple: Lliçons d'informàtica a canvi d'un pastís, un massatge a canvi d'una reparació, lliçons de llengua francesa a canvi de llengua espanyola.

La lògica amb què funciona el banc del temps és diferent de la del voluntariat. Implica un bescanvi molt particular, en el que la unitat de mesura del valor de l'intercanvi són les hores i, per tant, el diner perd importància.

Aquest tipus de servei pot estar vinculat a Centres per les Famílies a Centres de promoció de la dona o a altres associacions, però sempre amb el suport de l'ajuntament.

3. Serveis de Mediació familiar - La mediazione familiare

Descripció: El servei de **mediació familiar** va dirigit a pares i mares, casats o no, separats o en procés de separar-se, amb l'objectiu d'ajudar-los a viure el més serenament possible el canvi en les relacions personals i familiars en el procés de separació. Implica una sèrie de trobades amb l'objectiu de reobrir la comunicació entre la parella, especialment pel que fa a la seva responsabilitat parental cap als fills i filles, per pactar l'organització familiar després del trencament de la parella.

La mediació familiar no és una teràpia ni d'una intervenció assistencial o de tutela social. És una intervenció que s'activa quan la parella ho demana. És independent del sistema judicial. Per això, no s'afronten de manera específica els aspectes jurídics i patrimonials de la separació. Durant la mediació s'estableix una condició de treva legal.

Les reunions estan conduïdes per un mediador/a que ha realitzat un curs específic d'especialització sobre mediació familiar organitzat, en general, per la regió i conduït per alguna associació per la mediació. El mediador/a no és un consultor ni un psicoterapeuta, sinó que és un facilitador de la comunicació entre les parts. Treballa amb pare i mare en cada fase de la mediació, per ajudar-los a parlar, a escoltar-se, a buscar solucions reals i positives en la reorganització de la vida quotidiana, afavorint el respecte recíproc i la continuïtat dels vincles i afectes de pare i mare amb els fills.

En el Centre per les Famílies també s'ofereix la possibilitat de fer consulta als mediadors familiars quan encara no existeixen les condicions per activar la mediació familiar pròpiament dita (conjuntament amb pare i mare). També es promouen **grups d'ajuda mútua** entre pares i mares separats. De manera experimental també s'han incorporat grups d'avis i àvies, els fills dels quals s'han separat fa poc i volen reflexionar i compartir les seves pròpies dificultats i incerteses en les seves relacions amb nets i netes. Els grups d'ajuda mútua són un element específic del projecte de mediació familiar de la Regió d'Emilia-Romagna que ha ubicat el servei de mediació dins als Centres per les Famílies amb la idea de poder optimitzar la presència dels mediadors/res com a facilitadors/res de la comunicació en la gestió dels grups.

4. Punts de trobada - Spazio d'Incontro

Descripció: Espais destinats a garantir el dret de l'infant que ha estat separat dels seus pares (que n'han perdut la tutela) a mantenir-hi relacions personals i contacte. També poden ser destinats a trobades entre el fill/a i un dels progenitors després de la separació o divorci.

5. Promoció de la relació entre Família i Escola bressol

Descripció: Servei que organitza trobades formatives amb experts dins les Escoles Bressol. Es fan grups reduïts de pares i mares que segueixen un recorregut de formació i autoformació. L'objectiu és afavorir la transparència de l'activitat que els infants i educadors/res realitzen a l'escola bressol i facilitar la implicació de pares i mares, de manera que la participació d'aquests esdevingui una activitat regular i consolidada en el temps. També organitza, de manera específica, la primera trobada d'informació pels pares dels infants que entraran a les escoles bressol municipals.

6. Escola de mares i pares - Formazione Genitori

Descripció: Es tracta d'un recorregut formatiu dirigit als pares i mares amb l'objectiu de reforçar la seva cultura de criança i parentalitat. S'afavoreix la relació per consolidar i/o revisar plantejaments, opcions i habilitats dels pares i mares en una situació d'intercanvi i comunicació que permet compartir experiències. Hi participen pare i mare en tant que parella o individualment.

7. Creació d'una xarxa de pares i mares (Projecte de futur) - Spazio aperto Famiglia

Descripció: Proposta de creació d'una xarxa d'ajuda mútua de pares i mares que participin en una Taula / Fòrum dirigida a l'elaboració de polítiques familiars. Aquesta xarxa també es vol que participi de la concreció i definició de les necessitats en polítiques familiars amb la col·laboració de voluntariat.

8. Serveis de nova creació a la ciutat de Roma en base al Pla de la Infància i l'adolescència

- **Centre Multicultural per a infants i famílies – “Cosa farò da grande”**

Descripció: Consta de dos centres: un dirigit a infants de 0-6 anys i un altre amb caràcter de centre multicultural per infants de 6-11 anys. Al primer es desenvoluparan activitats lúdico-recreatives de lectura i de joc i s'activarà un servei de formació a la parentalitat. En el segon es desenvoluparan serveis de biblioteca i activitats permanents enfocades a la millora de la relació de l'infant en l'ambient natural i urbà i amb infants de diverses cultures i ètnies.

- **5 Centres polivalents per la mediació familiar – Centri per le famiglie**

Descripció: Es tracta de cinc projectes de creació d'igual nombre de centres polivalents on s'hi faran cursos de formació de mediadors/res familiars, hi haurà un local per la realització de la mediació familiar i, en algun cas, un Espai neutre /Punt de trobada.

- **8 Serveis de suport a la parentalitat (paternitat i maternitat) i a l'acolliment familiar – Sostegno alla genitorialità**

Síntesi (vegeu informe ciutat de Roma) dels objectius dels diferents serveis: Formació de mediadors i per la mediació familiar. Recolzament als pares i mares amb infants discapacitats. Recolzament a la parentalitat i a l'acolliment familiar. Centre socio-educatiu per a la petita infància amb consultes psicològiques i trobades amb els pares. Centre d'escolta a les famílies, primera i segona infància. Intervenció a través del joc amb trobades protegides entre l'infant i la família. Suport psicològic a escoles, pares i mares. Suport a escoles bressol autorganitzades per pares i mares. Servei per afavorir la proximitat de la relació entre mare i fill durant el seu primer any de vida i ajudar al nucli familiar a utilitzar els recursos socials i sanitaris que estiguin a la seva disposició.

- **2 Nous Espais familiars**

Descripció: Espai familiar per infants de 0 a 1 any i Escola bressol de dissabtes. Escola bressol que funciona tots els dies com a espai pare-mare-fill-educador/a

- **Centres de recolzament per les famílies amb infants discapacitats – *Centro di sostegno alle famiglie con bambini disabili***

Descripció: Centres diurns per menors discapacitats amb recolzament a la parentalitat Centre de suport a les famílies amb infants discapacitats

(D) SERVEIS PER A FAMÍLIES I INFANTS AMB NECESSITATS ESPECIALS

TIPUS DE SERVEI	ROMA	BOLOGNA	TRENTO	PRATO
Cases d'acollida mare-fill <i>Madre-bambino. Case di accoglienza</i>	SI			
Acolliment en família, residència o semi-residència. <i>Acoglienza</i>	SI		SI	SI
Educadors/res socials <i>L'operatore familiare</i>				SI
Serveis educatius a domicili <i>Servizi educativi a domicilio</i>			SI	
Suport a famílies amb dificultats relacionals <i>Intervento alle famiglie</i>				SI
Servei telefònic per pares i mares en dificultats <i>Filo diretto per genitori</i>		SI		
Promoció del Voluntariat <i>Volontariato a favore di minori</i>		SI		

1. Cases d'acollida mare-fills - *Madre-bambino. Case di accoglienza*

Descripció: A la ciutat de Roma hi ha 14 estructures que donen acollida a nuclis de mare-infant en situacions de gran dificultat. Ajuden a dones en estat avançat d'embaràs o mares soles que es troben amb un o més fills a càrrec.

2. Acolliment de menors en família, residència o semi-residència - *Acoglienza*

Descripció: Servei que ofereix un ajut temporal a un/a menor o a una família en dificultats. L'objectiu és que l'infant torni amb la seva família així que es pugui. A diferència de l'adopció preveu el manteniment de les relacions amb la família d'origen. Pot durar d'alguns mesos fins a un màxim de dos anys i pot ser a temps complet o parcial. Les diferents modalitats d'acolliment són:

- *Servei d'acolliment residencial de menors.* Assumeix la funció educativa i de cura del menor quan la seva família no està en situació de poder-hi fer front, o

quan els serveis d'ajuda familiar no han estat suficients per poder mantenir-lo en el seu propi ambient. També poden ser acollits amb urgència els menors abandonats o en greu perill de fer-se mal a sí mateixos.

- *Servei d'acolliment de menors en família.* Consisteix en l'acollida continuada dels menors, dins de llars de famílies o de persones soles adultes, quan es troben privats d'un ambient familiar idoni. L'acolliment, dóna resposta de manera temporal a les necessitats afectives i materials dels menors, assegurant la seva educació i creixement personal.
- *Servei d'acolliment parcial de menors.* L'acolliment en famílies o persones soles també es pot donar a temps parcial, amb caràcter diürn o nocturn, amb horaris i temps flexibles. Al mateix temps es dóna suport a la família d'origen on el menor continua vivint la major part del dia.
- *Servei semi-residencial diari per menors amb necessitats de suport social:* van dirigits a donar suport educatiu diari a les famílies. Ajuden en les activitats escolars i recreatives que afavoreixen la socialització. A vegades també comprenen el servei de menjador. A aquest servei s'hi pot accedir fent una sol·licitud als serveis socials que desenvolupa el projecte d'ajuda i proporciona informació sobre les diverses accions possibles.

3. Educadors/res Socials especialitzats - L'operatore familiare

Descripció: Els Ajuntaments compten amb un equip de treballadors familiars especialitzats en el suport a la infància i que intervenen en aquelles situacions on calgui disminuir les situacions de malestar social. El/La treballador/a social especialitzat en infància té coneixements de la Ciència de l'educació. Disposa d'habilitats per l'observació de l'infant i de les dinàmiques familiars, la detecció de necessitats, l'organització d'activitats lúdiques i d'entreteniment, i les relacions amb i entre infants i adults. Sap llegir el procés de creixement de l'infant en el context familiar i en la xarxa de relacions socials. La seva activitat és d'atenció directa a nens i nenes entre 0 i 16 anys d'edat, ja sigui dins la família o en ambients on l'infant és present. Treballa de manera autònoma però coordinada amb estructures públiques i privades.

4. Serveis educatius a domicili a favor dels menors - Servizi educativi a domicilio a favore di minori

Descripció: La intervenció educativa a domicili vigila i dóna suport al desenvolupament del menor i de l'adolescent mitjançant la relació directa entre una figura educativa i el noi o noia en el seu ambient familiar i de vida quotidiana. Es tracta d'una intervenció integrada les funcions familiars i que busca mantenir les competències i responsabilitats de les famílies amb els seus fills i filles.

Cost del servei a domicili: L'any 2001 hi ha establert una quota mensual equivalent a 25.82 Euros, a càrrec del nucli familiar del menor.

5. Suport a les famílies amb dificultats relacionals - *Intervento alle famiglie*

Descripció: Aquest tipus de servei es proposa acollir, estimular i sostenir les famílies que es troben en situació de malestar social. Ofereix les accions següents:

- Xerrades individuals per entendre el problema que les afecta.
- Grups d'escolta mútua de mares i pares per compartir i confrontar els problemes que els afecten en comú en les seves relacions paterno-filials.
- Consulta familiar: Per prendre consciència de les dinàmiques familiars, fer emergir possibles solucions, i verificar a mig i llarg termini el resultat de les accions proposades.

6. Servei telefònic en suport a pares i mares en dificultats - *Filo diretto per genitori*

Descripció: Servei telefònic activat per associacions per escoltar, dirigir, orientar i donar suport als pares i mares quan sorgeixen problemes de relació amb els fills adolescents. Ofereix recolzament directe i adrecen a serveis de:

- informació i orientació
- Xerrades de consulta i recolzament
- Grups de treball, per famílies amb adolescents difícils
- Grups de treball, per directius i docents d'escola
- Grups d'ajuda per pares i mares
- Grups per dones
- Oficina legal
- Oficina mèdica

7. Promoció del voluntariat a favor del menor i les seves famílies – *Volontariato a favore di minori*

Descripció: Els serveis socials de la parentalitat i la infància estan ampliant la xarxa de voluntaris per treballar en activitats esportives i de temps lliure, el recolzament escolar, les activitats relacionades amb hobbis, el suport educatiu.

Totes aquestes activitats van enfocades a millorar la situació dels infants i les seves famílies. Es preveuen trobades periòdiques entre treballadors i voluntaris per afavorir l'intercanvi de coneixements i proporcionar elements útils pel desenvolupament de l'activitat de voluntariat. Pel voluntari/a es preveu una cobertura d'assegurança i un reembossament de les despeses. Per a ser voluntari/a no hi ha cap requisit específic, a banda d'haver complert 18 anys.

Titularitat: Competència de l'Ajuntament de Bologna, Àrea de Família, sector de coordinació del serveis socials.

Provisió: Voluntariat

(E) PRESTACIONS ECONÒMIQUES MUNICIPALS

TIPUS DE SUBSIDI	ROMA	BOLOGNA	TRENTO	PRATO
Per a habitatge <i>Assistenza alloggiativa</i>	SI			SI
Per a maternitat <i>Assegno di maternità</i>	SI	SI	SI	SI
Excedència retribuïda de 9 mesos <i>Indennità di maternità</i>		SI		
Per a família nombrosa <i>Assegno famiglie numerose</i>	SI	SI	SI	SI
Ajuda parcial per a la contractació d'una mainadera a domicili	SI			
Per a infants gitanos <i>Sussidi economici mensili in favore dei minori zingari</i>			SI	

Els subsidis Familiars varien en funció del nombre d'infants presents a la família. No són universals i s'assignen tenint en compte el nivell de recursos i la situació laboral i s'ofereixen fins que els fills/es tenen 18 anys. Si el fill/s és discapacitat no hi ha restriccions per edat. Aquests subsidis no estan subjectes a impostos.

1. Subsidí d' habitatge - Assistenza alloggiativa

Descripció: Els Ajuntaments ajuden les famílies que es troben en greus condicions socio-econòmiques, amb un subsidi per pagar el lloguer d'un allotjament en el mercat públic. L'import màxim és de 516,46 Euros mensuals, per quatre anys com a màxim. La contribució acaba quan els interessats troben un allotjament privat en el lliure mercat. La quantitat de la contribució la determina l'oficina municipal, i es calcula segons la dimensió del nucli familiar, la renda, i la presència d'infants, discapacitats, invàlids, o vells.

Beneficiaris: Nuclis familiars italians i estrangers que portin al menys un any de residència en el territori de la comunitat, i que la seva renda anual neta no superi l'import de 11.620,28 Euros i es trobin en greus condicions socioeconòmiques per causa de: catàstrofes, desallotjament per motius de seguretat, desallotjament per demolició d'habitatges en àrees destinades a obres o serveis públics, desnonament.

2. Subsidí municipal de maternitat - Assegno di maternità

L'ajuntament proveeix, a través del INPS, d'un subsidi a les mares que no es beneficien de la previsió de maternitat (perquè no tenen contracte laboral), o que tenen dret a algun tipus de subsidi però en una quantitat inferior al de la prestació estàndard i, a més, el

seu nucli familiar disposa de recursos econòmics no superiors al valor calculat per ISE. El valor màxim del subsidi és de 258.25 Euros mensuals per 5 mensualitats. Si els fills nascuts són bessons, o més, l'import es multiplica pel nombre de criatures.

Beneficiàries: Dones italianes o estrangeres, de països comunitaris o extracomunitaris, amb possessió del permís d'estada i residència a la ciutat. Han de complir els següents requisits:

- No beneficiar-se del tractament de previsió per maternitat per part del INPS o altres entitats.
- Renta del nucli familiar segons valors del ISE (Indicadors de situació econòmica):

<i>Persones al nucli familiar</i>	<i>Valor anual ISE inferior o igual a</i>
2	E. 22.904,24
3	E. 26.920,39
4	E. 32.573,67
5	E. 37.688,55
6	E. 42.265,02
7	E. 46.841,48
8	E. 51.417,95

3. Excedència retribuïda per a mare i pare. Projecte experimental “un any en família” - Indennità di maternità

Descripció: Contribució econòmica per a mares i/o pares interessats a gaudir d'una excedència laboral durant 9 mesos després de la baixa facultativa per naixement / adopció o pre-adopció del fill/a. Quan l'infant és discapacitat es pot presentar la demanda successivament fins al compliment del tercer any de l'infant. El projecte preveu que pares i mares beneficiaris es comprometin a no inscriure el fill/a a l'escola bressol abans del compliment del primer any de vida.

Condicions per poder demanar l'excedència retribuïda:

- Residir al municipi que ofereix aquest subsidi
- Ser treballador/a dependent o autònom/a amb una renda per càpita màxima de 10.329,14 E nets anuals
- Tenir un fill/a que, en el moment de presentació de la demanda, no hagi superat els tres mesos de vida

Beneficiaris preferents: Mensualment es reuneix una comissió d'estudi de les demandes i assigna l'excedència retribuïda seguint criteris estrictes de prioritat, segons el següent ordre d'importància:

- Famílies en precarietat socio-econòmica dictaminada pels serveis socials, o amb algun fill/a que presenti discapacitat certificada pel servei AUSL.
- Famílies monoparentals

Contribució: Quota mensual per 9 mesos fins el compliment del primer any de l'infant:

- 361.52 E si s'absenten del treball només el pare o la mare.
- 464.81 E en cas de nucli monoparental

- 464.81 E quan l'excedència la gaudeixen alternativament la mare i el pare (com a mínim tres mesos d'excedència per aquell/a que la demani per menys temps)

La contribució es redueix al 50% quan es tracta de treballadors/res a mitja jornada.

4. Subsidi de família nombrosa -Assegno per il nucleo familiare /Famiglie nombrose

Descripció: L'Ajuntament preveu, a través de l'INPS, concedir una assignació a famílies amb tres o més fills menors que no tinguin recursos econòmics superiors al valor del indicador ISE (indicador de la situació econòmica). El certificat té una validesa anual. L'import màxim de l'assignació és de 107,68 Euros mensuals per 13 mensualitats. El/La sol·licitant pot presentar de nou la demanda sempre que les condicions es mantinguin (nivell de renda i almenys tres fills menors a casa).

Beneficiaris / Requisites : Tenir la ciutadania italiana o comunitària. Residir a la ciutat. Es pot demanar en situacions d'acolliment preadoptiu. En tot cas, el nucli familiar ha de tenir almenys tres fills menors i una renda màxima calculada segons el nombre de persones que conformen el nucli familiar:

Persones al nucli familiar	Valor ISE anual inferior o igual a
4	E. 18.025,89
5	E. 19.382,68
6	E. 20.675,61
7	E. 24.842,33
8	E. 26.554,27

5. Ajuda parcial per la contractació d'una mainadera a domicili.

L'Ajuntament de Roma subsidia a la família que contracta una mainadera a domicili, sota condició de recursos. La família paga directament a l'empresa o associació proveïdora. El cost total del servei depèn del nombre d'hores realitzades (vegeu a la secció de serveis a la petita infància: Mainaderes a domicili.)

6. Subsidi mensual a favor dels menors gitanos - Sussidi economici mensili infavore dei minori zingari

Es tracta de subsidis econòmics a favor dels menors que pertanyen a nuclis de gitanos residents a la ciutat. La prestació econòmica va dirigida a afavorir les cotitzacions, la formació professional i la integració social.

Beneficiaris/es: Nuclis de gitanos i gitanes residents dins l'àmbit municipal i que tenen menors al seu càrrec.

4. PRINCIPALS FONTS D'INFORMACIÓ

Les principals fonts d'informació que s'han consultat corresponen a les pàgines web dels ajuntaments de cadascuna de les ciutats observades:

- www.comune.roma.it
- www.comune.bologna.it
- www.comune.prato.it
- www.comune.trento.it

Les paraules clau utilitzades han estat : Serveis socials, Infància, Escola, Temps lliure i Associacions. A partir d'aquestes entrades hem extret la informació rellevant per aquest informe. La recerca ha estat relativament àgil excepte en el cas de Roma degut, principalment, al fet que la pàgina sobre serveis a la petita infància es troba actualment en construcció. Per aquest motiu la recerca d'informació es va fer a partir del buscador intern de la web.

a. Altres fonts d'interès

- www.osservatorionazionalefamiglie.it.

Pàgina web de l'Observatori Nacional de la Família va néixer l'any 2000 amb la seva finalitat de recollir i analitzar les dades referents a dos àmbits complementaris: els canvis socio-demogràfics de les famílies, i les polítiques familiars regionals, provincials, municipals i de l'àrea metropolitana.

- www.minwelfare.it

Pàgina web del Ministeri de Treball i Política Social d'Itàlia.

***ALEMANYA:
Prestacions municipals per a infants i famílies***

ALEMANYA: Essen i Saabrücken

1. L'ESTAT DE BENESTAR ALEMANY I LES COMPETÈNCIES DE L'ADMINISTRACIÓ LOCAL EN L'ÀMBIT D'INFÀNCIA I FAMÍLIA¹

El sistema de benestar social de la RFA es basa en el principi de subsidiarietat social. El sistema de provisió de benestar públic treballa en cooperació amb un conjunt d'associacions prestadores de serveis que tenen una relació de privilegi. La relació entre el tercer sector i el sector públic es basa en que el sector públic només pot intervenir quan no hi hagi provisió independent del tercer sector. Aquesta articulació del principi de subsidiarietat social comporta que els dos sectors cooperin moltes vegades i que el tercer sector tingui reconegut un paper ben destacat.

La política familiar alemanya

La família i la seva protecció és un compromís constitucional i, per tant, es pot parlar d'una política explícita de suport a la família: hi ha un Ministeri Federal encarregat d'aquest tema. Les autoritats federals alemanes reuneixen regularment diversos experts per a que produeixin informes sobre la família i sobre altres grups socials com ara els joves. Per mandat del Parlament s'han fet 4 informes. Alguns estats i algunes ciutats han fet també els seus propis informes.

Tot i haver una política explícita de suport a la família en diversos camps socials, no hi ha ni una aproximació ni un sistema d'implementació integral. Les polítiques de suport a la família han estat enteses, fins fa ben poc, com una fórmula per a recolzar la família nuclear tradicional composta per dos membres de gènere diferent, on la mare es queda a casa a cuidar els dependents. Tanmateix aquesta visió està canviant tal com expressen les darreres intervencions sobre la qüestió (vegeu més avall '*Objectius actuals*')

La incorporació dels estats de l'antiga RDA ha significat un cert canvi d'orientació o èmfasi en alguns punts de les polítiques familiars. En part com a herència de l'orientació social de la RDA i en part com a conseqüència de la integració de les recomanacions de la UE, les polítiques familiars s'han mostrat cada vegada més sensible amb: a) les mares soles que treballen i que tenen fills a càrrec. b) les famílies en què ambdós progenitors treballen. c) la igualtat de gèneres. Tanmateix, aquest canvi d'èmfasi encara no té, però, una traducció evident en la societat .

Els reptes principal que es planteja el sistema de polítiques socials, incloses les de família i de la gent gran, és com expandir i garantir la qualitat dels serveis en un context de recursos econòmics limitats, i com respondre adequadament als canvis que reclama la ciutadania en la forma de prestació dels serveis.

¹ Per a més informació general sobre l'estat de benestar alemany (marcs legals, organismes competents, prestacions econòmiques estatals, fonts d'informació, etc.) vegeu el document "La política familiar i de gent gran a Alemanya" (Diputació de Barcelona-CIL. Document intern) que ha estat la font d'informació per elaborar aquest apartat.

En síntesi, la política familiar alemana s'ha caracteritzat fins fa pocs anys per:

1. estar recolzada per un compromís constitucional que atorga una protecció especial als drets i serveis implicats
2. una dispersió de mesures explícites en la majoria d'àrees d'intervenció social
3. una política pensada per a afavorir i protegir a la família tradicional constituïda per dos progenitors on la mare treballa a casa per a cuidar i educar els fills
4. una política pensada per a protegir la infància de les circumstàncies econòmiques adverses de la família.

Objectius actuals de les polítiques familiars alemanes

Segons una declaració institucional de 4/01/2001, els grans objectius actuals de les polítiques de suport a la família serien:

1. Destinar diners per crear serveis d'atenció a la petita infància i potenciar el subsidi per la criança de fills/es.
2. Disminuir les càrregues fiscals per a les famílies
3. Facilitar la conciliació de la vida laboral i familiar que permeti un repartiment de temps de criança dels fills entre pare i mare i amb els respectius treballs. I que, igualment, permeti revaloritzar el paper del pare com a cuidador dels infants.
4. Protegir la maternitat, sigui a través de programes de prevenció de riscos laborals per a les embarassades com programes de salut postpart. I en especial programes de detecció precoç de malformacions i de discapacitacions.
5. Lluitar contra la pobresa per evitar l'assistència social a les famílies i els seus dependents, assegurant els nivells de renda mínima a les unitats familiars.
6. Facilitar tota la informació a les famílies sobre la maternitat i els drets i deures que comporten.

Competències del govern federal i dels Länder

L'estructura a tres nivells de la República Federal Alemana es veu reflectida en el repartiment de responsabilitats de les polítiques de suport a la família.

A banda del compromís constitucional (l'Article 6 de la Constitució diu que les famílies tenen el dret de tenir fills i el deure d'educar-los) ha establert el marc general legislatiu en la llei *Kinder und Jugendhilfegesetz, KJHG*. Aquesta legislació vincula polítiques de suport a la família i polítiques de protecció de la infantesa. Obliga a l'estat (als tres nivells) a proveir a les famílies de protecció material, social i a facilitar la compatibilitat amb el món laboral.

El Ministeri Federal de Família, Gent Gran, Dones i Joves (*Bundesministerium für Familien, Senioren, Frauen und Jugend*) té la tasca d'influir i suggerir als altres ministeris per a que adoptin unes polítiques sensibles a les noves necessitats familiars i que facilitin al màxim possible la tasca educadora dels fills com a futurs ciutadans. Aquesta tasca sensibilitzadora també s'estén cap al món de les empreses.

En concret, aquest ministeri marca els nivells mínims de les prestacions econòmiques directes i les mesures fiscals i la legislació sobre ajuts econòmics per a infants. També s'encarrega dels temes relacionats amb l'assistència a llarg termini o per situació de dependència crònica a llarg termini. Treballa conjuntament amb els ministeris dels diversos Land.

El **Ministeri Federal de Treball i Afers Socials** és responsable dels sistemes de seguretat i protecció social i administra els fons de subsidis per infants i les pensions per la gent gran.

El **Ministeri Federal de Planificació Regional, Habitatge i Desenvolupament Urbà** és responsable del programes d'ajut a l'habitatge, que es gestiona a través de les oficines municipals d'habitatge.

El **Ministeri Federal de Sanitat** s'encarrega dels subsidis i ajuts per malaltia i maternitat, serveis socials d'abast supramunicipal. Treballa conjuntament amb els diversos Land i districtes en els temes d'ajut i assistència.

El **Ministeri Federal d'Afers Econòmics** és responsable dels subsidis per infants quan prenen la forma d'ajuts i deduccions fiscals.

La **Llei sobre Serveis als Infants i Joves** (*Child and Youth Services Act*) i el Codi Social posterior és la llei que recull la política de suport a la família, sobretot pel que fa als joves, adolescents i infants i posa obligacions al nivell federal, als Länder, als Ajuntaments, les regions, i el tercer sector. La llei reflecteix un concepte integrat però ampli (que va des d'ensenyament a serveis socials i inclou una visió preventiva) de protecció de les poblacions d'infants, joves, i, al mateix temps, cap a les persones amb necessitats o en situacions especials.

Competències del govern municipal

Els Ajuntaments tenen una tasca complementària a la del nivell Federal. Complementen els ajuts econòmics federals amb la provisió de serveis específics o ajuts econòmics complementaris. Això implica actuacions que van des de facilitar edificis per a prestar serveis, la provisió o reserva de sòl públic per a la construcció d'habitatges per a famílies nombroses, la rebaixa dels impostos i taxes locals en determinats casos, fins a l'ajut i la simplificació de tràmits administratius per a sol·licitar-los. Així, els serveis socials generals com ara centres de dia per infants, residències per gent gran o serveis d'atenció domiciliària, són de responsabilitat local.

1.2 La provisió de serveis a la infància a Alemanya

La República Federal Alemanya consta de 16 regions o *Länder*. Els marcs legals i les línies generals dels serveis per a la primera infància es dissenyen a nivell federal. Els *Länder* són, però, els responsables del desenvolupament de la legislació específica i la implementació dels serveis per a la primera infància.

L'escolarització obligatòria s'inicia als 6 anys. Normalment el sistema de benestar proporciona serveis públics per a infants menors de 6 anys que acostumen a dependre a nivell federal del Ministeri per a la Família, la Joventut, les Dones i la Tercera Edat, i a nivell regional dels ministeris socials dels *Länder* (per bé que en alguns d'aquests són els ministeris d'educació els responsables per a infants d'entre 3 i 6 anys). Tot i no ser un sistema completament integrat ja deixa entreveure línies que hi condueixen. Els tipus de serveis són molt diferents entre l'est i l'oest. A l'oest la diversitat és major incloent-hi la modalitat de mainadera familiar per la cura diària als infants (*Tagesmütter*). Hi ha centres per a infants de menys de 3 anys, altres per infants d'entre 3 i 6 anys i d'altres centres d'edat diversa. Tot i que alguns centres estan oberts durant tot el dia durant tot l'any, la institució més comú, el *Kindergarten*, només és obert durant una part del dia durant 6 o 7 hores. L'horari tradicional ha estat el d'obrir 3-4 hores al matí i 2 a la tarda, però s'està estenent la tendència a ampliar i flexibilitzar horaris d'atenció als infants de manera que uns hi van el matí, altres a tarda o bé hi assisteixen per torns.

A l'Alemanya de l'est, el nivell d'aprovisionament és més elevat però mostra menys diversitat. L'aprovisionament consisteix generalment en *Krippen* per infants menors de 3 anys o *Ganztagskindergarten* pels que tenen entre 3 i 6 anys. Ambdós tipus de centres són oberts durant tot el dia. L'horari escolar és generalment entre 4-5 hores al matí començant a les 8.00h. i la seva durada pot variar cada dia. Les escoles són responsabilitat del ministeri d'Educació dels *Länder*.

A l'Alemanya de l'oest hi ha menys provisió de servei extraescolars per infants la qual cosa implica una gran pressió de cara a les mares i pares treballadors i més tenint en compte que el sistema escolar opera només el matí. És per aquest motiu que moltes dones amb fills d'edat escolar només treballen a temps parcial. Però sovint els és difícil sortir-se'n donada la irregularitat de l'esquema escolar: a vegades l'escola finalitza a les 11.30, altres vegades a les 12.30 o a les 13.15. Per tant, és freqüent deixar els fills/es a casa quan no tenen escola o bé se'ls deixa amb un/a germà/na més gran.

A l'Alemanya de l'est la situació és diferent ja que la provisió de serveis extraescolars per infants en edat escolar és força més elevada. Els serveis públics d'atenció extraescolar s'ofereixen en centres separats de les escoles i acullen infants d'escoles primàries o secundàries. Aquestes centres són gestionats, en la majoria dels casos per les autoritats locals.

En general, l'escassetat de serveis públics a l'Alemanya de l'Oest significa que les mares i pares hagin d'usar servei més cars.

Provisió: Les taxes d'inscripció per infants de 0 a 3 anys el 1990 eren del 2% a Alemanya de l'oest i 50% a l'Alemanya de l'est; per a infants de 3-6 anys eren un 78% i

un 100% respectivament. Els serveis públics extraescolars de lleure per a infants que estan en edat escolar cobreix un 5% dels infants d'entre 6 i 10 anys a l'Alemanya de l'Oest i un 85% a l'Alemanya de l'est.

Personal: En general, l'estatus dels treballadors/res dels serveis per la petita infància és baix. Les mainaderes són les úniques que no tenen una formació específica. A més, no hi ha estàndards estatals de les condicions laborals dels treballadors/res de serveis del sistema de benestar alemany.

Costos: Les famílies contribueixen als costos de tots els serveis públics tenint en compte els ingressos de la família i el nombre de fills. Hi ha un subsidi per a famílies amb baixos ingressos perquè utilitzin els serveis de mainaderes (*Tagesmütter*) regulats per les autoritats locals.

2. PROGRAMES LOCALS PER MILLORAR LES CONDICIONS DE VIDA DE LA INFÀNCIA

(a) Essen: Un programa estratègic en partenariat

Un conjunt de ciutadans, provinents de diferents àmbits i institucions, de la ciutat d'Essen es van proposar com a objectiu fer una ciutat adaptada als infants. Volien oferir als nens i nenes totes les possibilitats per desenvolupar-se lliurement i saludable. Amb aquest objectiu, van començar a crear estructures a mesura dels infants. Van unir totes les forces socials de la ciutat per portar a la pràctica, conjuntament, les seves idees sobre com millorar la vida quotidiana a la ciutat.

Història i procés d'implementació del projecte

El 1988 el Consell de la ciutat d'Essen va aprovar, per unanimitat i després de dos anys de treball, el projecte "Essen: gran ciutat pels infants". Assumien el projecte, com a Comunitat d'Acció, diverses associacions, institucions i administracions amb l'objectiu d'investigar i realitzar de manera exemplar les actuacions necessàries per a un desenvolupament saludable i lliure dels infants.

El promotor de la Comunitat d'Acció va ser l'arquitecte Günter Koschany representant de l'associació "Més espai pels infants". En van ser membres: els representants dels diferents partits al Consell de la ciutat, les associacions juvenils, l'administració municipal, els representants dels districtes de la ciutat, el cap de la policia, la Cambra de Comerç i Indústria, el ADAC (Automòbil Club General d'Alemanya) i les diferents Esglésies.

Les tasques que comportà el projecte van ser estructurades en 8 grups de treball que van cobrir tots els àmbits vitals dels infants des del naixement fins a l'entrada al món laboral. Una de les primeres accions, que va tenir el seu gran desplegament entre el 1989 i el 1998, va ser la **creació i millora de 250 nous espais de joc**. Es van introduir i modificar aparells per jugar i es van adequar les places als infants, tenint sempre en compte criteris mediambientals (successions de petits turons i depressions on l'aigua es concentra i la vegetació és altament variada).

El 1989 també es van introduir mesures per reduir els efectes del trànsit de manera que avui ja hi ha a la ciutat 17 zones habitades on s'hi aplica l'anomenat "Tempo 30". En aquestes no es permet circular a velocitats majors de 30Km/h. Durant aquest període (1989-1998) **es van crear 200 zones "Tempo 30"** que es concentren en carrers amb instal·lacions públiques com escoles, guarderies, llars d'infants, centres de dia, places i altres superfícies per jugar, així com casals d'avis.

El programa d'actuació presentat el 1990 va proposar, fonamentalment, abordar els següents temes: desenvolupament d'un **projecte per conèixer les iniciatives dels pares i mares**, promoció d'apadrinament de places per jugar, i obertura d'espais lliures pels infants. El 1990 **el consell de la ciutat constitueix l'Oficina Infantil** com a part de l'administració municipal. El mateix any, any internacional de l'infant, es celebra per primera vegada un **Consell Infantil a l'Ajuntament de la ciutat**. També es promou un sistema d'unificació d'espais verds i superfícies lliures, tant públiques com privades, per evitar que els infants es quedin isolats.

L'any següent, s'aprova el reglament "*Procediment per una ciutat adaptada als infants*" que disposa que "cada administració és constreta a vetllar, en el marc de les seves competències, pels interessos dels infants en tant que ciutadans de la comunitat i a treballar conjuntament amb l'oficina de la infància (*Kinderbüro*).

Arran dels resultats de les estadístiques d'accidents infantils de trànsit va sorgir una iniciativa complementària al programa anomenada: "*Els infants i la circulació viària*" (*Kind im Strassenverher*). Es tracta que **l'espai vial i els carrils bicicleta tinguin en compte els infants** i que es revisi la connexió entre semàfors.

El 1992 s'inaugura una nova part del **Grugapark** (Grosse Ruhrländische Gartenbau-Austellung). El **Grugapark** és una gran superfície verda dins la conca del Ruhr de 700.000 km. És un dels parcs de temps lliures més bonics i grans d'Europa que disposa d'un Jardí Botànic. En el conjunt del parc s'hi poden realitzar gran quantitat d'activitats que es desenvolupen, majoritàriament, a l'aire lliure. Hom hi pot trobar una gran varietat d'instal·lacions: esportives, minigolf, llocs per fer carn a la brasa, piràmides de vidre, una Orangerie, jardí musical, jardí botànic, jardins temàtics, petita hípica, espai per aprendre circulació viària, camins i recorreguts per anar amb bicicleta, terrasses, parc d'aventures, un petit zoo, llocs des d'on veure ocells, pavelló musical, etc.

El 1993, s'inicia **l'apadrinament de places de lleure** sota un model de cooperació entre l'administració municipal, l'associació de protecció d'infants i el representant del districte. Aquesta pràctica s'expandeix i el 1998 ja s'han aconseguit 100 apadrinaments. També es realitzen unes enquestes per tal que les rutes escolars i els espais de lleure que freqüenten els infants siguin més segurs. El mateix any es comença a publicar un **calendari d'activitats "Res per a adults" (Nichts für Erwachsene)** que informa als petits ciutadans que 'volen fer alguna cosa' de les activitats que es van duent a terme a la ciutat.

Es continuen efectuant diverses actuacions per adaptar la ciutat als infants, de manera que se'ls presenti com menys perillosa (tant per ells com per les respectives famílies). El 1997, per exemple, es treballa conjuntament amb caixes d'assegurances sanitàries i

es presenta una sèrie d'**activitats al voltant del tema “Infància i salut”**. Es renova el plànol de carrils de bicicleta de la ciutat, i es fan campanyes per a garantir les normes de circulació (en concret el semàfors).

El 1998 el projecte “Essen: una gran ciutat pels infants” comença a formar part de la xarxa de la Fundació Bertelsmann i adquireix, així, la possibilitat d'aprendre de les administracions municipals més modernes del món, integrades al “*Cities of tomorrow*”. **El Consell de la ciutat resol per unanimitat promoure ajudes familiars i infantils** (*Kinder-und Familiendreundlichkeit*) amb la finalitat que aquestes siguin vertebradores del pla estratègic. Paral·lelament, s'insta per a què aquestes ajudes s'efectuïn modificant el sistema d'impostos administratius.

El novembre del 1999 el Consell municipal de la ciutat aprova l'estratègia: “Essen una gran ciutat pels infants”. El contingut d'aquest pla estratègic és que, paral·lelament al sistema d'impostos administratius (*Amtsteuerungssysteme*), es despleguin una sèrie de productes rellevants pels infants i/o les famílies al si de l'administració del servei d'informació d'infants-mares-pares. És a dir, es potencia la interrelació entre mares i pares d'arreu del país juntament amb les informacions actuals locals i el Fòrum infantil central, així com les diferents subseus d'aquests.

S'aposta per oferir informació dirigida als infants d'entre 9 fins a 14 anys sobre els drets dels infants i buscar la manera d'obtenir la seva valoració de la ciutat. De manera que l'any 2000 s'implanta el **Fòrum central infantil** “Els infants prenen part a la conversa” (*Kids reden mit*) on s'informa a les persones d'entre 9 fins a 14 anys sobre els drets universals dels infants (*UN-Kinderrechte*) i sobre les possibilitats concretes de participar a la ciutat d'Essen. Ells valoren les prestacions de la ciutat amb un representant de cadascun dels departaments especialitzats i es discuteix amb un membre del Consell. També s'inicia un **servei d'informació als pares i infants**. Totes les llars d'Essen amb infants menors de 8 anys seran informades addicionalment sobre qüestions de caire educatiu, activitats locals i ofertes d'assessorament educatiu així com de formació familiar. Aquesta informació es dona de forma gratuïta a les famílies.

El mateix any s'incorpora com a part integrant del pla estratègic una **enquesta a tots els pares i mares de la ciutat que tenen fills menors de 9 anys perquè valorin i aportin noves idees al programa**. D'aquí n'ha sortit que els temes que més els preocupen són: la seguretat a la pròpia zona de residència, la qualitat de les places amb aparells per jugar, l'oferta d'habitatge per les famílies amb fills i l'oferta de cura i atenció als infants. Temes, tots ells, que han començat a formar part del programa d'actuació.

(b) Saabrücken: noves polítiques per a la infància

La capital del Land de Sarre està desplegant un nombre considerable d'actuacions destinades a afavorir les condicions socioambientals per a un bon desenvolupament físic i psíquic dels infants de la ciutat. Tanmateix, no sembla que hagi elaborat (o no ha difós aquesta informació mitjançant la web de la ciutat) un projecte global i estratègic a llarg termini que englobi totes aquestes actuacions i programes.

Els programes que hi ha en funcionament a Saabrücken van dirigits a:

- Aproximar els nens i nenes a la natura i a l'adquisició de responsabilitats medioambientals (creació de jardins d'infància 'sense portes ni parets')
- Creació, dinamització i manteniment de parcs d'aventura (de moment hi ha tres parcs en funcionament)
- Creació de centres extraescolars (*Hort*) amb pedagogia més activa, de manera que els infants aprenguin a ser més independent i a desenvolupar-se en entorns socials amb gent de la seva edat i sense la tutela dels adults.
- Creació d'un programa, que encara no s'ha posat íntegrament a la pràctica, que busca el foment de la participació ciutadana juvenil. Es vol que els infants i joves formin part en el procés de presa de decisions municipals, especialment en aquells aspectes que els afecten directament.

Les intervencions específiques dels diferents programes s'expliquen parcialment a l'apartat de síntesi que segueix. A l'annex dedicat a la ciutat de Saabrücken s'expliquen més extensament. Finalment, encara es pot consultar més informació al volum annex de documentació d'Alemanys.

3. SERVEIS PER A INFANTS I FAMÍLIES A ESCALA LOCAL

A Alemanya, els serveis a les famílies a escala local varien una mica en funció de la seva localització, és a dir, depenent de si es tracta dels *Länder* de l'Alemanya de l'Est o dels de l'Oest. Aquesta distinció es plasma, també, en les denominacions dels diferents serveis. En aquest estudi s'ha fet una anàlisi de dues ciutats de dos *Länder* diferents, però ambdós són de l'Alemanya de l'Oest. Es va fer una cerca en dues ciutats de l'Alemanya de l'Est però les seves webs no proporcionaven la informació que buscàvem. Els serveis que segueixen són els localitzats a les pàgines webs de les ciutats de Essen i Saabrücken.

(A) SERVEIS PER LA PETITA INFÀNCIA

TIPUS DE SERVEI	ESSEN	SAABRÜCKEN
Escoles bressol <i>Kinderkrippen/ Krippen/ Kräbbelplätze</i>	SI	SI
Jardins d'infància <i>Kindergärten /Kitta / GanztagsKindergarte</i>	SI	SI
Jardins d'infància de dia <i>Kindertagestätten</i>	SI	SI
Jardins d'infància organitzats pels pares <i>Kinderladen/Elterninitiative</i>		SI
Jardins d'infància de portes obertes <i>Waldkindergarten</i>		SI
Mainaderes <i>Tagesmütter</i>	SI	

1. Escoles bressol - *Kinderkrippen, Krippen i Kräbbelplätz*

Descripció: Acullen infants des del primer mes (o des dels quart) fins a 36 mesos. L'atenció pedagògica d'aquests serveis no només fa referència als aspectes físics (higiene, cura del cos, etc.), sinó que cada vegada més es procura la incentivació pedagògica així com la sociabilització de l'infant. La tendència actual, per tant, és a desenvolupar una *pedagogia de les Krippen* i fomentar la interacció social entre infants menors de 3 anys. Aquests no estan separats, necessàriament, per grups d'edat. L'horari és de 7.00 a 16.30 hores. A l'estiu es tanca durant un curt període de temps.

Cost per les famílies: la participació de les famílies depèn dels seus ingressos.

Titularitat: n'hi ha de municipals i de privades.

2. Jardins d'infància - Kindergärten

Descripció: Acullen infants d'entre 3 i 6 anys. Alguns agrupen els infants per edats i d'altres no. S'obren els matins i, en certs casos, també a les tardes. Els horaris són variables i tendeixen a flexibilitzar-se segons les demandes de les famílies, bàsicament, segons les necessitats de les mares o pares de família monoparental i de les famílies en les quals tant el pare com la mare treballen.

L'objectiu bàsic dels *Kindergarten* és el de preparar els infants per l'escola, compensar les desavantatges socials i assegurar que tots els infants comencen l'escola amb les mateixes oportunitats. Darrerament, hi ha hagut canvis dirigits a desenvolupar les seves habilitats socials. Alguns *Kindergarten* integren infants amb discapacitats. Els centres on els infants no estan agrupats per edats posen l'èmfasi en possibilitar les relacions entre infants de diferents edats per compensar el fet que molts creixen sols a casa sense germans/nes.

Titularitat: n'hi ha de municipals i d'altres d'associacions religioses o privades.

3. Jardins d'infància de tot el dia - Kindertagesstätten / Kitta / GanztagsKindergarte

Descripció: són centres molt semblants als jardins d'infància però se'n distingeixen per tenir horaris més amplis (entre 10 o 12 hores per dia començant a les 6.00 hores). Es dona l'esmorzar i dinar i s'ofereix la possibilitat de relaxar-se i dormir.

Cost i modalitat de pagament: depèn dels ingressos de cada família. La llei sobre centres de dia per a infants regula un cost uniforme per a tots els *Länder*. La cura d'un infant durant el migdia (12.30-14.00) implica un cost addicional que inclou el dinar.

Costos d'alimentació en els centres municipals: Si els infants que no es queden normalment a dinar el dia que sí que ho fan paguen 3,83 E per cada àpat. En el cas de famílies amb pocs ingressos que no perceben ajuda estatal, l'Oficina de Joventut municipal assumeix els costos. El mateix s'esdevé amb els destinataris d'ajuda per subsistència (renta mínima). Es podran retornar els costos d'alimentació quan l'infant no hagi dinat al jardí d'infància durant 5 dies seguits per malaltia. La devolució puja a 1,53 E per dia i fins a 24,03 E al mes.

Titularitat: n'hi ha de municipals i de privats

4. Jardins d'infància d'iniciativa de pares i mares - Kinderladen / Elterninitiative

Descripció: centres equivalents als jardins d'infància però amb pautes pedagògiques pròpies pactades entre els educadors, els pares i les mares. S'emfatitza amb vehemència l'aprenentatge social, l'experiència que ofereix la naturalesa, l'expressió creativa i l'experiència pràctica de la vida quotidiana. La participació de les mares i pares hi és rellevant de manera que s'aconsegueix una estreta relació entre mares-pares-educadors/res-infants. Els horaris són de 7.00 a 17.00 hores aproximadament.

S'efectuen gran quantitat d'activitats ben diverses. Els infants discapacitats realitzen totes les activitats en la mesura de les seves possibilitats.

Costos:

Sense dimecres a la tarda 117,60 euros de cura dels infants + 35,79 euros del menjar.

Amb dimecres a la tarda: 125,27 euros de cura dels infants + 35,79 euros del menjar.

Provisió i titularitat: privada associativa.

5. Jardins d'infància 'sense portes ni parets' - Waldkindergärten

Descripció: tant la idea com el concepte del jardins d'infància al bosc sorgeixen de Dinamarca arran de la relació de les incitadores del projecte amb la natura i dels records de la pròpia infantesa (jugar a l'aire lliure amb ben poques restriccions) i del seu interès per desenvolupar alternatives pedagògiques als jardins d'infància.

Es parteix de la base que els infants necessiten moure's, jugar, connectar directament amb la naturalesa, compartir les estones de joc amb altres infants de la mateixa edat, etc. El projecte posa l'accent en l'experiència que aporta tenir una intensa relació amb la natura en el creixement i desenvolupament dels infants. Es tracta, fonamentalment, de crear i potenciar un entorn favorable per a l'educació mediambiental, tant teòric com pràctic. A la llarga es vol que part dels criteris pedagògics que es fomenten en aquestes instal·lacions es vagin estenent i implementant als jardins d'infància tradicionals.

S'han desenvolupat diverses modalitats de "jardins d'infància sota el cel lliure" de les que se'n poden distingir tres de diferents:

- a) Els "jardins d'infància del bosc" o "jardins d'infància a la natura" en un sentit més pur pel que fa a la idea inicial. En aquests, els infants cada dia van a la natura i no tenen un allotjament fix. El terme "jardins d'infància a la natura" s'empra quan l'espai de reconeixement, de contemplació i de moviment no és el bosc, sinó un prat o camp o platja.
- b) Els "grups d'excursionisme" consolidats. Depenen dels jardins d'infància i, en cas de necessitat, tenen un sostre on allotjar-se.
- c) Els grups per a fer excursions en els quals els infants decideixen cada dia si prenen part o no del grup d'excursió.

Funcionament comú a tots els "jardins d'infància sense portes"

- Grup màxim de 15 infants entre els 3 i 6 anys
- Tenen un contacte diari amb la natura de 3 a 5 hores diàries a partir de les 9.00h.
- Acostumen a caminar entre 1 i 2 Km al dia
- Els infants surten cada dia al llarg de tot l'any (menys les setmanes de vacances)
- Quan les temperatures són inferiors a 5° C es redueix l'activitat a 3 hores
- Quan no es pot estar a l'aire lliure disposen d'un allotjament d'urgència que és un jardí d'infància amb el qual hi ha un conveni

- Són atesos per un equip pedagògic format per 2 educadors/res i 1 o 2 practicants a temps parcial que sempre van preparats per a les necessitats bàsiques: farmaciola, material per a primers auxilis, equipament de protecció per la pluja, etc.
- En el cas de baixa d'un/a educador/a es disposa d'una persona substituïda. En cas de baixa de dos/ues educadors/res se suspèn la sessió i les mares i pares que treballen poden portar l'infant al jardí d'infància 'amb portes i parets' amb el qual hi ha un conveni i, en general, és a prop de casa
- L'equip pedagògic ha escollit lliurament aquesta opció educativa la qual cosa garanteix la seva motivació per treballar a un "jardí d'infància de bosc o de natura".

6. Mainaderes - Tagesmütter

Descripció: les mainaderes (que també poden ser homes) tenen cura dels infants d'altri, conjuntament amb els propis fills, a la seva llar. Tant els horaris com la quantitat d'hores són ben diverses, es pacten tenint amb compte la necessitat dels pares i mares d'una i altra família. No tenen una formació específica però acostumen a formar part d'associacions que les validen professionalment.

Finançament: l'assistent maternal rep un sou per efectuar aquesta tasca educativa i d'atenció als infants. L'associació de mainaderes del *Land* ofereix a totes les persones associades una orientació de preus a cobrar (pagat per les famílies beneficiàries). També vetlla perquè hi hagi una bona entesa entre les 'dues mares' de l'infant en qüestions pedagògiques, culinàries, mitjans de comunicació, etc. per tal d'acordar el model educatiu.

Titularitat: de les Associacions de cada *Land*. Les assistents maternals associades disposen d'una federació d'àmbit estatal que regula les pautes laborals i prepara les persones que desitgin realitzar aquestes tasques. Els ofereixen cursos de formació continuada, els donen assessorament i atorguen carnets d'assistent maternal (de dos anys de durada que cal anar renovant). Amb aquest recolzament, les mainaderes es troben emparades davant la llei en casos d'accidents dels infants i propis, i de problemàtiques amb els pares i les mares usuaris. També són les associacions i, bàsicament la federació estatal, les que estableixen els tipus de contractes de manera que totes les assistents tenen regulades les condicions laborals bàsiques relatives a la seguretat social, subsidi d'atur, retencions d'hisenda, etc. Són treballadors/res autònoms/es. Hi ha d'altres associacions que depenen d'una institució religiosa, fonamentalment protestant o catòlica.

(B) SERVEIS EXTRAESCOLARS PER A LA INFÀNCIA

TIPUS DE SERVEI	ESSEN	SAABRÜCKEN
Serveis extraescolars a les Escoles primàries municipals obertes tot el dia <i>Städtische Ganztagsgrundschulen</i>		SI
Centres d'activitats extraescolars (3-12/14 anys) <i>Hörtpätze / Kinderhorte</i>	SI	SI
Centres de lleure per infants i joves del barri <i>Halboffener Hort</i>		SI
Centres de esplai <i>Kinder-und Jugendhäuser</i>	SI	
Espais de joc a l'aire lliure <i>Spielplätze</i>	SI	
Parcs d'aventura <i>Abenteuerspielplätze</i>	SI	SI
Programa infantil d'activitats d'estiu <i>Sommerferienprogramm</i>		SI
Festival de música per infants <i>Kinderrock-CD</i>		SI
Pàgina web infantil <i>Kinder-Kampus Club</i>		SI

1. Serveis extraescolars a les Escoles primàries municipals obertes tot el dia - Städtische Ganztagsgrundschulen)

Descripció: A Alemanya és molt important que existeixin aquest tipus de serveis donat que l'horari normal de l'escola primària és de matí i no hi ha classes a la tarda. En aquests centres de primària es desenvolupa un programa complet d'activitats extraescolars integrats dins la línia del centre, un cop finalitza la jornada escolar en sentit estricte.

Titularitat: municipal.

2. Serveis d'activitats extraescolars (3-12) - Hörtpätze

Descripció: Aquest servei (*Hort*) s'ofereix dins dels jardins d'infància, del recinte de l'escola primària o bé com a equipament independent. Es fa càrrec dels infants fora de les hores escolars mentre els seus pares treballen. El personal és especialitzat (pedagogs i mestres). Les activitats que s'hi fan són: jugar, llegir, fer els deures, etc.

Titularitat: pot ser municipal o privada.

3. Centres d'activitats extraescolars (6-12) - Kinderhorte

Descripció: centres municipals extraescolars on s'hi acullen infants d'entre 6 i 12 anys tot i que en alguns casos es poden acceptar joves fins a l'edat de 14 anys. El punt de partida del treball pedagògic és el desenvolupament de les necessitats emocionals durant el temps de lleure.

Titularitat: municipal.

4. Centres de lleure per a infants i joves del barri - Halboffener Hort

Descripció: centre extraescolar sociopedagògic amb una missió clarament educativa i formadora. Es tenen en compte les necessitats socials i emocionals dels infants. També hi ha una bona coordinació amb altres centres o entitats relacionades.

Aquest tipus d'institució parteix del clàssic 'centre extraescolar' però modificant-ne parcialment el concepte. El centre s'organitza pensant fomentar un lloc de comunicació i de trobada pels infants del barri que van a diferents escoles. S'ajuda, temporalment a fer els deures.

Personal: educadors/res, pedagogs/gues. Un mínim de dues d'aquestes persones han de ser homes. Les tasques més casolanes les realitza un objector de consciència que està fent el servei de prestació social substitutòria. Normalment obre de les 10.30 fins a les 18.00 hores.

Beneficiaris: Quan hi ha més sol·licitants que places es fa un sorteig. Els infants que es queden sense plaça se'ls posa en una llista d'espera. En tot cas l'adjudicació de les places d'aquestes instal·lacions municipals s'administren segons els següents criteris:

- infants que van a una escola del barri i que estan sota tutela del districte
- infants de famílies monoparentals o de mares i pares que treballen fora de casa
- infants amb situacions socials problemàtiques
- germans/es dels anteriors

Cost: les ofertes de temps lliures de tarda són gratuïtes. Cal pagar, això no obstant, l'atenció a l'infant: Primer fill 47 euros; Segon fill 35 euros; Tercer fill 24 euros. Els infants que es queden a dinar han de pagar un cost addicional de 2.30 euros per àpat.

Titularitat i provisió: municipal.

5. Esplais per a infants i joves- Kinder und Jugendhäuser

Descripció: Centres on els infants i joves poden compartir i passar el temps de lleure amb persones de la seva edat. S'hi organitzen activitats diverses: activitats creatives, esports, ofertes culturals (teatre, concerts de música, etc.), ofertes de mitjans audiovisuals (vídeos, ordinadors, etc.), excursions i visites a museus o parcs d'atraccions, acampades, projectes amb escoles sobre diversos temes, etc.

Titularitat: Municipal, també hi participen associacions sense ànim de lucre.

6. Espais de joc a l'aire lliure - *Spielplätze*

Essen ha desenvolupat un pla estratègic per poder oferir una gran quantitat i varietat d'espais de joc i d'activitats a l'aire lliure a la ciutat. Molts d'aquests es focalitzen al Gruagapark Essen² (gran espai verd situat al mig de la conca del Ruhr) Des de l'administració local es gestiona la cura i manteniment d'àmbits de joc així com la seguretat viària a l'interior de les instal·lacions.

Al Gruagapark hi ha **L'Escola de natura** (*Schule Natur*) on s'imparteixen cursos per infants en edat escolar i cedeix, en lloguer, espais destinats a festes infantils, seminaris i cursos de vacances infantil. També hi ha una **Escola d'Educació Viària** (*Schulverkehrserziehung*) oberta cada dia a partir de Setmana Santa i fins al final de les vacances de tardor. Durant els temps lliure dels dies laborals, els dissabtes, diumenges i dies festius, tots els infants entre 8 i 12 anys poden assistir-hi diàriament de 15.00h fins a 18.00h.

7. Parcs d'aventures - *Abenteuerspielplätze*

El seu projecte educatiu planteja que vivim en una societat on els canvis en les relacions econòmiques i socials porten a noves cultures i estils de vida. Allò que abans es donava per descomptat en el procés de socialització, i estava a l'abast de tothom (natura, veïnatge, espais lliures, grups informals de la mateixa edat, etc.), avui s'ha d'oferir de manera artificial. El carrer ja no és un espai de joc. La infantesa s'ha isolat i urbanitzat. En aquest context, els parcs d'aventures persegueixen l'objectiu pedagògic de millorar les condicions de vida dels infants que viuen en zones urbanes amb poques possibilitats de joc lliure i ampliar les seves experiències vitals. Amb aquesta finalitat es plantegen espais que puguin facilitar:

- La comunicació personal i la formació, sense la tutela directe dels adults.
- Les dinàmiques lliures de grup que fan créixer en responsabilitat i autonomia.
- La convivència entre infants de diferent classe social, raça, religió o sexe.
- El recolzament a infants desfavorits socialment i individualment.
- L'adquisició de noves experiències per una millor comprensió del món.
- El joc i el gaudi diferent al que ofereix el món del consum
- La trobada amb la naturalesa.

Les activitats que els infants i adolescents poden escollir són ben diverses:

- La casa per jugar amb jocs de taula i d'interacció grupal, pintar, experimentar, fer bricolatge, cuinar, patins, etc.
- Treballs manuals amb materials i tècniques diverses.
- Construcció de cabanes de tot tipus

² Veure document adjunt: Essen una gran ciutat pels infants.

- Granja d' animals on es pot aprendre a tenir cura i alimentar animals.
- Jardineria i hort on es pot aprendre a plantar, sembrar ... al llarg de les estacions.
- Cuina on aprendre a fer pa i a tenir una alimentació sana i equilibrada.
- Espais diversos per a foc de camp, taules per a jugar a ping-pong, camp de bàsquet, gronxadors, tobogan d'aigua, casa per jugar de sorra i altres instal·lacions...
- Gimnàs
- Programa d'activitats amb excursions, esport, bici, acampades que intensifiquen els processos i les dinàmiques de grup com excursions de dia i d'altres ofertes per passar les vacances.

Personal implicat

- Equip fix de personal qualificat amb coneixements diversificats i un grau elevat de competència organitzativa. Planifica els continguts i les activitats anuals i elabora el pla de finançament.
- Personal col·laborador especialitzat en activitats culturals, esportives i sociopedagògiques. Cada parc disposa de mitjans financers per contractar especialistes col·laboradors.
- Objectors de consciència com a personal addicional de suport.
- Personal de manteniment del parc. En el marc de la llei estatal d'ajuda al treball (BSHG-*Hilfe zur Arbeit nach dem Bundessozialhilfegesetz*) algunes persones que han rebut el permís de residència (*Grünkarte*³) col·laboren amb tasques tècniques pel manteniment diari del parc. Això fa possible que el personal fix es dediqui, únicament, a tasques pedagògiques i a la planificació del treball.

8. Programa infantil d'activitats d'estiu - Sommerferienprogramm

Hi ha ajuntaments que, cada estiu, conjuntament amb altres entitat i institucions de la ciutat o del *Land*, preparen un programa d'activitats lúdiques pels infants. Normalment es recorre a contribucions financeres d'empreses de la ciutat. Les activitats proposades són d'aquest tipus:

- Cursos d'immersió per a infants majors de 5 anys. Ho gestiona i posa el personal, coneixements i equipament l'Associació Submarinista i una empresa de societat limitada. Ho paga el Bank 1 Saar. Preu: gratuït.
- Parc de pirates: jocs de pirates i confecció de vestits de pirates i/o amb motius mariners. Vaixell de pirates amb el capità Hook i els seus mariners.
- Construcció d'un vaixell de fusta.
- Regata de vela per infants d'entre 7 i 12 anys
- Música: diversos grups.
- Passejada amb canoa per a infants.

³ La carta verda és una mesura que es va aprovar fa un parell d'anys a Alemanya per fomentar i facilitar l'ingrés de mà d'obra immigrant qualificada, sobretot informàtics.

9. Festival de música per infants - Kinderrock-CD

Festivals de música anuals on hi toquen grups infantils. Es preparen en el marc dels espais extraescolars de tarda de les escoles primàries de tot el dia. Es grava un CD amb la música de bandes infantils.

Beneficiaris: infants d'entre 6 i 10 anys.

Finançament: municipal conjuntament amb espònsors que han col·laborat a la gravació del disc (bancs o caixes d'estalvi, entitats, emissora de ràdio infantil).

10. Pàgina Web infantil

Els infants es poden abonar al Kinder-Kampus club. Aquest ofereix seguretat pels infants a internet, amb un software que els permet aprendre jugant la *Webschool* (escola Web) que s'ha realitzat conjuntament amb l'editorial Westermann. Disposa d'un buscador perquè els infants descobreixin internet, un xat per a fer deures on es responen les preguntes dels infants, més de 100 jocs online i una revista, també, online on cada dia hi ha les notícies per a infants.

(C) SERVEIS PER A PARES I MARES

TIPUS DE SERVEI	ESSEN	SAABRÜCKEN
Oficina infantil <i>Kinderbüro</i>	SI	(*)
Centres d'informació i assessorament a les famílies <i>Familienberatung</i>	SI	
Centre social pediàtric per les famílies amb fills <i>Sozialpädiatrisches Zentrum</i>	SI	
Servei d'assessorament escolar <i>Schulberatung</i>	SI	
Servei d'assessorament psicofísic escolar <i>Schulpsychologische Beratung</i>	SI	
Institut de psicologia infantil i juvenil <i>Jugendpsychologisches Institut</i>	SI	

(*) Cal recordar que el fet que no hàgim trobat informació a Saabrücken sobre aquests serveis no implica, necessàriament, que no existeixin.

1. Oficina d'informació infantil - Kinderbüro

Descripció: Oficines de creació municipals dedicades a informar de tot el que la ciutat ofereix pels infants i les famílies.

Titularitat: municipal.

Provisió: municipal.

Cost per les famílies: servei gratuït.

2. Centres d'informació i assessorament a les famílies - Familienberatung

Descripció: és un servei d'atenció a les famílies que es troben en alguna problemàtica referida als infants. Hi poden trobar informació i recolzament sobre qüestions jurídiques, d'allotjament als jardins d'infància, de descàrrega de la feina de cura familiar i de la llar o sobre com connectar amb grups de mares i pares.

Titularitat: municipal.

Provisió: municipal.

3. Centres sociopediàtrics per a les famílies amb fills - Sozialpädiatrisches Zentrum

Descripció: Serveis per pares i mares que necessiten ajuda per superar els problemes quotidians amb el seu fill o filla.

S'atenen problemes psicomotors, de llenguatge o de comportament social i també s'atenen qüestions relacionades amb les dificultats de l'infant a l'escola o al jardí d'infància. També es tracten qüestions mèdiques relacionades amb dificultats neurològiques, discapacitats físiques i/o psíquiques. S'hi fan anàlisis neuropediàtrics de tots els àmbits de desenvolupament. Es donen consells als pares, diagnòstics neuropsicològics, i es fa gimnàstica de recuperació, teràpia de llenguatge, logopèdia, etc.

Cost per les famílies: Els costos van a càrrec de la seguretat social (i/o assegurances privades).

4. Servei d'Assessorament Escolar - Schulberatung

Descripció: l'objectiu general és l'assessorament escolar pel desenvolupament òptim de les aptituds cognitives, les capacitats socials i l'estabilitat emocional dels infants en el marc de l'escola. Psicòlegs i psicòlogues de l'oficina d'assessorament treballen conjuntament amb mares, pares i mestres per resoldre els problemes que sorgeixen a l'àmbit escolar i per fomentar el desenvolupament d'unes millors condicions d'aprenentatge.

Un altre servei és l'assessorament individual a través de diagnòstics psicològics i plans d'intervenció. També s'hi fan conferències, formació continuada per mestres, projectes de treball i cooperació en el marc de la formació de l'escola.

5. Servei d'assessorament psicofísic escolar - *Schulpsychologische Beratung*

Descripció: Servei d'assessorament psicofísic i psicològic a les persones, a les famílies i a les escoles. S'ofereix diagnòstic, assessorament i recolzament dels problemes generals: aprenentatge, rendiment escolar, comportament així com de desajustaments emocionals. També es dona assessorament per millorar la capacitat de planificació de la carrera escolar, i millorar el clima de treball en grups d'aprenentatge (manera de resoldre els conflictes pacíficament). S'aconsella als pares respecte dels fills i la cooperació amb els centres extraescolars.

Per al professorat, el servei ofereix assessorament individual de supervisió de la seva tasca. També hi ha cursos de formació continuada. Es considera rellevant tot allò que pugui implicar una millora del clima escolar. Es garanteix sempre i en tots els casos la confidencialitat de l'assessorament.

Cost per les famílies: és un servei gratuït.

6. Institut de psicologia infantil i juvenil - *Jugendpsychologisches Institut*

Descripció: Institut municipal que conté un jardí d'infància terapèutic. L'ajuntament ofereix assessorament, a través de l'Institut de psicologia juvenil i teràpia per a infants, joves adults, pares i mares, etc. en els següents casos:

- quan es tenen dubtes sobre l'educació/formació dels infants i joves
- quan els preocupa el desenvolupament del seu fill/filla
- quan hi ha conflictes dins la família
- quan algú sent que no pot solucionar sol els propis problemes.

Els joves poden dirigir-se al personal de l'Institut, especialitzat en teràpia i pedagogia, sense els pares. Les consultes es poden fer en turc, francès o anglès.

Cost per les famílies: servei gratuït.

(D) SERVEIS SOCIALS PER A INFANTS I FAMÍLIES EN SITUACIONS ESPECIALS

TIPUS DE SERVEI	ESSEN	SAABRÜCKEN
Assessorament per a pares i mares sols per cercar feina <i>Beratungsstelle für Allein Erziehende Sozialhilfeempfänger/Innen mit häuSlicher Bindung</i>	SI	
Allotjament de menors sense sostre <i>Unterbringung Minderjährige</i>	SI	
Acolliment infantil i juvenil municipal <i>Heimunterbringungen in städt. Kinderheimen</i>	SI	
Servei de previsió del risc social en menors i joves <i>Jugendschutz</i>	SI	
Ajuda terapèutica <i>Therapeutische Hilfen</i>		SI
Instal·lacions especials per infants disminuïts <i>Behinderte Kinder in Sondereinrichtungen</i>	SI	

1. Assessorament per a pares i mares sols per cercar feina - *Beratungsstelle für Allein Erziehende Sozialhilfeempfänger / Innen mit häuSlicher Bindung*

Descripció: Servei d'assessorament que forma part del programa ProChiP⁴. L'objectiu principal és recolzar a mares i pares per la seva (re)integració en el mercat laboral.

Els treballadors especialitzats d'aquest programa ofereixen ajuda personalitzada i, si cal, van al domicili de les persones beneficiàries. El servei és descentralitzat i compte amb 17 delegacions de l'administració social repartides al llarg i ample de tota la ciutat.

Beneficiaris/es: mares o pares que siguin destinataris de prestacions socials i que tenen responsabilitats domèstic-familiars.

Cost per les famílies: és un servei gratuït.

⁴ Programa per donar oportunitats per una integració social i pel desenvolupament de les perspectives personals (*Programm als Chance für eine gesellschaftliche Integration und zur Entwicklung persönlicher Perspektiven*).

2. Allotjament de menors sense sostre - *Unterbringung Minderjähriger*

L'ajuntament posa al servei dels menors que no tenen domicili 9 oficines de districte que es dediquen a buscar-los habitatge. També els remet als serveis socials i a l'oficina de joventut.

Titularitat: municipal.

3. Acolliment infantil i juvenil municipal - *Heimunterbringungen in städt. Kinderheimen*

Descripció: és un servei pels infants i joves que, degut a una situació d'emergència o una crisi a la seva família, necessiten un nou allotjament que és gestionat pels serveis socials. Disposa d'una casa 'mare' (que porta una associació) on hi viuen prop de 60 infants i joves. En altres grups residencials s'ofereixen 54 places més.

A la seu de la casa 'mare' (*Kinderheim Funkestiftung*) s'hi ofereixen 51 places per a infants de 6 a 16 anys, 5 places per a joves d'entre a 16 i 21 anys, un apartament per joves majors d'edat, i un apartament per una família monoparental amb un màxim de 5 fills/es.

En els altres grups residencials hi ha cinc espais-habitatges diferents: un per a grups de curta durada tutelats, l'altre per a grups independents, i la resta per grups regulars.

Titularitat: municipal.

4. Servei de previsió del risc social en menors i joves - *Jugendschutz*

Descripció: Té com a objectiu protegir els menors dels perills de la societat actual, amb el suport del centre d'informació juvenil. Alguns dels problemes que s'hi tracten són: les addiccions, la violència dels i envers els infants i joves, l'educació envers el consum, els perills respecte del trànsit, els perills de cosmovisions extremes ja siguin religioses o polítiques, la protecció del treball juvenil, les qüestions legals, etc.

Titularitat: municipal.

5. Escoles estatals d'infants sota tutela - *Staatliche Schulaufsichtsbehörde für Grund-, Haupt- und Sonderschulen*

El municipi gestiona escoles d'educació primària, secundària o d'altres específiques d'educació especial pels infants i joves que estan sota tutela de l'administració per causa de problemes psicològics, familiars i/o socials en general.

6. Ajuda terapèutica - Therapeutische Hilfen

Descripció: Es tracta d'un servei preventiu que, seguint les lleis d'ajuda a la joventut, s'ha creat per evitar els refusos a l'escola.

És una oferta destinada als infants de l'escola primària per actuar de forma preventiva per fomentar conductes socials, estabilitat emocional i capacitat de relació en el context social, familiar i escolar.

Els grups són de 12 infants. El personal terapèutic és constituït per pedagogs, mestres, psicòlegs i educadors amb una formació addicional o bé amb força anys d'experiència laboral dins d'aquest camp.

Beneficiaris/es: escolars de primària de la ciutat que tenen problemes de treball, aprenentatge, trastorns parcials de rendiment com ara els de lectura i escriptura, dificultats amb els càlculs i/o trastorns de comportament (hiperactivitat, dificultats de concentració, components agressius i depressius..., por social, ...). Els infants amb problemes de deficiència intel·lectual **no** són tractats en aquest grup.

Finançament: hi ha una associació municipal que porta les directives adequades pel 70% dels costos de personal. El 30% restant d'aquest cost, així com el 100% dels costos de béns, van a càrrec del municipi.

Titularitat: municipal o mixta (ajuntament i associacions diverses).

Provisió: ajuntament per les municipals i ajuntament amb col·laboració amb les associacions que tenen altres titularitats.

Cost per les famílies: gratuït.

7. Instal·lacions especials per infants disminuïts - Behinderte Kinder in Sondereinrichtungen

Descripció: Serveis de tutories, consultes, investigacions, anàlisis mèdiques i teràpia per disminuïts. Dins d'aquests serveis hi ha els de l'oficina delegada de sanitat que compte amb un centre d'assistència als disminuïts. Aquest centre és per a infants a partir de 6 anys. Les seves línies de treball són:

- ajuda (jurídica, financera i tècnica) a les situacions de vida quotidiana dels infants
- consulta en cas de conflictes.
- residències adequades als disminuïts.
- informació sobre espais de temps lliure, vacances i esport per a disminuïts.

Titularitat: municipal.

4. PRINCIPALS FONTS D'INFORMACIÓ

Les principals fonts d'informació a les quals s'ha recorregut en aquest apartat han estat, fonamentalment, les pàgines web dels ajuntaments. En aquestes s'hi poden localitzar les polítiques municipals que cadascuna de les ciutats està duent a terme actualment. Les pàgines concretes són:

- www.essen.de
- www.saabruecken.de

La informació de la ciutat d'Essen, rellevant per nosaltres, està molt més organitzada perquè la ciutat compta amb un projecte estratègic de cara al suport de la infància. Així, la pàgina web d'aquesta gran vila té entrades directes als serveis i prestacions referents a les famílies en general i al joves i infants, de manera més concreta. A més, en alguns casos, remetent a la persona que consulta a les lleis i/o associacions d'àmbit estatal. Saabrücken, en canvi, disposa d'una web on els serveis hi són descrits de forma molt breu. Malgrat tot, es pot accedir a un *link* que permet obtenir informació de tots els programes puntuals que s'estan gestant.

S'ha buscat informació, a més, a la pàgina web de les mainaderes, ja que els serveis que aquestes ofereixen no estan reglamentats pels ajuntaments, sinó que estan associades per *Lands*. Hi ha una federació que integra i marca les directrius de les associacions regionals:

- www.tagesmuetter-bundesverband.de

Cal esmentar, a més, l'existència d'una pàgina web prou rellevant per aprofundir més en el tema de les polítiques familiars d'àmbit local a Alemanya. Es tracta de la Xarxa per les famílies locals i regionals (Netzwerk für Ortliche und Regionale Familien Politik):

- <http://www.ies.uni-hannover.de/Netzwerk/NWHome.shtml>

L'objectiu d'aquesta pàgina és el de proporcionar informació per a grups de pressió o associacions que tracten temes sobre la situació de l'àmbit familiar a Alemanya. També adjunta material i ofereix adreces i telèfons, és a dir, tot tipus de contactes entre iniciatives locals dirigides a les famílies i a la infància. Bàsicament es pot trobar informació sobre: orientació familiar, condicions dels habitatges, família i treball, serveis de cura envers els infants, suport a les famílies, suport sanitari i de salut, treball cultural i social familiar, família i educació i, finalment, autoajuda i consells per les famílies.

Aquesta informació no ha estat consultada en aquest informe per limitacions temporals.

SUÈCIA:
Prestacions municipals per a infants i famílies

SUÈCIA : Stokcolm i Malmö

1. L'ESTAT DEL BENESTAR SUEC I LES COMPETÈNCIES DE L'ADMINISTRACIÓ LOCAL EN L'ÀMBIT D'INFÀNCIA I FAMÍLIA ¹

1.1. El model de benestar suec: Elements generals

El model de benestar suec es caracteritza per dos elements fonamentals:

1. Èmfasi en polítiques socials universals. Conjuntament amb Dinamarca és el país amb una menor desigualtat econòmica. Per aquest motiu, l'assistència social per situacions de precarietat no és un dels components més importants de la política social sueca.
2. Gran importància de la política laboral i existència d'un important lligam entre el mercat laboral i les polítiques socials. Un dels requisits del model escandinau és la plena ocupació, perquè si el finançament de la despesa social ha de provenir bàsicament d'una fiscalitat progressiva, convé que treballi tothom que pugui. Tothom contribueix al sistema, tothom se'n beneficia, però alhora tothom en depèn.

Com a conseqüència d'aquesta opció política:

- a) S'accentuen les polítiques laborals actives (per exemple, formatives) i no passives (per exemple, subsidis d'atur)
- b) Les polítiques que fomentin la igualtat de gènere, per exemple, estimulant la màxima inserció de les dones al mercat de treball, inherent al principi de plena ocupació per a tots els ciutadans o reforçant els permisos de paternitat.
- c) El model de benestar s'articula bàsicament a través de la política familiar, de la política de la gent gran i del sistema de pensions.

La política familiar

Suècia té una política familiar definida explícitament i institucionalitzada, elaborada a l'entorn de la infància. Aquesta va emergir davant la preocupació per la baixa natalitat als anys 30. Per tant, bàsicament tenia objectius pronatalistes. Posteriorment a la II Guerra Mundial, moment en el qual la natalitat va augmentar, es va desenvolupar a l'entorn de la infància (*children-friendly policy*): la idea fonamental que s'ha imposat és que un estàndard de vida raonable per les famílies, també ho serà pels infants.

Tenint en compte els canvis en l'estructura familiar tradicional i del rol dels sexes que es van començar a produir als anys 70 i que encara es manifesten en l'actualitat, també tenen gran importància les mesures de conciliació entre la vida familiar i la professional.

¹ Per a més informació general sobre l'estat de benestar suec (marcs legals, organismes competents, prestacions econòmiques universals, fonts d'informació, etc.) vegeu el document "La política familiar i de gent gran a Suècia" (Diputació de Barcelona-CIL. Document intern) que ha estat la font d'informació per elaborar aquest apartat.

Objectius de la política de família

a) De caràcter pronatalista, intenten compensar el cost econòmic de tenir-mantenir fills en el cas de les transferències econòmiques. De forma secundària, també tenen objectius de justícia social en el cas de subsidis concrets com els d'habitatge. L'objectiu del govern és que s'anivellin les despeses entre les famílies amb fills i les famílies que no en tenen.

b) De conciliació de la vida professional i familiar intentant mantenir els pares i mares com a éssers individuals i independents, "actius" en relació als fills, en el cas dels "beneficis parentals" i en el cas dels serveis de caràcter assistencial. Per exemple, atesos els canvis en l'estructura familiar i dels rols de la parella, al 1985 el *Riksdag* va decidir que tots els infants a partir dels 18 mesos i fins l'edat d'escolarització obligatòria haurien de tenir accés a un programa

Elements claus de la política familiar actual a Suècia

- 1) La protecció a la infància, sobretot a través de programes assistencials de caràcter educatiu i sanitari
- 2) La redistribució dels ingressos per assegurar uns estàndards de benestar igualitaris via transferències monetàries, compensant a més el cost de tenir i educar un fill;
- 3) Les mesures per facilitar la conciliació entre vida familiar i laboral.

Actualment ja s'han superat els efectes de la crisi econòmica de principis dels anys 90 i les repercussions indirectes que tingué sobre les famílies (per la retallada de les transferències directes, l'augment dels impostos, el creixement de l'atur, etc.). La protecció del govern a les polítiques i programes familiars només van ser objecte de petites retallades.

Tenint en compte que la natalitat sueca ha estat la més alta d'Europa durant molts anys, que la mortalitat infantil és la més baixa, i que la pobresa infantil associada a trencaments familiars és gairebé inexistent, etc., el govern suec té clar l'èxit de la seva política familiar, que cal examinar en el marc del model escandinau de benestar. L'element nuclear d'aquest model és oferir la possibilitat als pares i mares perquè desenvolupin feines remunerades.

També podem apuntar que un dels elements innovadors sobre el que s'està treballant és la definició de drets dels infants com a ciutadans i consumidors, accentuant la necessitat de millorar la situació dels infants en situació de precarietat. En aquest sentit, és possible que també s'acabi donant una major importància als programes d'assistència social no universals que fins ara han estat secundaris (per donar resposta a situacions de precarietat concretes i temporals atès l'augment de mares solteres, atur juvenil, etc.).

Competències del govern central

L'Estat, a través de la legislació, estableix el marc bàsic de les accions locals i exerceix funcions de supervisió i control d'aquestes a través de la definició d'objectius. Aquest sistema s'acostuma a fer operatiu a través de les agències nacionals que implementen les lleis nacionals a través de les directrius ofertes pel ministeri corresponent i s'encarreguen de la inspecció i de l'avaluació de les mateixes. Evidentment l'Estat

també pot incidir indirectament a l'estatus financer local, a través de la política econòmica (al 91-93 per exemple va imposar límits al creixement de les taxes locals).

Competències del govern local

Els governs locals, generalment els municipis², han de definir plans operatius per cada servei (per exemple, programes pre-escolars a través de centres de dia, guarderies, etc., programes d'assistència a domicili i altres pels infants no escolaritzats, pels escolaritzats o per la gent gran, centres de lleure, recreatius, esportius, etc.) en funció dels objectius fixats a nivell nacional. En aquests plans han de decidir diferents aspectes relatius al finançament, l'organització i el desenvolupament dels mateixos, sobre els que tenen un ampli marge de decisió.

Per altra banda, també poden prestar serveis de forma voluntària sobre els quals la supervisió de l'Estat o és inexistent o molt menor (en funció del grau de regulació estatal). En aquest sentit cal destacar la tendència a la desregulació iniciada a principis dels anys 90 a través de la Llei de Govern Local (1991), que va donar un ampli marge d'actuació als municipis sobre amplis sectors educatius i de serveis socials que incideixen especialment a la política familiar. En paral·lel, també cal destacar la tendència a augmentar el control sobre la gestió operativa local per part de l'Estat.

Pel que fa al finançament d'aquestes polítiques, es pot apuntar que les transferències econòmiques directes a les famílies i a la gent gran (els subsidis) provenen de l'Estat. En canvi, els serveis de caràcter assistencial estan fortament subsidiats i els usuaris dels serveis acostumen a pagar només una petita part del cost dels mateixos, però en aquest cas el finançament és municipal. Els municipis ho financen majoritàriament a través de la imposició local (80%) i la resta a través de subvencions estatals.

1.2. Els serveis a la infància i les competències municipals

Els serveis suecs d'atenció a la infància³ aconsegueixen una doble funció: per una part, fer possible que els pares i mares conjuguin el seu paper de progenitors amb el treball o els estudis, i, per l'altra, recolzar i estimular el desenvolupament físic i intel·lectual dels menors, tot contribuint a que puguin gaudir de bones condicions de criança.

Aquesta doble orientació va quedar determinada a començaments de la dècada dels 70, quan va començar la gran ampliació d'aquests serveis. Juntament amb l'assegurança de maternitat i paternitat (que dóna al subsidi parental) i l'assignació per fill a càrrec, els

² Els comptats tenen competències obligatòries en educació superior (només gestió d'infraestructures i personal), hospitals i assistència sanitària general (compartida amb els municipis), assistència dental i gestionen algunes guarderies. També sobre l'assistència a persones amb disminucions psíquiques i altres col·lectius amb necessitats específiques.

³ A l'annex es pot consultar el document *Childcare in Sweden*, que ofereix una informació descriptiva del ventall de serveis d'atenció a la infància que ofereix aquest país nòrdic. Bona part de la informació que es recull en el nostre escrit prové d'aquesta font, que també ha estat consultada per l'Institut Suec per confeccionar la seva pàgina informativa sobre serveis a la infància.

Per un aprofundiment en la realitat sueca hem recollit a l'annex, a més, dos documents elaborats per l'Agència Nacional Sueca per l'Educació, anomenada *Skolverket*: el primer d'ells és un recull de dades descriptives sobre atenció als infants i escolarització a Suècia (2000); i el segon un informe presentat a la OECD sobre l'educació de la petita infància i la política de cura dels infants a Suècia (1999).

serveis d'atenció a la infància han estat un dels pilars de la política familiar sueca, al mateix temps que han tingut un contingut pedagògic explícit. Al llarg d'aquest últims anys s'han vingut emfasitzant cada vegada més els aspectes de política educativa, i el juliol del 1996 es va transferir la responsabilitat d'aquests serveis des del Ministeri de Salut Pública i Assumptes Socials al d'Educació i Ciència (*Child care in Sweden*, Skolverket, p.3. Document consultable a la web www.skolverket.se).

Tal i com han quedat configurats actualment, els serveis públics d'atenció a la infància estan destinats als infants d'1 a 12 anys. Als pàrvuls que encara no han iniciat la seva escolarització se'ls ofereixen activitats preescolars (*förskoleverksamhet*); als que ja han arribat a l'edat escolar, l'*atenció escolar (skolbarnsomsorg)*. A Suècia els nens/es comencen la seva educació obligatòria als set anys, però gairebé tots assisteixen durant el curs anterior a la classe de preescolar voluntària. Això significa que, en principi, les activitats preescolars estan destinades als pàrvuls d'1-6 anys, mentre que l'atenció escolar la reben els nens i nenes de 7-12 anys.

Legislació i competències

La llei estableix que els municipis tenen l'obligació de disposar d'activitats pre i extraescolars pels nens i nenes en la mesura necessària per tal que els pares puguin treballar o estudiar. Aquesta obligació també s'aplica als nens/es que tinguin necessitats especials d'atenció, independentment de l'ocupació que tinguin els pares. Així doncs, el municipi cal que posar a disposició dels menors les places requerides "sense demora, a menys que sigui justificada" –és a dir, com a màxim després de tres o quatre mesos des que els pares en manifestin la seva necessitat- i tan a prop de la llar del menor com sigui possible. S'han de prendre en consideració, en mesura raonable, els desigs dels pares.

Els municipis assumeixen, a més, la responsabilitat de garantir la qualitat dels serveis. Han de contractar personal amb la titulació, la formació i l'experiència necessàries per tal d'assegurar que les necessitats de benestar dels infants són cobertes. L'Estat contribueix al finançament concedint als ajuntaments un seguit de subsidis que avui ja s'han convertit en generals.

Durant el període d'ampliació dels serveis d'atenció a la infància el control estatal va ser molt més fort. Amb la finalitat de garantir una qualitat dels serveis elevada i uniforme, la direcció Nacional de Sanitat i Benestar Social (*Socialstyrelsen*) –que llavors era l'autoritat supervisora- va emetre recomanacions i directrius relatives als locals, a la formació del personal, al nombre màxim d'infants a cada grup d'edat i d'altres aspectes. Els subsidis estatals per a fins específics van ser aprofitats per estimular l'ampliació dels serveis i per controlar l'orientació de l'activitat.

A la dècada dels 90 es va modificar la distribució de les competències entre l'Estat i els municipis. L'anterior sistema d'administració més cenyit a reglaments ha estat substituït per un sistema més orientat als objectius i els resultats. Això significa que l'Estat estableix les fites generals de l'activitat, mentre que els municipis en són responsables de la seva execució .

Actualment la Direcció Nacional d'Educació (*Skolverket*) és l'autoritat competent en la supervisió de l'atenció a la infància i les escoles. Entre les seves funcions es compta la

d'assegurar mitjançant el seguiment, l'avaluació, el desenvolupament i la supervisió que s'acompleixin els objectius nacionals d'aquestes activitats, al mateix temps que es recolza el seu desenvolupament ⁴

Els municipis assumeixen una responsabilitat especial respecte als menors que per raons físiques, psíquiques o d'altra mena necessitin un recolzament especial. Conforme a la llei, a aquests infants se'ls ha d'oferir places en centres preescolars o extraescolars si les seves necessitats no es poden satisfer d'una altra manera. El nen no només té dret a una plaça, sinó a uns serveis que compleixin uns estàndards que garanteixin que les seves necessitats educatives especials són cobertes adequadament. A més, els municipis tenen l'obligació d'esbrinar, mitjançant visites a les llars, quins infants necessiten places en aquests establiments, i han de procurar que siguin aprofitades les places que se'ls ofereixen, tot proporcionant informació a les famílies.

Per altra banda, els municipis tenen el deure d'organitzar activitats preparatòries per l'entrada a l'escola de tots els infants des que compleixen 6 anys fins la seva entrada efectiva al sistema escolar obligatori als 7 anys. En aquest sentit, les disposicions poden variar als diferents municipis: per exemple, els serveis poden estar localitzats i coordinats per una escola de primària ordinària, o bé poden estar vinculats a d'altres dispositius municipals d'atenció a la infància.

La Llei estableix també que els municipis han de concedir subsidis als centres preescolars i d'esplai administrats per particulars (de titularitat privada), a condició que compleixin els requisits de qualitat i que els preus no siguin excessius.

Finançament i cobertura

Respecte al **finançament**, les despeses brutes requerides per l'atenció a la infància el 1998 van ascendir a 39.000 milions de corones, equivalents al 14% de les despeses totals dels municipis. Una part creixent de les despeses es financia amb la participació financera de la família. El 1998 les famílies van cobrir més del 17% de la despesa bruta amb aquestes contribucions, i la resta es va cobrir amb la recaptació d'impostos municipals i els subsidis estatals.

Cada municipi decideix la magnitud del que ha de pagar cada família. Per aquesta raó els costos varien molt entre uns municipis i altres, i aquestes diferències han acusat una tendència a augmentar. Les diferències, doncs, són grans, tant entre diferents tipus de família com entre municipis.

Els municipis poden concedir **subsidis per a l'atenció a la infància de caràcter privat**, és a dir, aquella que no està administrada pels municipis. El subsidi per nen/a ha de ser equiparable a les despeses requerides en la corresponent activitat municipal. Aproximadament el 13% de tots els infants inscrits en centres preescolars assisteixen a les administrades per particulars, que en general tenen caràcter de cooperatives formades pels pares dels pàrvuls.

⁴ Per més informació vegeu l'apartat 4. Principals fonts d'informació d'aquest mateix capítol, i document de la *Skolverket al volum annex dedicat a Suècia*.

L'atenció a la infància s'estén actualment a la gran majoria dels infants de Suècia. Gràcies a l'ampliació constant d'aquests serveis, el nombre de menors en centres preescolars, centres de formació en el lleure (esplais) i llars autoritzades com a guarderies⁵ –o sia, llocs que ofereixen atenció a jornada completa- va augmentar entre 1970 i 1998 de 61.000 a 721.000, és a dir, que es va multiplicar gairebé per dotze. Avui prop del 75% dels infants d'1-5 i el 60% dels de 6-9 anys estan inscrits en aquests establiments ja sia com a atenció al llarg del dia o en temps extraescolars. Pràcticament tots els municipis aconsegueixen amb el deure d'oferir, conforme a la llei, un nombre suficient de places als centres preescolars, centres de recreació i llars autoritzades com a guarderies sense que els interessats/des hagin d'esperar un temps més llarg del justificable.

Així doncs, les necessitats d'atenció a la infància estan gairebé completament satisfetes pels fills de les persones que treballen o estudien. En canvi, manquen places pels fills de moltes persones aturades. Un 40% dels municipis tenen normes conforme a les quals un nen/a en edat preescolar perd el dret a la seva plaça si un dels seus progenitors cau en l'atur, i només un municipi de cada quatre ofereix places als fills de persones sense feina. Pels infants amb pares o mares que es queden a la llar per cuidar un germà/na menor, les regles són encara més restrictives.

2. PROGRAMES ESTATALS/LOCALS RECENTS ESPECIALMENT RELLEVANTS

a) Pla nacional d'educació preescolar de 1998

Des d'agost de 1998 la fase preescolar té el seu propi pla educatiu que, com els plans d'educació escolar, manté un caràcter d'ordenança que és obligatori seguir. El pla estableix els objectius i les directrius generals per al període preescolar, tot i que sense dir explícitament *com* s'han d'assolir. Són les persones que presten servei als centres preescolars les que decideixen les formes i els mètodes de treball. Els objectius i directrius comprenen els següents camps:

- Normes i valors
- Desenvolupament i aprenentatge
- Cooperació entre els centres preescolars i les llars
- Col·laboració amb la classe de preescolar, l'escola i el centre d'esplai

Les directrius estan destinades, per una banda, a tot el personal d'educació preescolar, i per l'altra als equips de mestres de preescolar i puericultors encarregats dels seus respectius grups d'infants. Com que els nens/es comencen el seu període escolar a diferents edats i es desenvolupen a un ritme variable, les directrius proposen metes desitjables, però sense caràcter obligatori.

⁵ La descripció d'aquests serveis la podeu trobar més avall en el document.

Una secció important del pla d'educació preescolar es refereix als valors. L'educació preescolar i l'escolar han d'estar impregnades dels valors: en relació a l'atenció i consideració amb els altres, solidaritat, igualtat i tolerància.

El pla d'educació escolar parteix del supòsit que el nen/a és competent i procura augmentar el seu coneixement del món que l'envolta. La formació escolar ha d'aprofitar aquesta tendència i assentar les bases d'un aprenentatge que duri tota la vida. En resum, s'espera que l'àmbit preescolar sigui divertit, segur i instructiu.

L'educació preescolar es considera sense dubtes com la primera fase del sistema educatiu, i se li atribueix importància per a l'evolució i l'aprenentatge de l'infant. Per aquesta raó, el govern considera que tots els infants tenen dret a ser acollits als centres preescolars, i que són els pares els que han de decidir si els seus fills assistiran a un centre preescolar o no. Actualment, el dret del nen a una plaça d'un centre preescolar està subjecte a la situació laboral dels pares: els municipis únicament tenen obligació de garantir l'atenció als menors els pares i mares dels quals treballin o estudiïn, i als que tinguin necessitats especials. Això vol dir que els infants amb pares en situació d'atur, o que es queden a casa per cuidar un fill/a més petit/a, queden en la seva majoria fora dels centres preescolars.

2) Noves reformes 2000

A la tardor del 2000, el *Riksdag* va prendre la decisió d'introduir noves reformes en matèria d'atenció a la infància. Aquestes reformes van ser ideades amb l'aspiració d'aconseguir incrementar l'accés dels infants als centres de preescolar i de lleure, i així avançar de manera important cap a l'objectiu del govern a llarg termini: aconseguir que les facilitats de cara a una atenció gratuïta esdevinguin a l'abast de tots els infants del país.

El govern suec ha abordat directament les necessitats dels pares/mares aturats/des o que estan en situació de permís parental (*parental leave*). Així, des de primer de juliol del 2001, les municipalitats les responsables d'oferir places a preescolar o a les guarderies a la llar per tots els infants entre 1 i 5 anys, els pares/mares dels quals estiguin en situació d'atur.

En base a aquesta normativa, tots els nens i nenes de 4 i 5 anys tenen dret a romandre tres hores diàries en aquests centres, sense cap despesa. A més, els infants d'1-5 anys els pares i/o mares dels quals siguin sol·licitants de feina tenen dret a un mínim de tres hores diàries d'atenció preescolar. Des del gener del 2002, aquesta obligació d'oferta gratuïta s'aplica també als pares i mares que estan en situació de permís parental.

De cara a gener del 2003, s'espera introduir l'educació preescolar de manera universal per tots els infants de 4 i 5 anys. A tots se'ls oferirà escolarització preescolar almenys durant 525 hores a l'any, que equivalen a almenys unes 3 hores per dia. Cal insistir en què, tot i que els governs locals estaran obligats a assegurar una plaça per tots els nens/es, la matriculació dels infants seguirà essent voluntària. És a dir, l'etapa preescolar continua sense tenir caràcter d'obligatorietat.

En aquest context, el govern s'ha referit també a l'efecte dels costos familiars per l'atenció preescolar, que en la major part dels municipis són proporcionals als ingressos dels pares, i al temps que passen els nens/es als centres. S'ha comprovat que, amb aquest sistema, el benefici que els serveis poden extreure d'un augment dels ingressos dels pares és molt reduït. I a més amb aquest sistema, es corre el risc que disminueixi la tendència dels progenitors –principalment de les mares- a reincorporar-se a la feina després d'un període d'atur, o a incrementar les seves hores de treball. A fi d'evitar aquests efectes perversos del pagament proporcional als ingressos, la proposta d'establir centres preescolars gratuïts es combinarà amb una altra mesura consistent en fixar per a tots els municipis un límit màxim en les despeses per l'atenció preescolar.

Així doncs, al gener del 2002 s'ha introduït un màxim en el preu de matrícula a pagar per les activitats preescolars i l'atenció dels infants en edat escolar. Això significa que s'estableix un sostre en les taxes que paguen els pares i mares per la cura dels seus fills.

Concretament, pel que fa a les facilitats preescolars (incloent el servei de mainaderes a la llar), la taxa que es paga només pot equivaler a un percentatge entre l'1% i el 3% dels ingressos familiars, depenent del nombre de fills que conformin la família. En qualsevol cas, el preu no pot excedir de 1.140 corones (*kronor*) per mes en el cas del primer fill, de 760 corones en el cas del segon fill, i de 380 corones en el cas del tercer.

En el sistema d'atenció a la infància en edat escolar (els centres de lleure, o extraescolars, i les mainaderes de dia a la llar –*home daycare nursery*), la taxa exigible només pot estar entre l'1% i el 2% dels ingressos familiars. La xifra, en tot cas, no pot ser més gran de 760 corones al mes pel primer fill, i de 380 corones pel segon i tercer fill.

La introducció del preu màxim és voluntària en el cas de les municipalitats, però aquelles que han adoptat el nou sistema reben una compensació per la pèrdua d'ingressos, i també està previst que els hi arribin fons per la introducció de mesures que assegurin que no hi ha una caiguda dels nivells de qualitat generals.

©) Nous objectius per poperes atencions municipals a Malmö

1. Infants i joves en situació de necessitat: Aconseguir un programa individual dissenyat per tots els infants (a partir dels 3 anys) i els joves que necessiten un suport especial.

Es tracta d'incidir principalment en els infants en edat preescolar o que es troben en les primeres etapes de l'escolarització obligatòria. El repte està en arribar a aquells infants que queden fora de l'atenció escolar, mitjançant el reforçament del contacte amb les seves famílies.

2. Preescolar: Assegurar que tothom pugui accedir a una plaça que sigui raonablement propera a la seva llar en un període màxim de 4 mesos.

També hi ha un requeriment d'incrementar les oportunitats per tal de poder oferir un nombre flexible de places durant l'any escolar. Les normes i definicions de matriculació hauran de ser revisades per tal que sigui possible aconseguir aquest objectiu.

En aquest sentit, es tracta d'assegurar el dret a plaça pels infants de les persones que estan buscant feina i d'aquells que estan en situació de permís parental (*parental leave*).

3. Escolarització i cura dels infants en edat escolar:

- Millorar el resultat dels tests nacionals en relació amb l'any anterior.
- Incrementar la proporció d'alumnes en l'etapa escolar obligatòria que aconseguen com a mínim el nivell d'aprobat en les assignatures avaluades.
- Actuar per tal d'assegurar que els infants i adolescents gaudeixen de la seva escolarització i desenvolupen el desig i la curiositat per aprendre.

3. SERVEIS A LES FAMÍLIES A ESCALA LOCAL

A) SERVEIS PER A LA PETITA INFÀNCIA

Els serveis preescolars estan dirigits als infants des que tenen 1 any fins l'edat de començar l'escola (7 anys). Com ja s'ha dit abans, els municipis estan obligats a proveir aquests serveis pels infants els pares i mares dels quals estudien o treballen, o en els casos en què l'infant presenti alguna necessitat especial. La plaça, en la mesura del possible, ha de ser oferta prop de la llar del nen/a.

Les activitats preescolars es desenvolupen, conforme a la Llei general d'educació escolar, en tres tipus d'establiment: el **centre preescolar (*förskola*)**, la **llar particular autoritzada com a guarderia (*familjedaghem*)**, i el **centre preescolar de lliure accés (*öppen förskola*)**; i l'atenció a escolars es proporciona al **centre d'esplai (*fritidshem*)**, la llar particular autoritzada com a guarderia i el **centre d'esplai de lliure accés (*öppen fritidsverksamhet*)**. Més endavant en veurem el llistat amb la descripció detallada.

Respecte al **personal** dels serveis que presentarem a continuació, en general se suposa que han rebut una mínima formació: han cursat, quasi en la seva totalitat, estudis d'alguna professió relacionada amb el treball en el camp de l'atenció a la infància. Acostumen a pertànyer a una d'aquestes quatre categories: mestres de preescolar, pedagogs de recreació, puericultors, i persones formades per a l'atenció diürna (a les seves pròpies llars) als pàrvuls.

Els mestres de preescolar i els *pedagogs del lleure* reben una formació superior de tres anys, que comprèn matèries com la pedagogia, la psicologia evolutiva, la sociologia familiar i les matèries relatives a les activitats creatives. Una part dels estudis és comuna a les dues professions. Els puericultors reben generalment formació a partir d'una línia especial del batxillerat, mentre que els encarregats de la cura diürna dels pàrvuls han assistit a cursos dissenyats per les administracions municipals.

Més de la meitat de les persones emprades als centres preescolars s'ha graduat en pedagogia preescolar, i d'elles prop del 40% són puericultors/res. Als centres d'esplai per a escolars el 70% del personal té el grau en pedagogia de la recreació o en un altre camp de la pedagogia, mentre que el 20% es compon de puericultors d'ambdós sexes. Aproximadament el 5% del personal dels centres preescolars i centres de recreació són homes.

El llistat de serveis a la petita infància que hem recopilat inclou:

TIPUS DE SERVEI	ESTOCOLM	MALMÖ
Escola Bressol + Preescolar <i>Förskola</i>	SÍ	SÍ
Parvulari / Classes de preescolar <i>Förskola</i> ⁶	SÍ	SÍ
Centre de preescolar de lliure accés <i>Öppen förskola</i>	SÍ	SÍ
Mainaderes / Llars particulars autoritzades com a guarderia <i>Familjedaghem</i>	SÍ	SÍ

1. Escola Bressol + preescolar – Förskola (en anglès: Pre-school o Playgroup)

La *förskola* acull infants entre 1 i 5 anys en hores de treball o estudi dels pares, o en els casos en què el menor tingui pròpia necessitat d'aquestes activitats. Els centres preescolars estan oberts tot l'any, i les seves hores de servei s'adapten als horaris de treball o estudi dels pares i mares.

Els nens i nenes s'inscriuen en aquests centres pagant una matrícula que, en la major part dels municipis, és proporcional als ingressos dels pares i/o a les hores de permanència del menor al centre.

Prop del 60% dels infants entre 1 i 5 anys d'edat –o sigui, un total de 338.000- van ser acollits als centres preescolars el 1998. Per regla general, es divideixen en grups de 15-20. Normalment hi ha tres persones –pedagogs de preescolar i puericultores- encarregades de cada grup. En promig, un centre preescolar es compon de tres grups.

2. Parvulari / Classes de preescolar – Förskola⁷ (en anglès: Pre-school class)

El parvulari o classes de preescolar per infants de 6 anys⁸ és un tram voluntari del sistema escolar estatal suec. Des de gener del 1998, les municipalitats, com hem assenyalat abans, tenen l'obligació d'assegurar que tots els infants puguin gaudir d'una plaça a les classes de preescolar fins que el nen/a entri en l'edat d'escolarització obligatòria. El servei ha de constar de com a mínim 525 hores de classes per curs. De manera similar a primària, les classes de preescolar han de comptar amb un tutor/a

⁶ Segons la informació de què disposem, el terme suec per designar els centres de preescolar independents i les classes de preescolar intregades als centres d'educació primària és el mateix, no hi ha la distinció que sí es fa en la llengua anglesa (*Pre-school* o bé *Pre-school Class*).

⁷ Pel que sabem, el terme suec per designar els centres de preescolar independents i les classes de preescolar intregades als centres d'educació primària és el mateix, no hi ha la distinció que sí es fa en la llengua anglesa.

⁸ Recordem que l'escolarització obligatòria a Suècia s'inicia als 6 anys.

responsable i formar part del Pla educatiu municipal. La gran majoria dels infants de 6 anys a Suècia estan matriculats i assisteixen a les classes de preescolar.

3. Centre de preescolar de lliure accés – *Öppen förskola* (en anglès: *Playgroups*)

El *centre preescolar de lliure accés* és un substitut de les classes de preescolar a l'escola primària estatal. Acull infants amb pares/mares que romanen a casa durant el dia. També pot ser un complement de les llars autoritzades (mainaderes). En aquests centres se'ls ofereix als menors l'ocasió de participar en activitats pedagògiques de grup, juntament amb els seus pares/mares o les persones que els cuiden durant el dia.

En certes àrees residencials el centre preescolar de lliure accés té un caràcter marcadament social i col·labora amb els serveis socials i d'atenció materno-infantil, entre d'altres institucions. Els infants no necessiten inscriure's als centres preescolars de lliure accés, i tampoc no se'ls hi exigeix l'assistència regular. En general, són gratuïts. El seu nombre ascendia la tardor del 1998 a uns 1.000, disseminats per tot el país.

4. Mainaderes / Llars particulars autoritzades com a guarderia – *Familjedaghem* (en anglès: *Family day care centre / home nursery*)

En el *centre particular autoritzat com a guarderia* una (mainadera) s'encarrega de cuidar els infants de dia a la seva pròpia casa (de la cuidadora), mentre que els pares i mares treballen o estudien. Els infants han de ser inscrits per poder ser atesos en aquestes llars, que tenen horaris adaptats a les necessitats d'estudi o treball dels pares.

En el cas de la *llar particular autoritzada com a guarderia*, a diferència de l'anterior, el servei és proveït per una mainadera (*nurse*) que es desplaça a casa d'una de les famílies ateses. La cuidadora, que ha de ser qualificada, és responsable de la cura dels infants de dos o tres famílies a la vegada en la llar familiar designada.

Els infants han de ser inscrits per poder ser atesos a les llars i centres autoritzats com a guarderia, i les hores d'apertura poden variar a fi de ser compatibilitzades amb els horaris de treball o estudi dels pares. La família paga una matrícula de la mateixa forma que es fa als centres de preescolar.

Les *llars i centres familiars autoritzats com a guarderia* constitueixen una alternativa equiparable al centre preescolar, en particular pels infants que per diferents raons necessiten estar en grups més petits, o quan viuen a molta distància del centre preescolar més proper. Per tant, és una modalitat més comuna als municipis rurals i a les zones escassament poblades que no a les ciutats.

El nombre d'infants menors de 5 anys acollits en llars/centres particulars autoritzats, però, ha vingut minvant constantment des de finals dels anys 80, i avui tot just arriben a acollir el 12% dels infants d'1-5 anys d'edat. En canvi, les llars reben un nombre significatiu de nens/es en edat escolar fent funcions d'atenció en horaris extraescolars.. La tardor del 1998, el 4% de tots els nens/es de 6-9 anys eren atesos a aquestes llars autoritzades. El mateix any van atendre en total a 82.000 menors.

B) SERVEIS EXTRAESCOLARS PER A LA INFÀNCIA

TIPUS DE SERVEI	ESTOCOLM	MALMÖ
Centre d'esplai <i>Fritidshem</i>	SÍ	SÍ
Centre d'esplai de lliure accés <i>Öppen fritidsverksamhet</i>	SÍ	SÍ
Mainaderes <i>Familjedaghem</i>	Sí	Sí

1. Centre d'esplai – Fritidshem (en anglès: Leisure-time centres)

Al *centre d'esplai* hi poden assistir els alumnes dels dos primers cicles d'educació general bàsica els pares i mares dels quals treballen o estudien, en les hores en què no tenen classes als matins i tardes i en períodes de vacances. La major part dels inscrits en aquests centres són nens/es de 6-9 anys d'edat. Estan oberts tot l'any, i els seus horaris s'ajusten als del treball dels pares.

El centre d'esplai complementa l'escola i contribueix al desenvolupament dels infants, al mateix temps que els proporciona activitats profitoses durant el temps lliure. Existeix el propòsit polític explícit que el centre d'esplai i l'escola s'acostin l'un a l'altra, i avui dia col·laboren entre ells en major o menor grau.

Requereixen la inscripció formal, i es paguen, com als centres preescolars, quotes mensuals que a la majoria dels municipis són proporcionals als ingressos de les famílies i/o al nombre d'hores que romanen els menors als centres. L'any 1998, el 56% de tots els nens/es de 6-9 anys, i el 7% dels de 10-12 estaven inscrits en els centres d'esplai.

Els centres d'esplai són la forma d'atenció a la infància que ha augmentat més durant la dècada dels 90. El 1999 hi havia 332.000 menors inscrits: una xifra equivalent al triple de la registrada el 1990. L'increment ha estat particularment notable durant els últims anys, la qual cosa es deu a que aquest servei ha vingut acompanyat un nombre creixent d'infants de 6 anys, i a que els nascuts a finals dels 80, quan es va registrar un alt índex de natalitat, ja estan en edat escolar.

2. Centre d'esplai de lliure accés – Öppen fritidshem (en anglès: Open leisure-time centres)

El *centre d'esplai de lliure accés* constitueix, segons la Llei general d'educació escolar, una alternativa al centre d'esplai ordinari i a la llar particular autoritzada com a guarderia pels infants de 10 a 12 anys. Tanmateix, aquesta modalitat de servei per infants més grans encara té una cobertura insuficient: prop de dos terços dels municipis n'estan mancats.

3. Espai extraescolar a càrrec de mainaderes a domicili - Familjedaghem

Les llars i centres familiars autoritzats com a guarderia constitueixen una alternativa equiparable al centre preescolar, en particular pels infants que per diferents raons necessiten estar en grups més petits, o quan viuen a molta distància del centre preescolar més proper. Per tant, és una modalitat més comuna als municipis rurals i a les zones escassament poblades que no a les ciutats.

El nombre d'infants menors de 5 anys acollits en llars/centres particulars autoritzats, però, ha vingut minvant constantment des de finals dels anys 80, i avui tot just arriben a acollir el 12% dels infants d'1-5 anys d'edat. En canvi, les llars reben un nombre significatiu de nens/es en edat escolar fent funcions d'atenció en horaris extraescolars.. La tardor del 1998, el 4% de tots els nens/es de 6-9 anys eren atesos a aquestes llars autoritzades. El mateix any van atendre en total a 82.000 menors.

C) SERVEIS PER A PARES I MARES

Els serveis d'atenció familiar i individual cooperen amb els centres de mares i infants per tal d'oferir una resposta precoç a les seves demandes, especialment les d'informació i suport als futurs pares.

En el cas d'*Estocolm*, els serveis socials del districte tenen l'última responsabilitat per proporcionar el benestar dels infants. A fi de proporcionar el millor suport possible als pares i mares en aquesta ciutat hem recollit un ampli ventall de serveis la descripció detallada dels quals, tanmateix, no ens ha estat facilitada en la majoria dels casos.

TIPUS DE SERVEI ⁹	ESTOCOLM	MALMÖ
Plans de formació per a la parentalitat	SÍ	
Centres d'informació i consell per les famílies	SÍ	
Serveis de Mediació Familiar – Trobades de conciliació / mediació	SÍ	

1. Plans de formació per la parentalitat

Aquest servei inclou la col·laboració de les clíniques per la contracepció i postnatales

2. Centres d'informació i consell per les famílies

En aquests centres es facilita que les relacions entre els adults puguin ser negociades amb el guiatge de personal especialitzat, i amb l'objectiu de resoldre els problemes al si de la família.

⁹ Per aquesta modalitat de serveis no disposem de la terminologia en l'idioma original suec, donat que el document consultat és en anglès, i no recullen els noms originaris. Ens trobem en idèntica circumstància en el cas dels següents tipus de serveis i dels subsidis locals.

3. Serveis de Mediació familiar - Trobades de conciliació / mediació

Servei pensat per aquelles parelles que han decidit separar-se, però que són incapaces de posar-se d'acord en la qüestió de la custòdia dels fills.

D) SERVEIS SOCIALS PER A INFANTS I FAMÍLIES EN SITUACIONS ESPECIALS

Cadascun dels 18 ajuntaments de districte a Estocolm tenen la responsabilitat primària dels serveis d'atenció a la infància i la família, especialment per les famílies i els infants en situació de necessitat. Els ajuntaments de districte assisteixen les persones que es troben en circumstàncies difícils tot garantint-les uns mínims de seguretat econòmica. Totes les persones ateses són tractades amb respecte i les seves necessitats específiques reben la consideració necessària. La prevenció és objecte d'un considerable èmfasi i són esmerçats tots els esforços per crear un diàleg positiu i constructiu amb les famílies en situació de necessitat o en risc.

Com a serveis concrets, a l'estudi realitzat per l'Eurostat, es recull:

TIPUS DE SERVEI	ESTOCOLM	MALMÖ
Infants a l'Hospital	SÍ	SÍ
Llars familiars / Acolliment familiar	SÍ	SÍ
Assistència als cuidadors/es familiars	SÍ	SÍ
Grups de suport per a mares solteres i adolescents	SÍ	
Centres per les famílies d'origen immigrant locals	SÍ	
Suport a les famílies acollidores que acullen els/les fills/es d'una llar monoparental	SÍ	

1. Infants a l'hospital

Servei pensat pels nens/es hospitalitzats (o que reben atenció en d'altres institucions relacionades amb la salut) que tenen més d'un any de vida i que no van a l'escola, per tal que puguin participar d'una activitat educativa equivalent a aquella que s'ofereix a preescolar. L'equip que treballa a les institucions hospitalàries és el responsable que aquesta oportunitat de formació arribi als infants.

2. Llars familiars / Acolliment familiar

Servei d'acollida familiar temporal d'infants realitzat mitjançant la col·laboració voluntària de famílies que s'ofereixen a cuidar els fills d'altres famílies (se suposa que aquests infants estan en una situació especial de necessitat però la font –*Malmö Report 2001*– no ho especifica).

3. Assistència als cuidadors familiars – (en anglès: “Care by relatives” service / Respite Service)

Informació recollida escuetament a Malmö que consisteix en el suport per part del council als familiars que fan de cuidadors d'un parent amb problemes de salut. Inclou el servei *relief* (alleujament) per proporcionar un descans als cuidadors.

A Malmö hi ha un servei de **suport als acompanyants** (en anglès “*attendant service*”) del qual no se'ns informa a nivell descriptiu, però suposem que consisteix en facilitar un dispositiu de suport per les persones que fan “d'acompanyant” en la realització de les tasques de gestió quotidianes d'algun familiar o veí amb dificultats de salut.

4. Grups de suport per a mares solteres i adolescents

No disposem d'informació sobre el servei.

5. Centres per les famílies d'origen immigrant locals

Les famílies d'origen immigrant poden trobar, a través d'aquest servei, suport i informació sobre la cura infantil, la integració laboral i vital en la seva nova societat, etc.

6. Suport a les famílies acollidores que acullen el/s fill/s d'una llar monoparental

Es tracta d'un dispositiu de recolzament a aquelles famílies voluntàries que ajuden a la cura dels infants d'una llar monoparental un o dos caps de setmana al mes, i que d'aquesta manera proporcionen a les mares/pares que exerceixen el seu rol en solitari, i fins i tot de vegades al propi infant, un descans curt però necessari.

E) SUBSIDIS FAMILIARS MUNICIPALS

TIPUS DE SUBSIDI	ESTOCOLM	MALMÖ
Salari mínim de suport	SÍ	SI

Pel que fa a la ciutat d'Estocolm, la informació recollida especifica que “les persones incapaces de mantenir-se a si mateixos o a la seva família, i que no reben cap mena d'ingrés, poden obtenir assistència econòmica en la forma d'un *salari mínim de suport* o d'**altres subsidis socials**”.

L'atur és la raó més comuna que argüeixen les persones i famílies que necessiten aquest tipus d'ajuda. El subsidi està dissenyat per cobrir les despeses diàries de la llar, el pagament del lloguer i altres despeses necessàries. Hi ha diferents quantitats econòmiques assignades segons si les persones destinatàries viuen soles o no, estan casades o solteres, o tenen fills.

El nombre de llars que reben subsidis socials a Estocolm, la capital del país, ha anat declinant substancialment. Durant el 1999, aproximadament 18.000 llars van rebre

subsidis, l'any 1998 la xifra havia estat de 21.800 llars. La despesa total de la ciutat en concepte de subsidis socials l'any 1999 va ser d'1,35 bilions de SEK.

4. PRINCIPALS FONTS D'INFORMACIÓ

a) FONTS ESTATALS

1. Skolverket (Agència Nacional per l'Educació)

Adreça idioma original: <http://www.skolverket.se>

Adreça anglès: <http://www.skolverket.se/english/index.shtml>

L'Agència Nacional Sueca per l'Educació, segons les seves pròpies paraules, té com a deure treballar activament per tal que els objectius nacionals del sistema escolar i dels serveis d'atenció a la infància siguin assolits. A fi de guanyar una visió en profunditat de les diferents activitats i serveis, i contribuir consegüentment tant al seu desenvolupament com a la seva millora qualitativa, l'Agència Nacional per l'Educació en porta a terme seguiments -inspecció, avaluacions, recerca i treball de supervisió.

b) WEBGRAFIA AJUNTAMENTS CONSULTATS

1. Estocolm:

Idioma original: http://www.stockholm.se/templates/template_121.asp

Versió anglesa: <http://www.stockholm.se/english>

2. Malmö

Idioma original: <http://www.malmo.se/>

Informació sobre serveis en anglès:

<http://www.malmo.se/see/servlet/SeeMedia?id=9880>

CONCLUSIONS

1. Elements més rellevants de l'anàlisi de les prestacions municipals en suport a infants i famílies al Regne Unit, França, Itàlia, Alemanya i Suècia.

a) Les prestacions municipals en serveis i en beneficis monetaris (subsidis o deduccions) a cada país són bons indicadors del seu model o sistema de benestar.

Els quadres de síntesi (vegeu quadres d'equivalències terminològiques al capítol introductori, volum I) permeten comparar la desigual oferta de serveis municipals a cada país. Aquesta oferta desigual (quantitativa i qualitativa) té molt a veure amb la diferent concepció d'Estat de benestar que domina a cada país.

A SUÈCIA, les ciutats informen d'una oferta aparentment poc diversificada de serveis municipals -tant els dirigits a la petita infància com els serveis extraescolars i els dirigits a mares i pares-, perquè els que existeixen a la majoria de ciutats són universals i proveïts de manera homogènia pel sector públic. És a dir, ens trobem amb una bona xarxa de serveis, poc fragmentats, extensius i universals. Al mateix temps, les webs municipals ofereixen molt poca informació sobre serveis socials especialitzats dirigits a infants i famílies en dificultats especials. En aquest sentit es confirma que l'assistència social sueca s'assumeix dins del sistema d'atenció universal. Així, cal tenir present que si bé la denominació dels serveis que ens ocupen en aquest estudi és molt homogènia, les seves funcions integradores (davant de discapacitats, problemes econòmics familiars, o altres) i de cohesió social fan que cada tipus de servei sigui internament complex en tant que s'articula amb professionals i serveis especialitzats (assistents socials, metges, psicòlegs, assistència domiciliària, orientadors ocupacionals, etc...)

El panorama dels serveis municipals a infants i famílies que s'ofereixen al REGNE UNIT seria el cas contrari al de Suecia. No hi ha serveis universals homogeneïtzats sinó una gran quantitat i varietat de serveis socials especialitzats dirigits a l'atenció de la infància i a les famílies en precarietat o en dificultats extremes. El mercat i el tercer sector són, amb el sector públic, agències de provisió molt importants. D'aquí tantes modalitats de serveis i tantes maneres diferents de nombrar-los a les diferents ciutats quan en alguns casos són molt i molt equivalents. Ara bé, les recents polítiques familiars, tant publicades per part dels governs laboristes, van dirigides al conjunt de la població amb l'objectiu prioritari de prevenir els efectes de la pobresa infantil i familiar i assegurar la responsabilitat de mares i pares en la cura dels seus fills. Es promou la creació de serveis per a la petita infància i serveis extraescolars per facilitar la conciliació de la vida familiar i la vida laboral. Però aquesta promoció de serveis es fa per la via del partenariat local amb la participació conjunta del sector públic, el sector privat mercantil, i el tercer sector (voluntariat, associacions), comptant sempre amb la participació financera de les famílies.

La capital de FRANÇA ofereix molts diferents subsidis econòmics sota condició de recursos a les famílies residents a la ciutat. Són subsidis municipals que sovint es poden sumar als subsidis universals per a famílies amb fills a càrrec o altres. És un fet ben diferencial del sistema de benestar francès que queda ben expressat en els quadres

d'equivalències (vegeu-los a l'annex del capítol introductori). A una forta protecció econòmica universal a les famílies amb fills a través de les CAF, s'hi afegeix la introducció de subsidis segons renda familiar i categoria de població.

FRANÇA també mostra una important intervenció pública en serveis a la petita infància, amb una oferta força diversificada per donar resposta a necessitats també diferents dels pares i mares que treballen fora de casa; o per donar resposta a situacions familiars temporals problemàtiques de caràcter temporal (escoles bressol convencionals, de temps flexibles, de temps molt allargats, de residència temporal dels infants, etc.) La necessitat de temps pel treball remunerat de pares i mares treballadors també és atesa a través de l'oferta pública de serveis extraescolars per a infants de 6 a 14 anys que s'ofereixen dins les mateixes escoles però també en instal·lacions *ad-hoc*. Finalment, França també mostra una oferta important de serveis en suport a la parentalitat – Centres i espais per a mares i pares- seguint una tradició que ve molt marcada per un fort associacionisme familiar.

ITÀLIA mostra actuacions força generalitzades a les diferents ciutats observades. Cal dir que, a banda de la ciutat de Roma, totes són ciutats del nord d'Itàlia amb governs progressistes i una important tradició pedagògica d'atenció a la petita infància. En el cas de Roma, tot i tenir una tradició de govern local demòcrata cristià, els darrers anys està essent governada per una coalició d'esquerres. El panorama que ens ofereix la visió del conjunt de serveis ofertats no és gens fragmentat, malgrat que el sistema italià de benestar es caracteritza, en general, per la provisió fragmentada dels serveis socials.

En tot cas, les ciutats italianes observades, com dèiem, ofereixen serveis municipals d'atenció a la petita infància força homogenis i universals. Que els serveis a la petita infància siguin de provisió universal no vol dir, però, que siguin gratuïts. Per altra banda cal ressaltar que hi ha una onada d'innovació de polítiques municipals familiars dirigida a crear serveis comunitaris en suport a la parentalitat, això és en donar suport a mares i pares en el seu procés de criança dels fills i filles. Aquesta tendència innovadora no és dóna únicament a Itàlia. En tot cas podem comentar que la creació recent d'aquest tipus de serveis probablement prova de donar resposta als canvis que experimenta el tradicional 'familisme' del sistema de benestar italià (i espanyol): les transformacions de les dinàmiques i estructures familiars posa en perill la transmissió dels sabers de la bona criança; una possible resposta és la de crear espais i contextos comunitaris per l'intercanvi d'experiències i l'ajuda mútua creats o promoguts des de l'acció pública.

ALEMANYA ens ha estat més difícil d'apamar. En tot cas mostra un panorama similar al que hem comentat per les ciutats del nord d'Itàlia (potser perquè Essen i Saabrücken són dues ciutats de tradició socialdemòcrata com també ho són les ciutats italianes observades) El sistema de benestar alemany no ha contemplat una política global integrada de serveis a la infància i les famílies, per la qual cosa sorprèn la homogeneïtat de l'oferta municipal observada. Existeixen serveis similars a totes les ciutats dirigits als infants més petits, a la infància en edat escolar (serveis extraescolars), i serveis en suport a mares i pares. També hem constatat la presència d'iniciatives minoritàries amb modalitats innovadores de serveis preescolars. En tot cas, allò més diferencial d'Alemanya respecte als altres països estudiats és la importància de la seva oferta pública en serveis extraescolars donat que l'escola elemental obligatòria solament té horaris de matí (per això algunes escoles de primària també ofereixen a les tardes serveis extraescolars). També apareix com a fet diferencial de la política municipal

alemanya l'atenció a la dotació d'espais naturals pel lleure dels infants i joves, amb una important preocupació per l'educació medio-ambiental i el valor de la relació lliure entre infants. Fins i tot hem constatat la creació d'un molt peculiar 'jardí d'infants sense portes ni parets' que al llarg de l'any fa sempre les seves activitats en espais naturals.

b) Tots els països observats estan incrementant les intervencions a favor del conjunt de la infància i les seves famílies, ja sia augmentant o creant noves modalitats de serveis d'atenció a la petita infància, serveis d'atenció extraescolar i serveis en suport a la parentalitat.

Per descomptat, cada país està posant l'èmfasi en aquell tipus de serveis dels que està més mancat i que, per tant, la seva absència és viscuda de manera més flagrant.

c) Cal remarcar la tendència a diversificar les ofertes d'atenció a la petita infància.

Al costat de les escoles bressol més convencionals, amb horaris similars als de les escoles elementals, es creen nous serveis d'atenció amb horaris flexibles dins d'una certa regularitat de mínims, i serveis amb horaris molt extensos i, fins i tot nocturns per facilitar l'atenció dels fills petits de mares o pares sols que fan horaris de treball molt especials (nocturns, dies alterns, etc). També 'guarderies' molt flexibles per donar suport a mares/pares que tot i no fer treball remunerat necessiten puntualment de temps per a sí mateixos o per gestions de la vida quotidiana (per exemple, estudiants)

Els serveis d'atenció domiciliari amb mainaderes són també presentats en les webs municipals com a recurs possible. En tot cas cal fer notar les regulacions laborals i professionals d'aquestes persones, i, en la majoria de països (França, Anglaterra, Alemanya i Suècia) la possibilitat d'ajudes econòmiques públiques per a la seva contractació.

d) Cal remarcar l'increment de serveis/centres/espais extraescolars amb caràcter educatiu.

Algunes ciutats han creat organismes públics específics per a la planificació, coordinació, suport a la creació pública o privada d'aquests serveis (esplais, tallers, etc) i pel control de la seva qualitat i distribució territorial adequada. És el cas de Lille, a França, i d'algunes ciutats alemanyes.

c) Cal remarcar l'increment de serveis/centres dirigits al conjunt de les famílies amb funcions d'informació, assessorament, formació, participació, coordinació, autoajuda, debat, reflexió i intercanvi entorn de l'experiència de la parentalitat.

Amb aquests serveis o espais es vol donar respostes col·lectives a problemes col·lectius causats per les transformacions generals de les dinàmiques familiars. En concret, es vol evitar l'aïllament d'alguns pares i mares, propiciar nous canals de transmissió de les bones pràctiques de criança, la integració social d'infants i famílies immigrants, donar suport i orientació psicològica a mares i pares en el seu procés de criança dels fills/es, donar suport a infants i parelles en situació de ruptura de la unió conjugal (mediació

familiar, punts de trobada...), orientació legal, informació de drets i prestacions, etc. França ja tenia una certa tradició al respecte. Itàlia s'està mostrant com la més innovadora amb els Centres per les famílies, Serveis de Mediació familiar, Banca del temps, Espais de joc i trobada, mediateques, ludoteques, etc.

2. Sobre la nova política laborista en suport a infants i famílies

La importància mediàtica de les noves polítiques de família al Regne Unit ens animen a fer-ne un comentari específic, donat que hem fet un esforç molt important per aportar informació al respecte.

El govern actual de Tony Blair ha donat una gran importància estratègica a la lluita contra la pobresa infantil i l'exclusió social al Regne Unit. La idea més forta i 'innovadora' és la promoció i reforç polític del partenariat local coordinat des de l'administració local (tot i que la societat civil ha tingut sempre un pes important en el sistema de benestar d'aquest país). El partenariat es converteix, en termes d'estratègia política, en la principal agència local proveïdora de benestar. La seva finalitat és detectar i definir necessitats així com desenvolupar, conjuntament amb l'acció pública, els serveis en suport a la infància i les seves famílies d'acord amb les seves necessitats actuals. Les webs consultades de deu *councils* del Gran Londres i de la ciutat de Knowsley, mostren de manera molt clara aquesta estratègia.

Cal tenir en compte que el Regne Unit s'ha caracteritzat per una tradició de mínima provisió pública de serveis d'atenció a la petita infància. Enfront d'aquesta tradició, que ha provocat un dèficit molt important de serveis públics per a infants, la informació que avui es dirigeix a pares i mares, en tant que possibles usuaris demanadors d'aquests serveis, insisteix en la idea que han de trobar la manera de conciliar les seves responsabilitats laborals amb les responsabilitats de cura de les criatures. Per tant, se'ls informa de manera extensa de les totes les modalitats de serveis als que poden acudir. Si els ingressos familiars no els permet pagar-ne tot el seu cost, l'administració informa sobre les ajudes públiques (subsídies) que poden obtenir.

Les informacions locals sobre els serveis disponibles al municipi posen poc èmfasi en la distinció entre titularitat pública, privada o privada associativa del servei. Tanmateix, el contingut del servei és explicat de manera extensa (quines funcions té, quines prestacions dóna, quins professionals porten el servei, qui els atindrà, com s'hi pot contactar, quan, on, avantatges i desavantatges de les diferents possibilitats, etc..) Aquesta manera d'informar reflecteix molt bé el compromís polític de promoció del partenariat, i evita qualsevol possible classificació dels serveis en base a la seva titularitat pública o privada. S'afavoreix, en canvi, que l'accés i ús dels serveis es faci en funció de la proximitat al domicili de l'usuari i dins de la seva comunitat.

En síntesi, destacaríem algunes observacions d'ordre general sobre els serveis locals en suport a infants i famílies al Regne Unit:

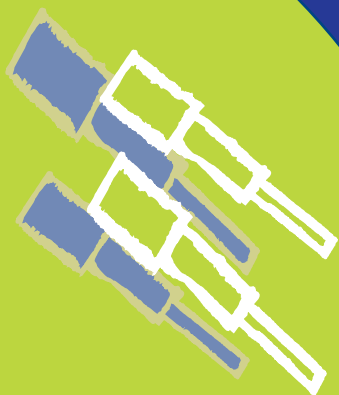
- a) Excel·lent informació a la ciutadania de les modalitats de serveis existents i com obtenir informació a través de les webs municipals, governamentals i associatives.

- b) Clara voluntat política d'estendre la quantitat i qualitat dels serveis socials i els serveis a la infància i les famílies mitjançant el partenariat local.
- c) Transmissió de la idea que amb el partenariat hi ha més innovació i més adequació dels serveis a les necessitats de la població
- d) L'esforç tendeix a promoure, regular i estandaritzar la qualitat dels serveis de mercat que no pas a fer una aposta forta per la creació de més serveis públics.
- e) Es reforça molt el missatge de que cal conciliar ocupació i família. Això es tradueix en més serveis, més subsidis o desgravacions per pagar serveis de mercat, i nous serveis que vinculen atenció a la infància i formació ocupacional dels pares i mares en dificultats.
- f) Es vol superar la idea tradicional al Regne Unit que els infants de preescolar no necessiten ser 'entrenats' per l'escola obligatòria. En aquest sentit s'accentua l'aspecte educatiu, formatiu i instructiu que han de tenir els centres de pre-escolar.
- g) Es manté una oferta molt important d'atenció a infants, adolescents i famílies en dificultats, des de les estructures dels serveis socials municipals.
- h) Es reforcen els serveis/espais dirigits a reforçar les habilitats de pares i mares en la criança dels seus fills i filles.
- i) Per tant, es reforça la tradició assistencialista anglosaxona cap els infants i famílies amb problemes, i, al mateix temps, s'intenta desenvolupar una política de prevenció.

3. Sobre la selecció de les intervencions més innovadores

Pensem que serà oportú fer aquesta selecció després de conèixer els resultats de la cerca sobre les polítiques d'infància i família als ajuntaments de la província de Barcelona.

En aquesta línia cal entendre que aquest informe forma part d'un procés i que les seves conclusions són provisionals. En tot cas, els límits temporals per la seva realització han impedit poder aprofundir-hi més.

Observatori de la infància i la família

Aquest és un treball realitzat l'any 2002 en el marc del CIIMU i per encàrrec de la Diputació de Barcelona. S'hi exposen les polítiques d'infància i família de 22 ciutats europees que pertanyen a cinc països diferents: REGNE UNIT, FRANÇA, ITÀLIA, ALEMANYA I SUÈCIA. Tanmateix, les polítiques locals s'enmarquen en el context dels diferents sistemes de benestar de cadascun dels països observats. En el Volum I: L'INFORME PER PAÏSOS, es dedica un capítol a cada país, i per a cadascun d'aquests s'hi exposa:

- 1.- Els trets característics del seu estat de benestar i de les competències de les administracions locals en l'àmbit de la infància i les famílies;
- 2.- Els principals programes o plans d'infància i família d'implementació municipal;
- 3.- Els serveis per a infants i famílies que s'ofereixen a les ciutats analitzades, classificats sota els següents epígrafs: (A) serveis per a la petita infància, (B) serveis extraescolars per a infants, (C) serveis per a mares i pares, (D) serveis socials per a infants i famílies amb necessitats especials, (E) subsidis municipals a les famílies;
- 4.- Principals fonts d'informació via internet.

En el Volum II: L'INFORME PER CIUTATS, es dedica a cadascuna de les 22 ciutats observades (objectius del servei, funcionament, organització, horaris, titularitat, etc), seguint la classificació indicada més amunt (A) (B) (C) (D) (E). Per tant, permet ampliar abastament la informació de síntesi continguda al Volum I. Cal tenir present que els serveis i prestacions observades a cada ciutat poden formar part tant del sector públic com del sector privat no lucratiu (Tercer Sector).

L'informe complet, disponible a la biblioteca del CIIMU, integra cinc volums més amb la documentació estatal i/o municipal que ha estat analitzada (Lleis, Programes, Plans, Documents informatius, Pàgines web d'informació municipal dels serveis, etc..)

Ajuntament de Barcelona

Diputació de Barcelona

Universitat de Barcelona

Universitat Autònoma de Barcelona

Universitat Oberta de Catalunya

ciimu

Pg. de la Vall d'Hebron, 171 (UB)

Campus Mundet. Edif. del Teatre (soterrani)

08035 Barcelona

Telèfon 93 428 66 02

Fax 93 427 34 60

info@ciimu.org

www.ciimu.org